

**ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ ΜΕΣΣΟΛΟΓΓΙΟΥ**

**ΤΜΗΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ
ΣΤΗ ΜΟΛΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΘΕΜΑ: ΟΙ ΕΠΙΠΡΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩ
ΣΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ**

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΜΑΥΡΙΑΚΗΣ ΦΑΝΗΣ

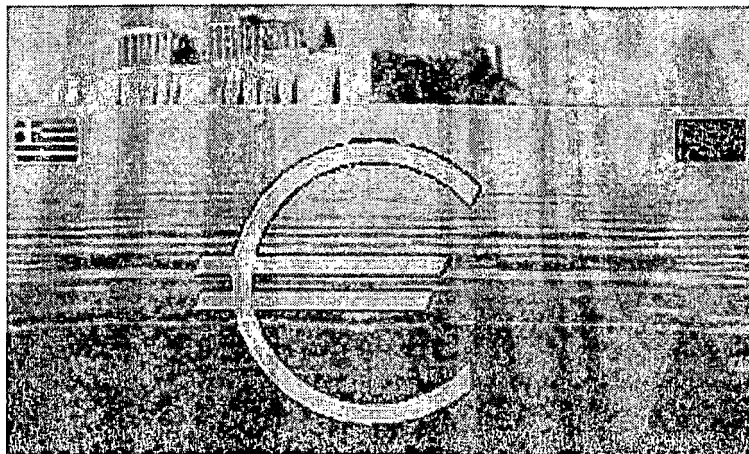
**ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ:
ΚΟΡΝΗΛΙΑ ΜΑΡΙΑ
ΚΑΡΑΜΕΤΑΞΑ ΕΥΡΕΝΗ**

**ΑΜ: 6851
ΑΜ: 7565**

ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΗ

**ΚΟΡΝΙΛΑΚΗ ΜΑΡΙΑ : ΣΤΗΝ ΜΗΤΕΡΑ ΜΟΥ & ΣΤΗΝ
ΑΔΕΡΦΗ ΜΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑ**

ΚΑΡΑΜΕΤΑΞΑ ΕΙΡΗΝΗ : ΣΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ ΜΟΥ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

ΣΤΟ ΣΗΜΕΙΟ ΑΥΤΟ ΘΑ ΘΕΛΑΜΕ ΝΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΟΥΜΕ ΤΟΥΣ :

ΓΟΝΕΙΣ ΜΑΣ:

ΚΟΡΝΙΛΑΚΗ ΒΑΡΒΑΡΑ

ΚΑΡΑΜΕΤΑΞΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟ & ΚΑΡΑΜΕΤΑΞΑ ΜΑΡΙΑ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΗΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΗΘΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

ΤΙΣ ΚΥΡΙΕΣ:

ΛΑΜΠΡΑΚΗ ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΑΙ ΚΟΛΛΙΑ ΔΕΣΠΟΙΝΑ

**ΥΠΑΛΛΗΛΟΥΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΣΤΗΝ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑ
ΚΡΗΤΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΕΥΡΕΣΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ.**

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑ

ΜΑΡΙΑ ΜΠΟΥΤΣΙΚΑΚΗ

**ΥΠΑΛΛΗΛΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ & ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΤΟ ΕΤΟΣ 2003 ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΕΝΤΥΠΟΥ ΥΛΙΚΟΥ.**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....ΣΕΛ 1

ΜΕΡΟΣ Α

Κεφάλαιο 1^ο	Η Αφετηρία της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης και η Αναγκαιότητα της Νομισματικής Ένωσης
1.1	Ιστορική ΑναδρομήΣΕΛ 5
1.2	Η Εισαγωγή του ΕυρώΣΕΛ 14
1.3	Η Απόσυρση των Τραπεζογραμματίων και των Κερμάτων σε ΔραχμέςΣΕΛ 15
1.4	Προβλήματα Εφοδιασμού των Τραπεζών και της Αγοράς με το ΕυρώΣΕΛ 16
1.5	Προβλήματα από την Παράλληλη Κυκλοφορία Δραχμών και ΕυρώΣΕΛ 17
1.6	Η Σκοπιμότητα Συμμετοχής μιας Χώρας σε μια Νομισματική ΈνωσηΣΕΛ 18
1.7	Το Όφελος από τη Συμμετοχή σε μια Νομισματική Ένωση ...ΣΕΛ 19

Κεφάλαιο 2^ο	Η Πορεία προς την Νομισματική και Οικονομική Ένωση
2.1	Τα Κριτήρια της Συνθήκης του Μάαστριχτ και η Απόφαση για την Συμμετοχή της Ελλάδας.....ΣΕΛ 20
2.2	Η Υιοθέτηση του Ευρώ από την Ελλάδα (Πλαίσιο 1 και Πλαίσιο 2)ΣΕΛ 24

Κεφάλαιο 3^ο	Νομισματική, Συναλλαγματική και Δημοσιονομική Πολιτική στην Ζώνη του Ευρώ
3.1	Η Χάραξη και η Εφαρμογή της Συναλλαγματικής Πολιτικής ...ΣΕΛ 29
3.2	Η Συναλλαγματική ισοτιμία του Ευρώ Έναντι Τρίτων ΝομισμάτωνΣΕΛ 31
3.3	Ο Νέος Μηχανισμός Συναλλαγματικών ΙσοτιμιώνΣΕΛ 36

ΜΕΡΟΣ Β

Κεφάλαιο 4^ο Οι Ελληνικές Τράπεζες στο Περιβάλλον της Οικονομικής Νομισματικής Ένωσης

- 4.1 Η Λειτουργία των Ελληνικών Τραπεζών - Προβλήματα και ΑδυναμίεςΣΕΛ 38
- 4.2 Η Θέση των Ελληνικών Τραπεζών στο Νέο ΠεριβάλλονΣΕΛ 41
- 4.3 Βραχυχρόνιες και Μακροχρόνιες Επιπτώσεις ΣΕΛ 44
- 4.4 Στρατηγικές Επιλογές – Εκμετάλλευση ΕυκαιριώνΣΕΛ 53
- 4.5 Τραπεζικές Δραστηριότητες στην Ενιαία Ευρώπη – Η Περίπτωση της ΕλλάδαςΣΕΛ 59
- 4.6 Μορφή και Είδος Τραπεζικών ΔραστηριοτήτωνΣΕΛ 61
- 4.7 Ανταγωνισμός Ελληνικών Τραπεζών με Ξένα Πιστωτικά ΙδρύματαΣΕΛ 65
- 4.8 Ανταγωνισμός Ελληνικών Τραπεζών με άλλους Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς και ΕπιχειρήσειςΣΕΛ 71

Κεφάλαιο 5^ο Ενέργειες προσαρμογής

- 5.1 Ο Χρονοπρογραμματισμός των Ενεργειών ΠροσαρμογήςΣΕΛ 73
- 5.2 Αναγκαίες Προσαρμογές σε Συστήματα και Λειτουργίες ΤραπεζώνΣΕΛ 75
- 5.3 Πληροφοριακά Συστήματα και Προγράμματα ΛογισμικούΣΕΛ 76
- 5.4 Λογιστικά Σύστημα και Στατιστικά Στοιχεία.....ΣΕΛ 80
- 5.5 Marketing και Δημόσιες ΣχέσειςΣΕΛ 85
- 5.6 Εκπαίδευση ΠροσωπικούΣΕΛ 87
- 5.7 Τραπεζική Εποπτεία και διαχείριση ΚίνδυνωνΣΕΛ 89

Κεφάλαιο 6^ο Ανάλυση Επιπτώσεων και Ενέργειες Προσαρμογής στις Τραπεζικές εργασίες

- 6.1 Χορηγήσεις
- 6.1.1 Οι Επιπτώσεις του Ευρώ και γενικότερα της ΟΝΕ στον Τομέα των Χορηγήσεων.....ΣΕΛ 91
- 6.1.2 Ενέργειες Προσαρμογής Χορηγήσεων κατά την μετάβαση στο Ευρώ. Αναλυτική παρουσίαση των αναγκαίων αλλαγών...ΣΕΛ 93
- 6.1.3 Χρονοδιάγραμμα ανοίγματος Χορηγητικών Λογαριασμών σε Ευρώ.....ΣΕΛ 95

6.1.4 Προβλέψεις για Υφιστάμενους Λογαριασμούς Χορηγήσεων που τηρούνται στα Εθνικά Νομίσματα της Ζώνης του Ευρώ...ΣΕΛ 96

6.2 Καταθέσεις

- 6.2.1 Ενέργειες Προσαρμογής των Τραπεζών στον τομέα των Καταθέσεων κατά την Μετάβαση στο Ευρώ.....ΣΕΛ 97
- 6.2.2 Προβλέψεις για Υφιστάμενους Λογαριασμούς Καταθέσεων που τηρούνται στα Εθνικά Νομίσματα της Ζώνης του Ευρώ...ΣΕΛ 98
- 6.2.3 Χρονοδιάγραμμα ανοίγματος Λογαριασμών Καταθέσεων σε Ευρώ.....ΣΕΛ 99
- 6.2.4 Οι Επιπτώσεις του Ευρώ και γενικότερα της ΟΝΕ στον τομέα των Καταθέσεων.....ΣΕΛ 100
- 6.2.5 Η Επίδραση του Ευρώ στην ανάπτυξη της Ηλεκτρονικής Τραπεζικής και οι συνέπειες του παράγοντα αυτού στις Καταθέσεις.....ΣΕΛ 101
- 6.2.6 Αναμενόμενες αλλαγές του Ευρώ στις Καταθέσεις και ευρύτεροι παράγοντες συντέλεσης αλλαγών στις Καταθέσεις ...ΣΕΛ 102
- 6.2.7 Υποχρεωτικές Δεσμεύσεις επί των Καταθέσεων Δραχμών και ΣυναλλάγματοςΣΕΛ 104

6.3 Ομόλογα

- 6.3.1 Οι επιπτώσεις του Ευρώ στις αγορές Ομόλογων.....ΣΕΛ 105
- 6.3.2 Απαιτούμενες αλλαγές στα Ομόλογα για την μετάβαση τους στο Ευρώ.....ΣΕΛ 106
- 6.3.3 Επιταγές.....ΣΕΛ 106

Γενικό συμπέρασμα.....ΣΕΛ 107

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΡΘΡΑ ΑΠΟ
ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΣΤΑ ΜΜΕ

Άρθρα από εφημερίδες

Άρθρο από την εφημερίδα <ΤΑ ΝΕΑ>.....ΣΕΛ 113

Ομιλίες – Συνεντεύξεις στα ΜΜΕ

Συνέντευξη Τύπου Διοικητή Τράπεζας Της Ελλάδος.....ΣΕΛ 119

Συνέντευξη του Προέδρου της ΟΤΟΕ

Άρθρα από Ενημερωτικές Σελίδες στο WWW

Ένας Χρόνος μετάΣΕΛ 127

Το Ευρώ στον κόσμο

Το Μικρό Λεξικό των Τραπεζών για το Ευρώ.....ΣΕΛ 132

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ
ΤΕΛΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΑΠΟ ΤΗ ΔΡΑΧΜΗ ΣΤΟ ΕΥΡΩ

Η ιστορία της δραχμής¹

Η δραχμή υπήρξε η νομισματική μονάδα των αρχαίων Ελλήνων και αντιστοιχούσε σε δέσμη σιδερένιων ή χάλκινων οβολών. Στις αρχές του 7ου αιώνα π.Χ. ο Φείδων έκοψε στην Αίγινα νόμισμα που ισοδυναμούσε με 6 οβολούς. Το νόμισμα αυτονομάστηκε δραχμή γιατί οι 6 οβολοί που το αποτελούσαν γέμιζαν το ανθρώπινο χέρι (δραξ- χούφτα, το κοίλον της παλάμης). Ο Φείδων αφιέρωσε στο ναό της θεάς Ήρας στο Άργος-δέσμη οβολών ως συμβολική εκδήλωση της πρόθεσής του να αποσύρει τους οβολούς από την κυκλοφορία για χάρη του νέου νομίσματος. Αργότερα, περί τα τέλη του ίδιου αιώνα, οι Έλληνες της Μικράς Ασίας μαζί με Λυδίους επινόησαν για πρώτη φορά το νόμισμα με την κερματική του μορφή που γνωρίζει σήμερα ο κόσμος. Στο νεότερο ελληνικό κράτος, με το διάταγμα της 8ης Φεβρουαρίου 1833 επί αντιβασιλείας Όθωνος, εισήχθη η δραχμή για πρώτη φορά ως νομισματική μονάδα. Οι Έλληνες μαζί της διήνυσαν μία κοινή πορεία εκατοντάδων χρόνων. Το βράδυ της 31ης Δεκεμβρίου 2001 η δραχμή έφυγε οριστικά από τη ζωή μας και το ευρώ άρχισε τη δική του πορεία.

Η ιστορία του ευρώ

Από την 1η Ιανουαρίου 1999 το ευρώ (σε λογιστική μορφή) υιοθετήθηκε ως το εθνικό νόμισμα έντεκα κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Πορτογαλία και Φινλανδία). Τα έντεκα αυτά κράτη επιλέχθηκαν να συμμετάσχουν στην Ευρωπαϊκή Νομισματική Ένωση με απόφαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις αρχές Μαΐου του 1998, αφού είχαν εκπληρώσει τα κριτήρια σύγκλισης που προβλέπονταν στη Συνθήκη του Μάαστριχτ. Στις 19 Ιουνίου 2000, στο πλαίσιο της Συνόδου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Santa Maria da Feira, η Ελλάδα έγινε δεκτή ως το δωδέκατο μέλος της ζώνης του ευρώ από την 1η Ιανουαρίου 2001, αφού εκτιμήθηκε ότι πληρούσε τα κριτήρια

¹ ΠΗΓΗ: ΚΟΝΔΥΛΗ Α: Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΟΒΕ Έτος . 2000

σύγκλισης. Ταυτόχρονα καθορίστηκε η αμετάκλητη ισοτιμία (τιμή) μετατροπής της δραχμής σε ευρώ (1 € = 340,750 δραχμές), η οποία ισχύει από την 1η Ιανουαρίου 2001, και ταυτίζεται με την κεντρική ισοτιμία της δραχμής έναντι του ευρώ στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών II (ΜΣΙ ΙΙ), η οποία ίσχυσε μετά τις 17 Ιανουαρίου 2000.

Τα τραπεζογραμμάτια ευρώ

Οι απεικονίσεις των τραπεζογραμματίων ευρώ ανακοινώθηκαν το Δεκέμβριο του 1996 από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Υπάρχουν 7 τραπεζογραμμάτια σε διαφορετικά χρώματα και μεγέθη, αξίας 500, 200, 100, 50, 20, 10 και 5 ευρώ. Τα τραπεζογραμμάτια αυτά έχουν ενιαία εμφάνιση σε όλη τη ζώνη του ευρώ, σε αντίθεση δηλαδή με τα κέρματα ευρώ, δεν φέρουν εθνικές απεικονίσεις στη μία τους όψη. Οι απεικονίσεις στις 7 αξίες τραπεζογραμματίων αφορούν αρχιτεκτονικούς ρυθμούς επτά διαφορετικών περιόδων της ευρωπαϊκής πολιτισμικής ιστορίας που αποδίδονται με τρία βασικά αρχιτεκτονικά στοιχεία: παράθυρα, πύλες και γέφυρες. Τα παράθυρα και οι πύλες συμβολίζουν το ανοιχτό πνεύμα συνεργασίας στην Ευρώπη, ενώ οι γέφυρες την επικοινωνία και αλληλεγγύη μεταξύ των ευρωπαϊκών λαών, καθώς και μεταξύ της Ευρώπης και όλων των άλλων χωρών του κόσμου.

Τα κέρματα ευρώ

Υπάρχουν οκτώ αξίες κερμάτων ευρώ (1, 2, 5, 10, 20, 50 λεπτά, 1 και 2 ευρώ). Τα κέρματα ευρώ, σε αντίθεση με τα τραπεζογραμμάτια που έχουν ενιαία εμφάνιση, έχουν μόνο μια όψη κοινή σε όλα τα κράτη-μέλη της ζώνης του ευρώ. Η άλλη όψη φέρει απεικονίσεις που σχετίζονται με την εθνική ταυτότητα της κάθε χώρας. Όλα τα κέρματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν και στα 12 κράτη-μέλη της ζώνης του ευρώ ανεξάρτητα από την παράσταση της εθνικής όψης τους. Τα σχέδια της ενιαίας όψης των κερμάτων ευρώ επιλέχθηκαν το 1997, από προτάσεις που υπέβαλαν όλες οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συμβολίζουν την ενότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ελληνικά Κέρματα Ευρώ

Η επιλογή των σχεδίων για την εθνική όψη έγινε το Μάιο 2000, από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και τον Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, ύστερα από εξέταση ενός αριθμού προτάσεων που είχαν επιλεγεί από Ειδική Γνωμοδοτική Επιτροπή και από το Συμβούλιο Νομισματικής Πολιτικής της Τράπεζας της Ελλάδος. Οι εθνικές όψεις των οκτώ ελληνικών κερμάτων φιλοτεχνήθηκαν από τον γλύπτη του Ιδρύματος Εκτύπωσης Τραπεζογραμματίων και Αξιών (ΙΕΤΑ) της Τράπεζας της Ελλάδος, Γεώργιο Σταματόπουλο, και περιλαμβάνουν θέματα από την αρχαία και τη νεότερη ελληνική ιστορία. Κάθε ονομαστική αξία έχει διαφορετικό σχέδιο.

Κέρμα 2 ευρώ- Η απαγωγή της Ευρώπης- μορφή της Ελληνικής μυθολογίας από την οποία πήρε το όνομά της η ήπειρός μας- από τον μεταμορφωμένο σε ταύρο Δία, όπως απεικονίζεται σε ψηφιδωτό του 3ου μ.Χ. αιώνα, που βρέθηκε στη Σπάρτη.

Κέρμα 1 ευρώ- Αντίγραφο αρχαίου αθηναϊκού τετράδραχμου του 5ου π.Χ. αιώνα, που φέρει παράσταση γλαύκας, συμβόλου της θεάς Αθηνάς.

Κέρμα 50 λεπτών- Η μορφή του Ελευθερίου Βενιζέλου (1864-1936). Ο Βενιζέλος, ο οποίος αποτελεί την πλέον σημαντική πολιτική φυσιογνωμία της ελληνικής δημόσιας ζωής της νεότερης Ελλάδας, διακρίθηκε ως πρωτοπόρος εκτεταμένων κοινωνικών μεταρρυθμίσεων και εξαιρετικός διπλωμάτης. Συνέβαλε αποφασιστικά στον εκσυγχρονισμό του Ελληνικού κράτους και στην απελευθέρωση ελληνικών εδαφών που προσαρτήθηκαν στην ελληνική επικράτεια.

Κέρμα 20 λεπτών- Η μορφή του Ιωάννη Καποδίστρια (1771-1831). Αφού διέπρεψε στον ευρωπαϊκό διπλωματικό στίβο, ο Καποδίστριας, ως πρώτος Κυβερνήτης της Ελλάδος (1828-1831) μετά τον Εθνικό Απελευθερωτικό Αγώνα (1821-1827), εργάστηκε με ζήλο και μεθοδικότητα για την οργάνωση ενός σύγχρονου ευρωπαϊκού εθνικού κράτους.

Κέρμα 10 λεπτών- Η μορφή του Ρήγα Φεραίου - Βελεστινλή, (1757-1798). Επιφανής εκπρόσωπος του Ελληνικού Διαφωτισμού, διανοούμενος αλλά και άνθρωπος της δράσης, ο Ρήγας οραματίστηκε την απελευθέρωση των βαλκανικών εθνοτήτων από την οθωμανική κυριαρχία, και τη δημιουργία ενός νέου πολυεθνικού σχήματος στα Βαλκάνια, οργανωμένου σύμφωνα με τις απόψεις του ευρωπαϊκού πολιτικού στοχασμού.

Κέρμα 5 λεπτών - Ένα δεξαμενόπλοιο συμβολίζει το τολμηρό επιχειρηματικό πνεύμα στη σύγχρονη ελληνική εμπορική ναυτιλία.

Κέρμα 2 λεπτών- Ο δρόμωνας ή κορβέτα, που απεικονίζεται στο κέρμα αυτό, ήταν ένας από τους τύπους των πλοίων που χρησιμοποιήθηκαν στον Εθνικό Απελευθερωτικό Αγώνα (1821-1827).

Κέρμα 1 λεπτού- Στο κέρμα αυτό απεικονίζεται εξελιγμένη μορφή της αθηναϊκής τριήρους, εντυπωσιακό επίτευγμα ναυπηγικής, που αποτελούσε το μεγαλύτερο και κυριότερο πλοίο του στόλου της Αθηναϊκής

Οριστικές ισοτιμίες Ευρώ με τα νομίσματα των 12 χωρών μελών

	ΓΕΩ	Δράχμη Ελλάδα	340,750
	ΒΕΓ	Φράγκα Βελγίου	40,3399
	ΓΑΛ	Μάρκο Γερμανίας	1,95583
	ΕΣΠ	Πεπίτρα Ισπανίας	166,386
	ΕΛΛ	Φράγκα Γαλλίας	6,55957
	ΙΡΛ	Σίριρ Ιρλανδίας	0,787564

	ΙΤΛ	Λιρέτα Ιταλίας	1.936,27
	ΛΥΞ	Φράγκα Λουξεμβούργου	40,3399
	ΝΟΛ	Φιορίν Ολλανδίας	2,20371
	ΑΥΣ	Σκόλιν Αυστρίας	13,7603
	ΠΟΡ	Εσκούδο Πορτογαλίας	200,482
	ΔΑΝ	Μάρκο Δανδίας	3,94573

Κεφαλαίο 1

Η αφετηρία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και η αναγκαιότητα της νομισματικής ένωσης

1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Το Δεκέμβριο του 1991 τα δώδεκα τότε κράτη μέλη της ευρωπαϊκής κοινότητας (ΕΟΚ) υιοθέτησαν τη συνθήκη για την ευρωπαϊκή ένωση γνωστή και ως συνθήκη του Μάαστριχ. Η συνθήκη αυτή τροποποίησε και επέκτεινε την συνθήκη της ρώμης (1957) με τις οποίες καθιερώθηκαν η ευρωπαϊκή οικονομική κοινότητα (ΕΟΚ) καθώς και η ευρωπαϊκή κοινότητα ατομικής ενέργειας. Η σοκ μαζί με την υπάρχουσα από το 1951 ευρωπαϊκή κοινότητα άνθρακος και χάλυβα και την ευρωπαϊκή κοινότητα ατομικής ενέργειας συγκροτούν τις ευρωπαϊκές κοινότητες οι οποίες με την συνθήκη του Μάαστριχ μετονομάστηκαν σε ευρωπαϊκή ένωση. Με την υπογραφή και επικύρωση της συνθήκης του Μάαστριχ οι χώρες της ευρωπαϊκής ένωσης δήλωσαν εμπραχτα την βούληση τους να πραγματοποιούν ένα μεγαλεπήβολο στόχο αυτόν της νομισματικής ενοποίησης της Ευρώπης, αφού η συνθήκη προσέφερε ένα σαφές χρονοδιάγραμμα μετάβασης στο ενιαίο νόμισμα.

Η αφετηρία της νομισματικής ενοποίησης της Ευρώπης θα πρέπει να αναζητηθεί στις διεργασίες που οδήγησαν στη δημιουργία της ευρωπαϊκής οικονομικής κοινότητας (εοκ). τα ιδρυτικά μέλη της εοκ ήταν η Γαλλία, η Γερμανία, η Ιταλία, το Βέλγιο, η Ολλανδία, και το Λουξεμβούργο. Στόχος της εοκ ήταν η δημιουργία μιας κοινής αγοράς μέσω της εξάλειψης όλων των ενδοευρωπαϊκών εμπορικών φραγμών και η καθιέρωση κοινής δασμολογικής πολιτικής έναντι των εισαγωγών από τρίτες χώρες.

Είναι γεγονός ότι η συνθήκη της ρώμης δεν περιλάβανε στους στόχους και την δημιουργία μιας νομισματικής ένωσης. στα άρθρα της όμως με αριθμό 6 και 105 καλούνται η χώρες να προωθήσουν την οικονομική συνεργασία η οποία στα είκοσι πρώτα χρόνια της εοκ αφορούσε θέματα σχετικά με το ισοζύγιο πληρωμών. Η απουσία άμεσης αναφοράς στη νομισματική ενοποίηση οφείλετε στην παρουσία του παγκόσμιου νομισματικού καθεστώτος του BRETON WOODS. Όπως είναι γνωστό οι σύμμαχε χώρες προέβησαν το 1944 στην υπογραφή του χάρτη του BRETON WOODS βάσει της οποίας δημιουργήθηκε ένα σύστημα σταθερών άλλα αναπροσαρμοσιμων συναλλαγματικών ισοτιμιών. Παράλληλα δημιουργήθηκε το διεθνές νομισματικό ταμείο (ΔΝΤ) , με στόχο τη χρηματοδότηση των χωρών που αντιμετώπιζαν προσωρινές δυσκολίες στο ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών. Στο βαθμό που το ΔΝΤ ήταν υπεύθυνο για θέματα ισοζυγίου εξωτερικών συναλλαγών η αρμοδιότητα αυτή της εοκ καθίστατο ουσιαστικά ανενεργή.

Συγκροτημένες συζητήσεις για την νομισματική ενοποίηση ξεκινούν από τα μέσα της δεκαετίας του 1960. ο JEAN MONNET το 1961 μέσω της επιτροπής δράσης για τις ηνωμένες πολιτείες της Ευρώπης (action committee for the united states of Europe) προτείνει τη δημιουργία της νομισματικής ένωσης. Το αποτέλεσμα των διεργασιών ήταν η κατάθεση το Φεβρουάριο του 1968 του σχεδίου bare στο συμβούλιο υπουργών. Ο κύριος στόχος αυτού του σχεδίου ήταν η ενίσχυση της οικονομικής συνεργασίας των χωρών μελών. Στο μεταξύ με την συγχώνευση των εκτελεστικών οργάνων το 1967 οι τρεις κοινότητες ΕΚΑΧ,ΕΟΚ, ΚΑΙ ΕΥΡΑΤΟΜ αποκτούν ενιαία θεσμικά όργανα. Έτσι ιδρύθηκε ένα ενιαίο συμβούλιο και μια επιτροπή και για τις τρεις κοινότητες.

Στο σχέδιο προτεινόταν η καθιέρωση ενός μηχανισμού αυτόματης και χωρίς όρους χρηματοδότησης για την υπεράσπιση σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών των νομισμάτων των χωρών της εοκ¹. Τον Ιανουάριο του 1970 το συμβούλιο αποφάσισε να υλοποίηση μέρος των προτάσεων του σχεδίου, συμπεριλαμβανόμενων αυτών για την χορήγηση βραχυπρόθεσμων πιστώσεων και τη διαμορφώσει ενός θεσμικού πλαισίου για την συζήτηση θεμάτων οικονομικής πολιτικής.

Η κορύφωση των προσπαθειών για τη νομισματική ενοποίηση πραγματοποιήθηκε με την κατάθεση της πρώτης και δεύτερης έκθεσης Βέρνερ το Μάιο και Οκτώβριο του 1970 αντίστοιχα. Στις εκθέσεις αυτές προτεινόταν η δημιουργία μιας πλήρους οικονομικής ένωσης το 1980. ας

¹ Οι προτάσεις αυτές συζητήθηκαν στην Χάγη το Δεκέμβριο του 1969.

σημειωθεί ότι η νομισματική ενοποίηση που προτεινόταν δεν προέβλεπε αναγκαστικά την κυκλοφορία ενός ενιαίου νομίσματος. Μια εναλλακτική πρόταση προέβλεπε την δυνατότητα για οριστικό κλείδωμα των συναλλαγματικών ισοτιμιών και την εξάλειψη των περιθωρίων διακύμανσης.

Το Φεβρουάριο του 1971 το συμβούλιο αποφασίζει ότι οι συζητήσεις για θέματα βραχυπρόθεσμης οικονομικής πολιτικής των χωρών της εοκ είναι υποχρεωτικές. Παράλληλα συστήθηκαν ένας βραχυπρόθεσμος και ένας μεσοπρόθεσμος χρηματοδοτικός μηχανισμός καθένας από τους οποίους διέθετε πόσο 2 δισεκτα. Δολαρίων για την οικονομική ενίσχυση των χωρών που αντιμετώπιζαν προσωρινές ανισοροπίες στο ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών.

Το 1979σε μια προσπάθεια των ευρωπαϊκών χωρών να δημιουργήσουν μια όαση νομισματικής σταθερότητας στην ευρωπαϊκοί ένωση δημιουργήθηκε το

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ (ΕΝΑ).

ΤΟ ΕΝΑ είχε δυο σκέλη :

- 1) ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ (ΕΝ) Η ECU**
- 2) ΤΟ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΙΣΟΤΙΜΙΩΝ (ΜΙΣ)**

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ (ΕΝ) Η ECU

αποτελούσε ένα καλάθι νομισμάτων τα οποία μετείχαν στο καλάθι αυτό με συγκεκριμένη στάθμιση η οποία αναθεωρούνταν κάθε πέντε χρόνια. Η σύνθεση και η στάθμιση των νομισμάτων του καλαθιού οριστικοποιήθηκε με την συνθήκη του Μάαστριχ και έκτοτε δεν μεταβλήθηκε (άρθρο 109 ζ).

Ο ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΙΣΟΤΙΜΙΩΝ (ΜΙΣ)

εξυπηρετούσε έναν εσωτερικό κι έναν εξωτερικό στόχο. Ο εσωτερικός στόχος αφορούσε τη διασφάλιση χαμηλού πληθωρισμού στο εσωτερικό της ΕΕ ενώ ο εξωτερικός στόχος αφορούσε τη μείωση των συναλλαγματικών διακυμάνσεων. Ο ΜΙΣ σχεδιάστηκε ως ένα σύστημα σταθερών άλλα αναπροσαρμοσιμων συναλλαγματικών ισοτιμιών. Κάθε νόμισμα είχε μια κεντρική ισοτιμία έναντι του ECU. Οι ισοτιμίες αυτές

χρησιμοποιούνταν για τον καθορισμό των κεντρικών διμερών συναλλαγματικών ισοτιμιών.

Ο ΜΙΣ λειτουργούσε βάση δυο κανόνων :

- 1 του κανόνα του περιθωρίου διακύμανσης**
- 2 του κανόνα των επανευθυγραμμίσεων.**

1. Ο κανόνας του διακύμανσης ορίζει ότι ένα νόμισμα του μηχανισμού μπορεί να κυμαίνεται έναντι ενός αλλού μέσα σε μια ζώνη εύρους +/- 15% από την κεντρική ισοτιμία . Μόλις οι ισοτιμίες των νομισμάτων του ΜΙΣ πλησιάζουν τα όρια διακύμανσης τότε οι κεντρικές τράπεζες παρεμβαίνουν προς ενίσχυση των νομισμάτων .Το περιθώριο είχε οριστεί αρχικά να είναι +/- 2,25% για όλα τα νομίσματα με εξαίρεση την ιταλική λιρέτα στην επιτραπεί ευρύτερο περιθώριο της τάξης του +/- 6% . Μετά την κρίση του 1993 τα περιθώρια διευρύνθηκαν στο 15% .Ορισμένα ωστόσο νομίσματα όπως το ολλανδικό φιορίνι διατήρησαν το δικαίωμα να κυμαίνονται στη ζώνη του +/- 2,25% :

2. Ο κανόνας των επανευθυγραμμίσεων επιτρέπει σε μια χώρα που παρουσιάζει μεγαλύτερο πληθωρισμό έναντι της χώρας που βρίσκεται στο κέντρο του συστήματος να αναπροσαρμόζει την κεντρική ισοτιμία του νομίσματος της έτσι ώστε να αποφεύγεται η πραγματική ανατίμηση του .Οι επανευθυγραμμίσεις πραγματοποιούνταν μόνο με κοινή συμφωνία και στόχος των σχεδιαστών ήταν να προσαρμοστεί το σύστημα από « κερδοσκοπικές επιθέσεις » .Η ρύθμιση αυτή αποτέλεσε μια καινοτομία σε σύγκριση με την πρακτική που ίσχυε στο καθεστώς του BRETON WOODS όπου οι αποφάσεις για την επανευθυγραμμίση των κεντρικών ισοτιμιών λαμβανόταν από την χώρα που μετέβαλε την ισοτιμία του νομίσματος της .

Μπορούμε να διακρίνουμε τέσσερις φάσεις στη λειτουργία του ΜΣΙ:

Πρώτη φάση: 1979-1983

Κατά την περίοδο αυτή ο ΜΣΙ λειτουργεί σαν ένα σύστημα σχεδόν κυμαινόμενων ισοτιμιών. Οι οικονομικές αποκλίσεις των χωρών-μελών του συστήματος είναι μεγάλες. Οι επανευθυγραμμίσεις, στην αρχή, ήταν πολύ συχνές, σταδιακά όμως έπαψαν να καθορίζονται από την αρχή ότι, προκειμένου να αποκατασταθεί η απώλεια της ανταγωνιστικότητας, θα πρέπει να ισούνται με τη διαφορά στον πληθωρισμό των δύο χωρών.

Δεύτερη φάση: 1984-1987

Κατά την περίοδο αυτή το σύστημα βρέθηκε στη δίνη των πιέσεων που προκάλεσε η κατακόρυφη πτώση του δολαρίου το 1985 αλλά και η εισαγωγή καινοτομιών στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Στο διάστημα αυτό οι χώρες-μέλη πέτυχαν μεγαλύτερο βαθμό οικονομικής σύγκλισης, ενώ παράλληλα το σύστημα καθίσταται πιο αυστηρό όσον αφορά τη συχνότητα αλλά και το εύρος των επανευθυγραμμίσεων.

Τρίτη φάση: 1987-1992

Μετά την επανευθυγράμμιση του Ιανουαρίου 1987 το σύστημα εισέρχεται σε μια νέα φάση, που διαπνέεται από την πεποίθηση των μελών του ότι είναι σταθερό και έχει κερδίσει την εμπιστοσύνη των αγορών. Μέχρι το Σεπτέμβριο του 1992 δεν πραγματοποιείται καμία επανευθυγράμμιση. Η επιτυχία και η σταθερότητα του ΜΣΙ οδήγησε στη διατύπωση της άποψης ότι η συμμετοχή στο ΜΣΙ χωρών με ροπή προς τον πληθωρισμό θα τις βοηθήσει να μειώσουν τον πληθωρισμό με το μικρότερο δυνατό κόστος στο εθνικό προϊόν και την απασχόληση.

Τελικά, το σύστημα οδηγήθηκε το 1992 σε κατάρρευση κάτω από το κύμα δυσπιστίας που προκάλεσε η διαδικασία επικύρωσης της Συνθήκης του Μάαστριχτ. Το Σεπτέμβριο του 1992 η ιταλική λιρέτα και η αγγλική στερλίνα αναγκάζονται κάτω από την πίεση των κερδοσκοπικών πιέσεων να εγκαταλείψουν το ΜΣΙ, ενώ το Νοέμβριο του ίδιου χρόνου υποτιμήθηκαν το εσκούδο και η πεσέτα.

Τέταρτη φάση: 1993-1998

Ένα χρόνο μετά την έξοδο της λίρας και της λιρέτας ο ΜΣΙ δέχτηκε νέες πιέσεις, οι οποίες οδήγησαν τον Αύγουστο του 1993 στη διεύρυνση των ορίων της ζώνης διακύμανσης σε +/-15%. Στο σύστημα εντάχθηκαν το αυστριακό σελίνι στις 9/01/1995 και το φινλανδικό μάρκο στις 12/10/1996. Η ιταλική λιρέτα επανεντάχθηκε στις 24/11/1996, ενώ η ελληνική δραχμή εντάχθηκε στις 16/3/1998. Η κρίση του 1992 επέφερε καίριο πλήγμα στην αξιοπιστία του συστήματος. Είναι πλέον αποδεκτό ότι οι κρίσεις του 1992 και του 1993 οφείλονταν όχι μόνο στην απελευθέρωση της κίνησης των κεφαλαίων αλλά και στη δυσκαμψία που παρουσίασε ο ΜΣΙ μετά το 1987. Το Σύστημα καταργήθηκε στις 31 Δεκεμβρίου του 1998 και αντικαταστάθηκε την 1η Ιανουαρίου 1999 από το Νέο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών.

Η εμπειρία των ευρωπαϊκών χωρών από τη συμμετοχή τους στο ΜΣΙ συνέβαλε στην επίσπευση των διαδικασιών για τη νομισματική ενοποίηση. Για όλες τις χώρες της ΕΕ, πλην της Γερμανίας, η νομισματική ένωση κατέστη αναπόφευκτη με την πλήρη απελευθέρωση της κίνησης των κεφαλαίων, σε συνδυασμό με τη μετεξέλιξη του Μηχανισμού Συναλλαγματικών Ισοτιμιών σε ένα σύστημα σχεδόν σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών.

Ας σημειωθεί ότι το 1985 η Ευρωπαϊκή Κοινότητα ανέλαβε την υλοποίηση ενός φιλόδοξου σχεδίου: τη δημιουργία της "ενιαίας εσωτερικής αγοράς" μέχρι το 1992. Αυτό ήταν το περιεχόμενο της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης (ΕΕΠ) που ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Λουξεμβούργου στις 2 Δεκεμβρίου του 1985. Η ΕΕΠ, που άρχισε να εφαρμόζεται την 1η Ιουλίου του 1987, αποτέλεσε την πρώτη σημαντική τροποποίηση της Συνθήκης της Ρώμης και δημιούργησε τη ρητή νομική δέσμευση των χωρών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας για την υλοποίηση της ενιαίας αγοράς. Η υλοποίηση του προγράμματος της ενιαίας αγοράς οδήγησε, μεταξύ άλλων, και στην απελευθέρωση της κίνησης των κεφαλαίων μετά το 1992.

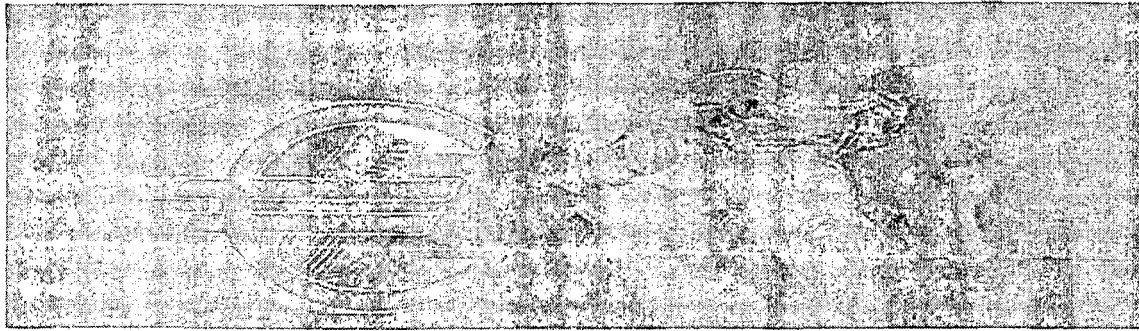
Η ελεύθερη ροή των κεφαλαίων, η απουσία συγχρονισμού των οικονομικών κύκλων των χωρών της κοινότητας, που καθιστούσε απαραίτητη την άσκηση διαφορετικής πολιτικής επιτοκίων, και η εμμονή των ευρωπαίων να μην επανευθυγραμμίζουν τις κεντρικές ισοτιμίες των νομισμάτων τους, παρά τις διαφορετικές επιδόσεις τους στον πληθωρισμό, οδήγησαν στην κατάρρευση του ΜΣΙ και στην επίσπευση των διαδικασιών για τη δημιουργία της ΟΝΕ. Η διαπίστωση αυτή είναι απόρροια των συνεπειών της γνωστής στην οικονομική θεωρία "ασύμβατης τριλογίας".

Σύμφωνα με την "ασύμβατη τριλογία", μόνο δύο από τις ακόλουθες τρεις πολιτικές είναι ταυτόχρονα συμβατές μεταξύ τους:

- 1 πλήρης ελευθερία στη διασυνοριακή κίνηση των κεφαλαίων,
- 2 σταθερές συναλλαγματικές ισοτιμίες και
- 3 ανεξάρτητη νομισματική πολιτική.

Αν, για παράδειγμα, σε μια χώρα υπάρχει πλήρης ελευθερία στην κίνηση κεφαλαίων και η συναλλαγματική ισοτιμία είναι προσδεδεμένη με το νόμισμα μιας μεγάλης χώρας, τότε η νομισματική πολιτική της χώρας παύει να είναι ανεξάρτητη, διότι οι νομισματικές αρχές θα πρέπει να αυξομειώνουν την ποσότητα χρήματος, ώστε τα εγχώρια επιτόκια να ακολουθούν τα επιτόκια της μεγάλης χώρας, με το νόμισμα της οποίας

έχει προσδεθεί το εθνικό νόμισμα. Για παράδειγμα, ακόμη και μια ελαφρά μείωση του εγχώριου επιτοκίου, που δεν είναι συμβατή με το αποδεκτό περιθώριο μεταξύ εγχώριων και ξένων επιτοκίων, θα μπορούσε να προκαλέσει μαζική έξοδο κεφαλαίων από τη χώρα. Η απειλή αυτή της εξόδου κεφαλαίων εξαναγκάζει τις εγχώριες νομισματικές αρχές να μην επιχειρούν δραστηκές διαφοροποιήσεις των εγχώριων από τα ξένα επιτόκια και επομένως να ακολουθούν, τουλάχιστον μεσοπρόθεσμα, τις προδιαγραφές της νομισματικής πολιτικής της ξένης χώρας.

Αν οι χώρες θέλουν να ακολουθήσουν ανεξάρτητη νομισματική πολιτική σε ένα περιβάλλον όπου επικρατεί ελευθερία στην κίνηση των κεφαλαίων, τότε θα πρέπει να αφήσουν τη συναλλαγματική τους ισοτιμία να κυμαίνεται, προκειμένου να εξασφαλίζεται ισορροπία στο ισοζύγιο πληρωμών. Επειδή, όμως, η προοπτική των κυμαινόμενων συναλλαγματικών ισοτιμιών διαταράσσει τις εμπορευματικές ροές και δεν θα μπορούσε να γίνει αποδεκτή από τις χώρες της ΕΕ, οι οποίες παρουσιάζουν μεταξύ τους μεγάλο βαθμό οικονομικής ολοκλήρωσης, η κοινή νομισματική πολιτική (δηλαδή η έλλειψη ανεξάρτητων εγχώριων νομισματικών πολιτικών) ήταν αναπόφευκτη.

Η εμπειρία των ευρωπαϊκών χωρών από τη συμμετοχή στο "σκληρό"¹ Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών (ΜΣΙ) κατέστησε εμφανές ότι το μάρκο ήταν το "νόμισμα άγκυρα" του ΜΣΙ, λόγω του μεγέθους της γερμανικής οικονομίας αλλά και επειδή χώρες με ροπή προς τον πληθωρισμό, όπως η Ιταλία, θέλησαν να κερδίσουν από την αξιοπιστία της Bundesbank. Η άσκηση μιας "κοινής" νομισματικής πολιτικής στην Ευρώπη είχε παραχωρηθεί ουσιαστικά στη Γερμανία, χωρίς οι υπόλοιπες χώρες να έχουν διασφαλίσει το δικαίωμα συμμετοχής στη διαμόρφωση της πολιτικής αυτής, επειδή οι νομισματικές αρχές των υπόλοιπων χωρών απλώς αναγκάζονταν, σε ένα περιβάλλον ελεύθερης κίνησης των κεφαλαίων, να ακολουθούν τη νομισματική πολιτική της Bundesbank.

¹ όπως συνηθίζεται να αποκαλείται ο ΜΣΙ για την περίοδο 1987-1992, όταν οι κεντρικές ισοτιμίες παρέμειναν σταθερές για πέντε χρόνια

Ήταν αναμενόμενο ότι κάποια στιγμή οι ευρωπαϊκές χώρες θα επιδίωκαν τη δημιουργία νομισματικής ένωσης και την εγκαθίδρυση μιας "ομοσπονδιακής" νομισματικής αρχής, στα όργανα και τις αποφάσεις της οποίας θα μπορούσαν να συμμετέχουν. Ήταν επίσης αναμενόμενο ότι η Γερμανία, για να δεχτεί να εγκαταλείψει το προνόμιο να χαράσσει τη νομισματική πολιτική της Ευρώπης, θα επεδίωκε να εξασφαλίσει όλες εκείνες τις προϋποθέσεις που θα διασφάλιζαν ότι το ευρώ θα είναι ένα νόμισμα εξίσου σταθερό με το γερμανικό μάρκο.

Οι προϋποθέσεις αυτές περιλαμβάνονται στη Συνθήκη του Μάαστριχτ, η οποία δίνει τη δυνατότητα να υλοποιηθεί ο στόχος της νομισματικής ενοποίησης. Η Συνθήκη, που υπογράφηκε το Φεβρουάριο του 1992 από τους Αρχηγούς Κρατών ή Κυβερνήσεων των δώδεκα τότε χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τέθηκε σε ισχύ την 1η Νοεμβρίου 1993, έδωσε τη δυνατότητα στα δεκαπέντε πλέον μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης να προχωρήσουν προς την Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ). Η ανακοίνωση από το Συμβούλιο της Μαδρίτης (1995) του ακριβούς χρονοδιαγράμματος μετάβασης στην ΟΝΕ και οι αποφάσεις του Συμβουλίου του Δουβλίνου (1996) προσέδωσαν κύρος στη Συνθήκη του Μάαστριχτ και εξέφρασαν την πολιτική βούληση και την προσήλωση των ευρωπαϊκών χωρών στην ΟΝΕ.

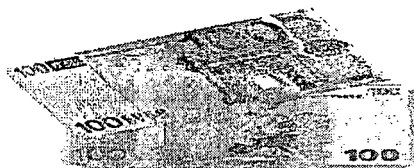
Οι σημαντικότεροι σταθμοί της πορείας της ΟΝΕ
απεικονίζονται συνοπτικά στον πίνακα που ακολουθεί:

<p>1951 Η Γαλλία, η Δ. Γερμανία, το Βέλγιο, το Λουξεμβούργο, η Ιταλία και η Ολλανδία δημιουργούν την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακος και Χάλυβα (ΕΚΑΧ)</p>	1950	<p>1957 Οι έξι χώρες υπογράφουν τις Συνθήκες της Ρώμης, με τις οποίες ιδρύουν την ΕΟΚ και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (ΕΥΡΑΤΟΜ)</p>
<p>1967 Η ΕΚΑΧ, η ΕΥΡΑΤΟΜ και η ΕΟΚ συγχωνεύονται και δημιουργείται η Ευρωπαϊκή Κοινότητα (ΕΚ)</p>	1960	
<p>1973 Εντάσσονται η Μ. Βρετανία, η Ιρλανδία και η Δανία στην ΕΚ</p>	1970	<p>1979 Δημιουργείται το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα</p>
<p>1981 Εντάσσεται η Ελλάδα στην ΕΚ</p> <p>1985 Υπογράφεται Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη, για τη δημιουργία μιας ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς μέχρι το 1992</p>	1980	<p>1986 Εντάσσονται η Ισπανία και η Πορτογαλία στην ΕΚ</p>
<p>1990 Ενοποιούνται οι δύο Γερμανίες</p> <p>1995 Εντάσσονται η Σουηδία, η Φινλανδία και η Αυστρία στην ΕΕ</p> <p>25 Μαρτίου 1998 Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει τις χώρες-μέλη που θα μετέχουν στη ζώνη του ευρώ</p> <p>1 Ιανουαρίου 1999 Καθορίζονται αμετάκλητα οι ισοτιμίες μετατροπής σε ευρώ και εφαρμόζεται η ενιαία νομισματική πολιτική στη ζώνη του ευρώ</p>	1990	<p>1991 Υπογράφεται η Συνθήκη του Μάαστριχτ. Δημιουργείται η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ)</p> <p>1-3 Μαΐου 1998 Καθορίζονται οι χώρες της ζώνης του ευρώ, οι σταθερές διμερείς συναλλαγματικές ισοτιμίες και επιλέγονται τα μέλη και ο πρόεδρος της ΕΚΤ</p>
<p>1 Ιανουαρίου 2002 Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα θέτει σε κυκλοφορία τραπεζογραμμάτια και κέρματα σε ευρώ</p>	2000	<p>Μέχρι τον Μάρτιο του 2002 Καταργείται το νομισματικό καθεστώς των εθνικών τραπεζογραμματίων και κερμάτων</p>

¹ ΠΗΓΗ:ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΚΘΕΣΗ <<Η ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ >> ΜΑΡΤΙΟΣ 2002

1.2 Η ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Την 1 Ιανουαρίου 2002 τα κέρματα και τα τραπεζογραμμάτια σε ευρώ αποκτούν την ιδιότητα του νόμιμου χρήματος σε αναγκαστική κυκλοφορία σε όλες τις χώρες που συμμετέχουν στην οικονομική και νομισματική ένωση. Δηλαδή κατά την ημερομηνία αυτή το ευρώ τίθεται σε κυκλοφορία και χρησιμοποιείται για την πληρωμή συντάξεων και μισθών καθώς και για την λειτουργία όλου του συναλλακτικού κυκλώματος της χώρας . Επόμενος θα πρέπει 1/1/2002 να έχει ολοκληρωθεί ο εφοδιασμός των τραπεζών με το νέο νόμισμα έτσι ώστε να είναι σε θέση να καλύψουν επαρκώς τις συναλλακτικές ανάγκες σε ολόκληρη την ελληνική επικράτεια . Μέσω των τραπεζών θα πρέπει επίσης να εφοδιαστούν και οι επιχειρήσεις ώστε να πραγματοποιούν από την πρώτη μέρα τις πληρωμές τους (μισθοδοσίες, προμηθευτές , κτλ) στο νέο νόμισμα.

Είναι φανερό ότι η επιτυχία αυτής της προσπάθειας των τραπεζών σε συνεργασία με την τράπεζα της Ελλάδος και άλλους φορείς αποτελεί ζήτημα εθνικής σημασίας από την οποία εξαρτάτε η ευρεία χρήση του ευρώ από την πρώτη κιόλας μέρα της κυκλοφορίας του , καθώς και η χωρίς προβλήματα αποδοχή του από το κοινό για τις καθημερινές του συναλλαγές έτσι ώστε να περιοριστεί άμεση χρήση των δραχμών και να αποσυρθούν όσο το γρηγορότερο γίνεται .Προκειμένου να ανταποκριθούν οι τράπεζες με επιτυχία σε αυτό το δύσκολο έργο θα πρέπει εκτός των άλλων να οργανώσουν ειδικά τμήματα εξυπηρέτησης του κοινού που θα λειτουργούν ενδεχόμενος και πέραν του κανονικού ωραρίου να εκσυγχρονιστούν τα συστήματα λειτουργίας των ταμείων ,να έχουν προσαρμοστεί εγκαίρως τα ταμ 'ς να διαθέτουν αυτόματες μηχανές καταμέτρησης κερμάτων κ.α .

1.3 Η ΑΠΟΣΥΡΣΗ ΤΩΝ ΧΑΡΤΟΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΕΡΜΑΤΩΝ ΣΕ ΔΡΑΧΜΕΣ

Ταυτόχρονα με την εισαγωγή σε κυκλοφορία των χαρτονομισμάτων και των κερμάτων σε ευρώ αρχίζει η σταδιακή απόσυρση των κερμάτων και των τραπεζογραμμάτων που είναι εκφρασμένα σε δραχμές και τις εθνικές νομισματικές μονάδες των κρατών μελών που συμμετέχουν στην ζώνη του ευρώ . Η αντικατάσταση των δραχμών με το νέο νόμισμα θα γίνεται με τις τιμές μετατροπής , δηλαδή με την σταθερή και αμετάκλητη ισοτιμία δραχμής /ευρώ . Η απόσυρση θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί το αργότερο μέσα σε ένα δίμηνο. Μετά την 28/2/2002 τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα των δραχμών όπως και στις άλλες εθνικές νομισματικές μονάδες των κρατών μελών της ζώνης , θα μπορούν να ανταλλάσσονται απτήν τράπεζα της Ελλάδος και για διάστημα 10 ετών για τα τραπεζογραμμάτια και 2 ετών για τα κέρματα.

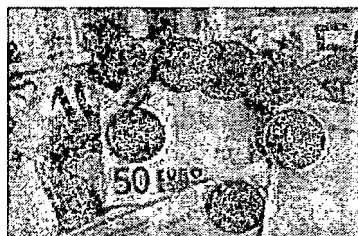
Επισημαίνετε ότι το << *στράγγισμα* >> της αγοράς από τις δραχμές που κυκλοφορούσαν ή φυλασσόταν από τα νοικοκυριά είναι ένα από τα δυσκολότερα έργα που έχουν να επιτελέσουν οι τράπεζες. Οι μεγαλύτερες δυσκολίες αντιμετωπίζονται στην απόσυρση των 8000 τόνων κερμάτων που κυκλοφορούσαν στην ελληνική αγορά λόγω του σημαντικού βάρους στη διαλογή και καταμέτρηση τους. Αναμένονται σημαντικά προβλήματα στην απασχόληση των υπάλληλων , στη δυνατότητα εξυπηρέτησης των πελατών σε άλλες τρέχουσες τραπεζικές συναλλαγές καθώς και στην οργάνωση πλήθους χρηματοποστολών σε όλο το δίκτυο των υποκαταστημάτων . Επίσης σοβαρό πρόβλημα αποτελεί η εξεύρεση επιπλέον αποθηκευτικών χωρών κυρίως σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υποκατάστημα της κεντρικής τράπεζας της Ελλάδος .

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα προβλήματα αυτά θα είναι εντονότερα στην Ελλάδα σε σχέση με τις άλλες χώρες της ζώνης του ευρώ , λόγω συναλλακτικών ιδιαιτεροτήτων που υπάρχουν στον τόπο μας χαρακτηριστικά αναφέρετε ο συγκριτικά μεγάλος όγκος των σε κυκλοφορία χαρτονομισμάτων και κερμάτων που οφείλετε στην περιορισμένη στην χώρα μας χρήση των επιταγών και του πλαστικού χρήματος .

1.4 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΥ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΜΕ ΤΟ ΕΥΡΩ

Ο βαθμός επιτυχίας της νομισματικής αλλαγής θα εξαρτηθεί από την συμπεριφορά του κοινού , αλλά και από την αποτελεσματική προετοιμασία και τις δυνατότητες των διάφορων εμπλεκομένων φορέων (δημόσιου, τράπεζας της Ελλάδος και των εμπορικών τραπεζών).

Βασική προϋπόθεση του όλου εγχειρήματος είναι να μπορεί ο κάθε πολίτης της χώρας να προμηθευτεί το νέο νόμισμα από την πρώτη κιόλας ημέρα κυκλοφορίας του, ακόμη και αν βρίσκεται σε απομακρυσμένες περιοχές. Για την επίτευξη του στόχου αυτού ανακύπτουν σοβαρά προβλήματα που σχετίζονται με την αναμενόμενη διαφοροποίηση της ζήτησης σε τραπεζογραμμάτια και κέρματα αλλά και με τον λεπτομερή σχεδιασμό και συντονισμό αρκετών χιλιάδων χρηματοποστολών , προκειμένου να προεφοδιαστούν οι τράπεζες με το ευρώ, αφού είναι αδύνατον να τροφοδοτηθεί όλο το χρηματοπιστωτικό σύστημα ταυτόχρονα σε διάστημα 1-2 ημερών. Το πρόβλημα των κερμάτων είναι εντονότερο στο ευρώ λόγω του πολύ μεγάλου όγκου τους, δεδομένου ότι το μικρότερο χαρτονόμισμα είναι τα 5 ευρώ και επομένως για όλες τις συναλλαγές κάτω του ισότιμου των 1700 Δρ απαιτείται η χρήση κερμάτων. Λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της μορφολογίας του εδάφους της Ελλάδος (απομακρυσμένες ορεινές – νησιωτικές περιοχές), το εκτεταμένο δίκτυο των ελληνικών τραπεζών , τις καιρικές συνθήκες του χειμώνα (αποκλεισμός περιοχών), κρίνεται αναγκαίο να ξεκινήσει ο προεφοδιασμός των τραπεζών αρκετούς μήνες πριν την 1/1/2002. η κεντρική τράπεζα της Ελλάδος ανακοίνωσε ότι είναι έτοιμη να ξεκινήσει τον εφοδιασμό των τραπεζών από την 1/10/2001 ενώ εντός του Δεκεμβρίου 2001 θα ξεκινήσει ο εφοδιασμός των επιχειρήσεων με κέρματα και τραπεζογραμμάτια των 5 και 10 ευρώ. Στην χώρα μας δεν προκρίθηκε ο προεφοδιασμός του κοινού με ευρώ.

1.5 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΔΡΑΧΜΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩ.

Από την 1 Ιανουαρίου 2002 όπου τίθενται σε κυκλοφορία τα κέρματα και τα τραπεζογραμμάτια σε ευρώ ιό δραχμές εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται στις συναλλαγές με μετρητά για 2 μήνες ακόμη. Το διάστημα αυτό αρχικά προβλεπόταν εξάμηνο ενώ υπήρχε η δυνατότητα να συντομευτεί με έκδοση σχετικού εθνικού νόμου .Η απόφαση για την συντόμευση του χρόνου παράλληλης κυκλοφορίας ευρώ και δραχμών από 6 σε 2 μήνες ελήφθη από το συμβούλιο υπουργών οικονομίας της ε.ε την 7/11/1999. Παρ' όλα αυτά η παράλληλη κυκλοφορία μετρητών ευρώ και δραχμών αναμένεται να δημιουργήσει προβλήματα τόσο στο ευρύ καταναλωτικό κοινό όσο και στις τραπεζικές συναλλαγές. Τα προβλήματα αυτά θα είναι εντονότερα κατά τις πρώτες ημέρες στο βαθμό που το κοινό δεν θα έχει ενημερωθεί και εξοικειωθεί πλήρως με το νέο νόμισμα και θα αισθάνεται ότι διαταράσσονται σοβαρά οι συναλλακτικές του συνήθειες. Δεν πρέπει να παραγνωρίζονται οι ιδιαιτερότητες μέρους του κοινού στο οποίο ανήκουν ηλικιωμένοι άνθρωποι χαμηλού μορφωτικού επιπέδου κτλ, οι οποίοι δύσκολα προσαρμόζονται σε τέτοιες αλλαγές .Τα προβλήματα που αφορούν τις ίδιες τις τράπεζες από αυτήν την παράλληλη κυκλοφορία των ευρώ με τις δραχμές μπορούν να αναφερθούν επιγραμματικά στα εξής :

- Διατήρηση αυξημένων αποθεμάτων (και στα δυο νομίσματα) το μέγεθος των οποίων είναι δύσκολο ,τουλάχιστον στην αρχή να προσδιοριστεί
- Διπλές μηχανές καταμέτρησης και μηχανές έλεγχου γνησιότητας νομισμάτων
- Αυξημένη απασχόληση tellers και υποστηρικτικών υπηρεσιών ταμείου
- Συντονισμός και οργάνωση αυξημένων χρηματαποστολών
- Σύγχυση στα γκισέ όπου θα πρέπει να γίνεται και η διαχείριση των προβλημάτων του συναλλασσόμενου κοινού και αυτό είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα

1.6 Η ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΜΙΑΣ ΧΩΡΑΣ ΣΕ ΜΙΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

Η δημιουργία και η φυσική κυκλοφορία ενός ενιαίου νομίσματος είναι απώτερος στόχος της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, η οποία με τη σειρά της αποτελεί ευρωπαϊκή φιλοδοξία για πολλές δεκαετίες και θεωρείται από πολλούς υποστηρικτές της ως απαραίτητο στάδιο για μια ενδεχόμενη πολιτική ενοποίηση.

Πέραν των οραμάτων αυτών, τα οποία προς το παρόν προσκρούουν σε σοβαρά πολιτικά προβλήματα και ενδοευρωπαϊκούς ανταγωνισμούς, το ενιαίο νόμισμα δημιουργήθηκε για να εξυπηρετήσει και να προωθήσει την ενιαία αγορά της ΕΕ.

Ειδικότερα, το ευρώ στοχεύει στο να βελτιώσει την ευρωπαϊκή αγορά, εξαλείφοντας τις συναλλαγματικές διακυμάνσεις, παρέχοντας μια κοινή λογιστική μονάδα για τις εμπορικές δραστηριότητες, και ενθαρρύνοντας το διασυνοριακό εμπόριο, τις επενδύσεις και τον ενδοκοινοτικό τουρισμό. Θα αποτελέσει επίσης ένα ισχυρό και αξιόπιστο νόμισμα στη διεθνή οικονομία.

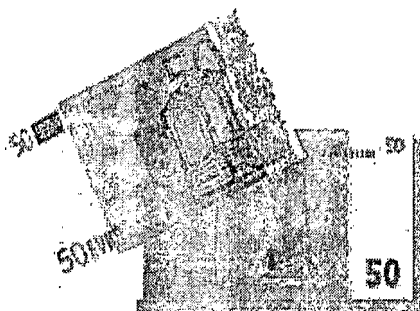
Παράλληλα, η διαφάνεια των τιμών μεταξύ των χωρών-μελών θα αυξηθεί, εντείνοντας τον ανταγωνισμό, από τον οποίο συνήθως επωφελούνται οι καταναλωτές, αλλά και θα οδηγήσει τις επιχειρήσεις σε έναν αγώνα συγχωνεύσεων και εξαγορών, όπως συμβαίνει ήδη, μεταξύ άλλων, στον τραπεζικό και τον τηλεπικοινωνιακό τομέα.

Αν και μια πλήρης αποτίμηση των συνεπειών ενός ενιαίου νομίσματος είναι εξαιρετικά δύσκολη, το σίγουρό είναι ότι ΟΝΕ και ευρώ αποτελούν ισχυρό συνδετικό κρίκο μεταξύ των "12" της ευρωζώνης και σύμβολο μιας προσπάθειας για ανάπτυξη και σταθερότητα στην Ευρώπη.

1.7 ΤΟ ΟΦΕΛΟΣ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΜΙΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

Η εισαγωγή του ευρώ θα επιφέρει ένα πλήθος από πλεονεκτήματα για τους καταναλωτές, αλλά και για τις επιχειρήσεις που δρουν στις χώρες – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μερικά από τα πλεονεκτήματα του ευρώ είναι:

- Δημιουργία ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς που καθιστά ευκολότερη και φτηνότερη τη μεταφορά κεφαλαίων, εντείνει τον ανταγωνισμό, οδηγεί στη διαμόρφωση χαμηλότερων τιμών,
- αύξηση του εμπορίου και ανάπτυξη της οικονομίας στο σύνολό της, με ευεργετικές επιδράσεις στην απασχόληση,
- διαμόρφωση των επιτοκίων δανεισμού σε χαμηλά επίπεδα, με συνέπεια τη δημιουργία σταθερού επιχειρηματικού περιβάλλοντος, την αύξηση της κατανάλωσης και την ανάπτυξη της οικονομίας γενικότερα,
- διατήρηση της αγοραστικής δύναμης των καταναλωτών σε σταθερά επίπεδα, λόγω της εξάλειψης του κινδύνου της υποτίμησης του εθνικού νομίσματος,
- μείωση ή διατήρηση του πληθωρισμού σε χαμηλά επίπεδα, με συνέπεια τη σταθεροποίηση της αγοραστικής αξίας των χρημάτων των καταναλωτών,
- σταθερότητα στις τιμές, λόγω της εξάλειψης του συναλλαγματικού κινδύνου από τις διακυμάνσεις των τιμών των ειδών που προέρχονται από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- μείωση του κόστους των ταξιδιών στις χώρες της ζώνης ευρώ, λόγω της χρήσης του ενιαίου νομίσματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

Η Πορεία προς την Νομισματική και Οικονομική Ένωση

2.1 Τα Κριτήρια της Συνθήκης του Μάαστριχτ και η Απόφαση για την Συμμετοχή της Ελλάδας

Η Συνθήκη της Ρώμης θέτει ως προϋπόθεση συμμετοχής των κρατών μελών στη Νομισματική Ένωση την ικανοποίηση νομικών αλλά και οικονομικών κριτηρίων (Πίνακας 2.1), που είναι γνωστά ως κριτήρια σύγκλισης.

Σύμφωνα με το Άρθρο 121 (πρώην 109 Ι), παράγραφος 1, της Συνθήκης, το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα (ΕΝΙ) και η Επιτροπή υποβάλουν στο Συμβούλιο έκθεση, η οποία εξετάζει τη σύγκλιση που επιτεύχθηκε από τα κράτη μέλη της.

Οι εκθέσεις αυτές εξετάζουν επίσης εάν η εθνική νομοθεσία κάθε κράτους μέλους συμπεριλαμβανόμενου του καταστατικού της εθνικής κεντρικής τράπεζας του, συμβιβάζεται με τα Άρθρα 108 και 109 (πρώην 107 και 108 αντίστοιχα) της Συνθήκης και με το καταστατικό του ΕΣΚΤ.

Οι εκθέσεις του ΕΝΙ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής εξετάζουν κατά πόσο έχει επιτευχθεί υψηλός βαθμός οικονομικής σύγκλισης με γνώμονα την πλήρωση των ακόλουθων κριτηρίων :

➤ Το κριτήριο της σταθερότητας των τιμών

Σύμφωνα με το κριτήριο αυτό, η αξιολογούμενη χώρα μέλος θεωρείται ότι επιτυγχάνει σταθερότητα τιμών, αν ο μέσος ρυθμός πληθωρισμού που καταγράφηκε στη χώρα αυτή, κατά τη διάρκεια του ενός έτους που προηγείται της αξιολόγησης, δεν υπερβαίνει κατά περισσότερο από 1,5 ποσοστιαία μονάδα τον αντίστοιχο ρυθμό που σημείωσαν στο ίδιο διάστημα οι τρεις, το πολύ, χώρες μέλη με την καλύτερη επίδοση από πλευράς πληθωρισμού.

➤ **Το κριτήριο της σύγκλισης των επιτοκίων**

Σύμφωνα με κριτήριο αυτό, η αξιολογούμενη χώρα μέλος, για το διάστημα ενός έτους πριν από την αξιολόγηση, θα πρέπει να έχει μέσο ονομαστικό μακροπρόθεσμο επιτόκιο που να μην υπερβαίνει εκείνο των τριών, το πολύ, κρατών μελών με την καλύτερη επίδοση από πλευράς πληθωρισμού, περισσότερο από δυο ποσοστιαίες μονάδες.

Τα επιτόκια υπολογίζονται βάσει 10ετών ομόλογων του Δημοσίου με σταθερό τοκομερίδιο η συγκρίσιμων χρεογράφων, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορές των εθνικών ορισμών.

➤ **Τα δημοσιονομικά κριτήρια**

• **Το κριτήριο του δημοσιονομικού ελλείμματος**

Σύμφωνα με το κριτήριο αυτό, η χώρα μέλος θεωρείται ότι επιτυγχάνει σταθερότητα δημόσιων οικονομικών, εάν δεν βρίσκεται σε κατάσταση υπερβολικού δημοσιονομικού ελλείμματος, που σημαίνει ότι ο λόγος του δημόσιου ελλείμματος ως ποσοστό του ΑΕΠ δεν υπερβαίνει το 3%, εκτός εάν ο λόγος σημειώνει συνεχή και ουσιαστική πτώση και έχει φθάσει σε επίπεδο παραπλήσιο της τιμής αναφοράς.

• **Το ¹κριτήριο του Δημόσιου χρέους**

Σύμφωνα με το κριτήριο αυτό, ο λόγος του Δημοσίου χρέους προς το ΑΕΠ δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το 60% του ΑΕΠ, εκτός εάν ο λόγος μειώνεται επαρκώς και πλησιάζει την τιμή αναφοράς με ικανοποιητικό ρυθμό.

➤ Το κριτήριο συμμετοχής στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών

Τέλος, το κριτήριο που αναφέρεται στη σταθερότητα των συναλλαγματικών ισοτιμιών, σημαίνει ότι ένα κράτος μέλος έχει τηρήσει τα κανονικά περιθώρια διακύμανσης, που προβλέπει ο Μηχανισμός Συναλλαγματικών Ισοτιμιών του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος, χωρίς σοβαρή ένταση κατά τα δυο τουλάχιστον έτη πριν από την εξέταση.

Ειδικότερα, το κάρφος μέλος δεν πρέπει να έχει υποτιμήσει την κεντρική διμερή ισοτιμία του νομίσματος του έναντι του νομίσματος οποιουδήποτε άλλου κράτους μέλους με δική του πρωτοβουλία μέσα στο ίδιο χρονικό διάστημα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΣΥΓΚΛΙΣΗΣ

(Για το έτος αξιολόγησης)

1*

Σταθερότητα Τιμών	Σύγκλιση Επιτοκίων	Σταθερές Συναλλαγματικές Ισοτιμίες	Δημοσιονομικά Κριτήρια
Ο μέσος ρυθμός πληθωρισμού μιας χώρας δεν πρέπει να υπερβαίνει περισσότερο από 1,5 ποσοστιαία μονάδα το μέσο αντίστοιχο ρυθμό των τριών χωρών μελών με το χαμηλότερο πληθωρισμό.	Τα μακροχρόνια επιτόκια δεν πρέπει να υπερβαίνουν πάνω από 2 ποσοστιαίες μονάδες το μέσο όρο των επιτοκίων των τριών χωρών με το χαμηλότερο πληθωρισμό.	Τα νομίσματα των χωρών που συμμετέχουν στο μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών δε θα πρέπει να εμφανίζουν σημαντικές διακυμάνσεις για δυο χρόνια πριν την αξιολόγηση.	(α) Ο λόγος του δημοσιονομικού ελλείμματος ως ποσοστού του ΑΕΠ δεν πρέπει να υπερβαίνει το 3%, (β) Ο λόγος του δημόσιου χρέους προς ΑΕΠ να μη υπερβαίνει το 60%, η σε περίπτωση υπέρβασης να μειώνεται επαρκώς.

¹ ΠΗΓΗ: ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ (11039/97 ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ)

Σύμφωνα με την απόφαση στις 2 Μάιου 1998 των Αρχηγών Κρατών η Κυβερνήσεων, οι χώρες που ικανοποιούσαν τα κριτήρια ήταν οι ακόλουθες: Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία, Ολλανδία, Βέλγιο, Αυστρία, Φιλανδία, Πορτογαλία, Ιρλανδία και το Λουξεμβούργο.

Από τις υπόλοιπες χώρες, το Ην. Βασίλειο και η Δανία πληρούσαν όλα τα κριτήρια αλλά εξάσκησαν το δικαίωμα που τους παρέχεται από το Πρωτόκολλα που ήταν συνημμένα στη Συνθήκη για εξαίρεση (Πίνακας 2.2).

1

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΑΙ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΣΥΓΚΛΙΣΗΣ

	Πληθωρισμός ΕΔΤΗ (1) Ιανουάριος 1998	Παρουσία υπερβολικού δημοσιονομικού ελλείμματος	Δημοσιονομική Κατάσταση					Συναλλαγματικές Ισοτιμίες	Μακροχρόνια Επιτόκια	
			Έλλειμμα (ως % του ΑΕΠ)		Χρέος (ως % του ΑΕΠ)			Συμμετοχή Στο ΜΣΙ	Μάρτιος 1998	Ιανουάριος 1998
			1997	1997	Μεταβολή σε σχέση με το προηγούμενο έτος					
					1997	1996	1995			
Τιμή Αναφοράς	2,8		3	60				7,8		
Αυστρία	1,1	Ναι (2)	2,5	66,1	-3,4	0,3	3,8	Ναι	5,6	
Βέλγιο	1,4	Ναι (2)	2,1	122,2	-4,7	-4,3	-2,2	Ναι	5,7	
Γαλλία	1,2	Ναι (2)	3,0	58,0	2,4	2,9	4,2	Ναι	5,5	
Γερμανία	1,4	Ναι (2)	2,7	61,3	0,8	2,4	7,8	Ναι	5,6	
Δανία	1,9	Όχι	-0,7	65,1	-5,5	-2,7	-4,9	Ναι	6,2	
Ελλάδα	5,2	Ναι	4,0	108,7	-2,9	1,5	0,7	Ναι	9,8	
Ην. Βασίλειο	1,8	Ναι (2)	1,9	53,4	-1,3	0,8	3,5	Όχι	7,0	
Ιρλανδία	1,2	Όχι	-0,9	66,3	-6,4	-9,6	-6,8	Ναι	6,2	
Ισπανία	1,8	Ναι (2)	2,6	68,8	-1,3	4,6	2,9	Ναι	6,3	
Ιταλία	1,8	Ναι (2)	2,7	121,6	-2,4	-0,2	-0,7	Ναι	6,7	
Λουξεμβούργο	1,4	Όχι	-1,7	6,7	0,1	0,7	0,2	Ναι	5,6	
Ολλανδία	1,8	Όχι	1,4	72,1	-5,0	-1,9	1,2	Ναι	5,5	
Πορτογαλία	1,8	Ναι (2)	2,5	62,0	-3,0	-0,9	2,1	Ναι	6,2	
Σουηδία	1,9	Ναι (2)	0,8	76,6	-0,1	-0,9	-1,4	Όχι	6,5	
Φιλανδία	1,3	Όχι	0,9	55,8	-1,8	-0,4	-1,5	Ναι	5,9	
Ευρώπη	1,6		2,4	72,1	0,9	2,0	3,0		6,1	

(1) ΕΔΤΚ: Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή.

(2) Το Ecofin με του ανακάλεσε πρότερη γνωμοδότηση του περί υπάρξεως υπερβολικού δημοσιονομικού ελλείμματος.

Η Σουηδία δεν πληρούσε το νομικό κριτήριο, που αφορά την καταστατική κατοχύρωση της ανεξαρτησίας της κεντρικής τράπεζας, ενώ παράλληλα δεν πληρούσε και το κριτήριο των συναλλαγματικών ισοτιμιών.

¹ ΠΗΓΗ: ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΑΡΙΘΜΟΣ 5 «ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΟΥ ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΟΥ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΟΣ»

2.2 Η Υιοθέτηση του Ευρώ από την Ελλάδα

Μετά την επίσημη αίτηση που υπέβαλε η Ελλάδα στις 9 Μαρτίου 2000 το Συμβούλιο, συνεχόμενο σε επίπεδο Αρχηγών Κρατών η Κυβερνήσεων, με την ευκαιρία της συζήτησης του σύμφωνα με το Άρθρο 122 παράγραφος 2 της Συνθήκης, επιβεβαίωσε βάσει εκθέσεως του Συμβουλίου ECOFIN ότι:

- Η Ελλάδα εκπληρώνει τα κριτήρια σύγκλισης που απαριθμούνται στο Άρθρο 121 παράγραφος 1 της Συνθήκης, ότι
- Το Συμβούλιο θα πρέπει να άρει την παρέκκλιση της Ελλάδας προκειμένου να επιτραπεί η εισαγωγή του ευρώ ως ενιαίου νομίσματος στην Ελλάδα από 1 ης Ιανουαρίου 2001.

Δεδομένου ότι κατά την αξιολόγηση της Ελληνικής αίτησης διαπιστώθηκε ότι πληρούνται όλες οι τυπικές και ουσιαστικές προϋποθέσεις της Συνθήκης, του ECOFIN εξέδωσε απόφαση σύμφωνα με το Άρθρο 122 παράγραφος 2 της Συνθήκης για την υιοθέτηση του ενιαίου νομίσματος από την Ελλάδα από της 1 Ιανουαρίου 2001.

Το Συμβούλιο εξέδωσε επίσης τον Κανονισμό 1478/2000 για την τροποποίηση του Κανονισμού 2866/98 σχετικά με τις τιμές μετατροπής του ευρώ και των νομισμάτων των κρατών μελών που υιοθετούν το ευρώ, από 1^{ης} Ιανουαρίου 2001, ως εξής:

1 ευρώ = 340,750 ελληνικές δραχμές

ΠΛΑΙΣΙΟ 1
ΑΓΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΣΗ ΤΗΣ
ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΙΟΘΕΣΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΑΠΟ 1¹⁶
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2001

Μετά από πολύχρονη και επίμονη προσπάθεια, η ελληνική οικονομία βρίσκεται πλέον σταθερά στο δρόμο της ανάπτυξης και της προόδου.

Ο πληθωρισμός σε εναρμονισμένη βάση κινείται κοντά στο 2%.

Τα μακροπρόθεσμα επιτόκια βρίσκονται πολύ κοντά, λιγότερο από εκατό μονάδες βάσης, στα αντίστοιχα επιτόκια των χωρών μελών της ζώνης του ευρώ.

Το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης βρίσκεται αρκετά χαμηλότερα από το επιτρεπτό όριο της Συνθήκης, ενώ το χρέος ως ποσοστά του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος μειώνεται σταθερά τα τελευταία χρόνια.

Σε λιγότερο από μια εβδομάδα συμπληρώνονται πάνω από δυο χρόνια από τη συμμετοχή της δραχμής στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος.

Παράλληλα, η Ελληνική οικονομία πραγματοποιεί ουσιαστικά βήματα προόδου στον τομέα της πραγματικής σύγκλισης.

Οι ρυθμοί αύξησης του ΑΕΠ τα τελευταία χρόνια υπερτερούν του αντίστοιχου μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η εδραίωση συνθηκών οικονομικής σταθερότητας, η προώθηση διαρθρωτικών αλλαγών καθώς και η χρηματοδοτική συνδρομή των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης αποτελούν σημαντικούς παράγοντες σε αυτή την εξέλιξη.

Εξάλλου, η άσκηση της οικονομικής πολιτικής διακρίνεται από συνέπεια, σταθερότητα, αξιοπιστία και την επιδίωξη κοινωνικής δικαιοσύνης, με αποτέλεσμα τη δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης που αντανακλάται σε όλες τις αγορές αλλά και στις εργασιακές σχέσεις.

Τα τελευταία χρόνια έχουν επιταχυνθεί οι διαρθρωτικές αλλαγές. Πολλές, οι περισσότερες σχεδόν, δημόσιες επιχειρήσεις καθώς και τράπεζες υπό κρατικό έλεγχο έχουν εισαχθεί στο χρηματιστήριο.

Η απελευθέρωση των αγορών προχωρεί ικανοποιητικά σε όλους τους τομείς, ενώ έχουν εισαχθεί σημαντικά κίνητρα για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας.

Έχουν μειωθεί οι φορολογικοί συντελεστές, η προσαρμοστικότητα της αγοράς εργασίας έχει βελτιωθεί και, παράλληλα, προωθούνται ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης που αποβλέπουν στην ενίσχυση και εμβάθυνση των πολιτικών αυτών, σε συνδυασμό με την επίτευξη μηδενικού ελλείμματος η και πλεονάσματος στη γενική κυβέρνηση σύμφωνα με τις προβλέψεις του Επικαιροποιημένου Προγράμματος Σύγκλισης, αναμένεται να συμβάλουν αποφασιστικά στη διατήρηση του πληθωρισμού σε χαμηλά επίπεδα.

Ο ελληνικός λαός και η κυβέρνηση του επιθυμούν την πλήρη συμμετοχή της Ελλάδας στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση και, ευρύτερα, στη διαμόρφωση των κοινών πολιτικών που απαιτούνται για τη δημιουργία συνθηκών ανάπτυξης και ευημερίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΠΛΑΙΣΙΟ 2

ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ECOFIN ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΑΠΕΥΘΥΝΟΜΕΝΗ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΣΥΝΕΡΧΟΜΕΝΟ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΑΡΧΗΓΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΝ

Οι διαδικασίες για την κατάργηση των παρεκκλίσεων από την υιοθέτηση του ευρώ, που ορίζονται στο Άρθρο 122 παράγραφος 2 της Συνθήκης, κινούνται κάθε δυο χρόνια η κατόπιν αιτήσεως κράτους μέλους με παρέκκλιση.

Έχουν ήδη περάσει πάνω από δυο χρόνια από τις πρώτες εκθέσεις σχετικά με τη σύγκλιση, οι οποίες οδήγησαν στην υιοθέτηση του ευρώ από 11 κράτη μέλη.

Ενώ στις 9 Μαρτίου 2000 η Ελλάδα υπέβαλε επίσημα αίτηση επανεξέτασης της κατάστασης της όσον αφορά τη σύγκλιση της ελληνικής οικονομίας, με στόχο να ενταχθεί στη ζώνη του ευρώ από 1^η Ιανουαρίου 2001.

Κατόπιν τούτων, η Επιτροπή ενέκρινε και δημοσίευσε έκθεση σχετικά με τη σύγκλιση της Ελλάδας (και της Σουηδίας) στις 3 Μαΐου, ενώ η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ενέκρινε δική της έκθεση σχετικά με τη σύγκλιση στις 27 Απριλίου.

Στις δυο εκθέσεις δεν εξετάζεται η σύγκλιση της Δανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου, καθότι οι χώρες αυτές ασκούν το δικαίωμα τους να μη συμμετάσχουν στην ΟΝΕ.

Στις εκθέσεις του 1998 σχετικά με τη σύγκλιση είχε κριθεί ότι η Ελλάδα δεν πληρούσε κανένα από τα κριτήρια σύγκλισης.

Έκτοτε όμως, η χώρα αυτή σημείωσε εντυπωσιακή πρόοδο προς τη σύγκλιση. Το γενικό δημοσιονομικό έλλειμμα περιορίστηκε στο 1,6% του ΑΕγχΠ το 1999, ενώ το δημόσιο χρέος ακολουθεί πτωτική πορεία και έφτασε στο 104,4% του ΑΕΠ το 1999.

Το Δεκέμβριο του 1999, το Συμβούλιο ECOFIN κατήργησε την απόφαση του με την οποία διαπίστωνε την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος στη Ελλάδα, επιχειρείται δε Ίδη περαιτέρω πρόοδος στην εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών.

Επίσης, έχει συντελεστή σημαντική πρόοδο και στο θέμα του πληθωρισμού, βασισμένη σε συνεχιζόμενες πολιτικές που στοχεύουν προς τη σταθερότητα.

Το ποσοστό πληθωρισμού στο δωδεκάμηνο Απριλίου 1999- Μαρτίου 2000 ανήλθε σε 2%, ποσοστό χαμηλότερο από την τιμή αναφοράς του 2,4%.

Η δραχμή συμμετέχει από το Μάρτιο του 1998 στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών και από τον Ιανουάριο του 1999 στο διάδοχο μηχανισμό (ERM II), δεν αντιμετώπισε δε κατ' αυτό το διάστημα σημαντικές εντάσεις, άρα πληροί το κριτήριο της συναλλαγματικής ισοτιμίας.

Σημάδι της ευρωστίας της δραχμής είναι ότι η κεντρική της ισοτιμία αναπροσαρμόστηκε προς τα πάνω κατά 3,5% στις 15 Ιανουαρίου 2000.

Η Ελλάδα πληροί επίσης και το κριτήριο των μακροπρόθεσμων επιτοκίων.

Η εθνική της νομοθεσία τέλος, συμπεριλαμβανόμενου του καθεστώτος της Κεντρικής Τράπεζας της χώρας, συνάδει με τη Συνθήκη.

Η έκθεση της Επιτροπής καταλήγει στο συμπέρασμα ότι "βάση της αξιολόγησης σχετικά με την πλήρωση των κριτηρίων σύγκλισης, η Ελλάδα πέτυχε υψηλό βαθμό βιώσιμης σύγκλισης".

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή προτείνει να καταργηθεί η σχετική με την Ελλάδα παράκληση από 1^η Ιανουαρίου 2001.

Μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και αφού συζητηθεί το θέμα στο Συμβούλιο, συνεργαζόμενο σε επίπεδο Αρχηγών Κράτους η Κυβέρνησεως, το Συμβούλιο ECOFIN καλείτε να αποφασίσει επί της προτάσεως της Επιτροπής.

Το Συμβούλιο ECOFIN, κατόπιν μελέτης των εκθέσεων σύγκλισης της Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, έχει τη γνώμη ότι η Ελλάδα πληροί τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την υιοθέτηση του ευρώ.

Το Συμβούλιο σημειώνει με ικανοποίηση την πρόταση της Επιτροπής για την κατάργηση της παρέκκλισης σχετικά με την Ελλάδα, καθώς και τη θετική γνώμη που έδωσε για την πρόταση αυτή το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις 18 Μαΐου 2000.

Το Συμβούλιο ECOFIN φρονεί ότι αφού ληφθεί θετική απόφαση για την κατάργηση της παρέκκλισης, η ισοτιμία δραχμής /ευρώ θα πρέπει να καθοριστεί αμετάκλητα στο επίπεδο της σημερινής κεντρικής ισοτιμίας.

Η μεταβίβαση της νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών θέτει μεγάλες προκλήσεις στους υπεύθυνους για τη χάραξη της οικονομικής και δημοσιονομικής πολιτικής της Ελλάδας, οι οποίοι θα είναι στο εξής υποχρεωμένοι να αντιμετωπίζουν τις ενδεχόμενες εθνικές ανισορροπίες χωρίς να διαθέτουν τα εργαλεία της νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής, οι οποίες θα εξαρτώνται από τις συνθήκες που επικρατούν στην όλη ζώνη του ευρώ.

Η πρόσφατη όμως άσκηση υγιών οικονομικών και δημοσιονομικών πολιτικών έχει πείσει το Συμβούλιο ότι η Ελλάδα θα είναι σε θέση να αποκομίσει όλα τα οφέλη που απορρέουν από τη συμμετοχή της στη ζώνη του ευρώ, όντας ταυτόχρονα ικανή να διατηρήσει την εσωτερική σταθερότητα.

Βραχυπρόθεσμα πάντως θα πρέπει να δοθεί μεγάλη προσοχή στη σύγκλιση των νομισματικών συνθηκών κατά το μέχρι την τυπική προσχώρηση της χώρας στην ΟΝΕ διάστημα.

Μεσομακροπρόθεσμα, η υιοθέτηση πολιτικών που στοχεύουν στη σταθερότητα θα πρέπει να υποστηριχτεί με μισθολογικές εξελίξεις συμβατές με την αύξηση της παραγωγικότητας και με διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που να αποσκοπούν στην ενίσχυση της μακροχρόνιας βιωσιμότητας της σύγκλισης και στην τόνωση του παραγωγικού δυναμικού και των επιδόσεων της οικονομίας.

¹ ΠΗΓΗ:ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ(ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ECOFIN)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

Η Νομισματική και Δημοσιονομική Πολιτική Στην Ζώνη Του Ευρώ

3.1 Η Χάραξη και η Εφαρμογή της Συναλλαγματικής Πολιτικής

Σύμφωνα με την Συνθήκη της Ρώμης (Άρθρο 109), η χάραξη της συναλλαγματικής πολιτικής αποτελεί ευθύνη του Συμβουλίου Υπουργών Οικονομικών (ECOFIN), ενώ η άσκηση της έχει ανατεθεί στο ευρωσύστημα.

Η αρμοδιότητα για τη σύναψη συμφωνιών σχετικά με τη συμμετοχή του ευρώ σε συστήματα συναλλαγματικών ισοτιμιών ανήκει στο Συμβούλιο.

Σε περίπτωση που το ευρώ δεν ανήκει σε κάποιο σύστημα συναλλαγματικών ισοτιμιών, τότε το Συμβούλιο μπορεί να διατυπώσει γενικούς προσανατολισμούς για τη συναλλαγματική πορεία του ευρώ, υπό την προϋπόθεση ότι οι προτάσεις του δεν θα έρχονται σε αντίθεση με το σκοπό του ΕΣΚΤ για διασφάλιση της νομισματικής σταθερότητας στη ζώνη του ευρώ.

Μετά την ίδρυση του, το ευρωσύστημα κατέχει και διαχειρίζεται μέρος των συναλλαγματικών διαθεσίμων των κρατών που συμμετέχουν στη ζώνη του Ευρώ και μπορεί να πραγματοποιεί πράξεις επί συναλλάγματος. Έτσι, σύμφωνα με το Άρθρο 30,1 του καταστατικού του ΕΣΚΤ, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μεταβίβασαν στην ΕΚΤ συναλλαγματικά διαθέσιμα που ανέρχονταν στο ισόποσο των 39,5 δισεκατομμύρια ευρώ.

Το ποσό αυτό αντιστοιχεί στο όριο των 50 δισεκατομμυρίων ευρώ, που έχει τεθεί από το Καταστατικό του ΕΣΚΤ για την αρχική μεταβίβαση των συναλλαγματικών διαθεσίμων στην ΕΚΤ, μειωμένο κατά το μερίδιο των χωρών μελών με παρέκκλιση.

Το 85% του ποσού που μεταβιβάστηκε αποτελείται από διαθέσιμα σε ξένο συνάλλαγμα και το υπόλοιπο 15% από χρυσό.

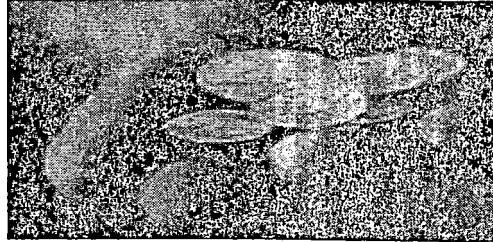
Τον Μάιο του 2000 με τον Κανονισμό 1010/2000 επιτράπηκε στην ΕΚΤ, όταν το κρίνει σκόπιμο, να ζητήσει από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες να της μεταβιβάσουν πρόσθετα συναλλαγματικά διαθέσιμα ύψους 50 δισεκατομμυρίων ευρώ.

Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες εξακολουθούν να κατέχουν τμήμα των συναλλαγματικών διαθεσίμων που δεν μεταβιβάστηκε στην ΕΚΤ καθώς και τα τρέχοντα ταμειακά διαθέσιμα σε συνάλλαγμα.

Προκειμένου να διασφαλιστεί συνέπεια ως προς την ενιαία νομισματική και συναλλαγματική πολιτική, η ΕΚΤ θα παρακολουθεί και θα συντονίζει τις συναλλαγές που διενεργούνται στην αγορά με τα συναλλαγματικά διαθέσιμα.

Οι φορείς της αγοράς με τους οποίους συναλλάσσεται το ευρωσύστημα έχουν επιλεγεί, με την εφαρμογή συγκεκριμένων κριτηρίων από τα κράτη ζώνης του ευρώ, από άλλα κράτη που δεν συμμετέχουν στη ζώνη του ευρώ καθώς και από τρίτες χώρες.

Η ΕΚΤ υιοθέτησε τους συμβατικούς τρόπους όσον αφορά τις διαδικασίες, σύμφωνα με τις οποίες θα υπολογίζονται και θα δημοσιευτούν οι συναλλαγματικές ισοτιμίες αναφοράς του ευρώ.

3.2 Η Συναλλαγματική Ισοτιμία του Ευρώ Έναντι Τρίτων Νομισμάτων

Ένα ερώτημα που διατυπώνεται πολλές φορές σχετίζεται με τον πιθανό μελλοντικό ρόλο του ευρώ ως "νομίσματος διαφύλαξης πλούτου". Η χρήση του ευρώ ως νομίσματος διαφύλαξης πλούτου θα εξαρτηθεί πρωτίστως από την αντιπληθωριστική του επίδοση και την πορεία του έναντι τρίτων νομισμάτων, όπως είναι το δολάριο.

Οι απόψεις ως προς τη δυνατότητα του ευρώ να διασφαλίσει την αξία του δίστανται.

Σύμφωνα με την απαισιόδοξη άποψη, το ευρώ θα είναι ένα νόμισμα ασθενέστερο του μάρκου.

Η επιχειρηματολογία αυτή στηρίζεται στην υπόθεση ότι η νομισματική ένωση είναι μειωμένης αξιοπιστίας, γιατί οι χώρες του νότου που συμμετέχουν στην ΟΝΕ δεν θα συμμορφωθούν προς τις επιταγές του Συμφώνου για την Ανάπτυξη, θα υπονόμει την αντιπληθωριστική πολιτική της ΕΚΤ.

Πολλές ευρωπαϊκές εξαγωγικές επιχειρήσεις φοβούνται ακριβώς το αντίθετο, ότι δηλαδή το ευρώ θα είναι ένα νόμισμα το οποίο θα ανατιμάται έναντι του αμερικανικού δολαρίου:

- Λόγω της πολιτικής συγκριτικά υψηλότερων επιτοκίων που αναμένεται να ακολουθήσει κατά τα πρώτα χρόνια η ΕΚΤ. Τα υψηλότερα επιτόκια της ΕΚΤ θα οδηγήσουν σε εισροή κεφαλαίων στη ζώνη του ευρώ, σε αύξηση της ζήτησης του και επομένως σε αύξηση της τιμής του η σε ανατίμηση του,

- Καθώς το ευρώ θα υποκαθιστά το δολάριο στις διεθνείς αγορές ως νόμισμα διαφύλαξης πλούτου ή νόμισμα διακανονισμού συναλλαγών, η αυξημένη ζήτηση του θα ανεβάζει την τιμή του.

Σ' αυτήν την περίπτωση οι εξαγωγικές βιομηχανίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης φοβούνται ότι θα χάσουν μερίδιο στις διεθνείς αγορές.

Αναφορικά με την υπόθεση που θέλει το ευρώ ασθενές νόμισμα, λόγω της συμμετοχής χωρών του ευρωπαϊκού νότου, εκτιμούμε ότι δεν ευσταθεί για τρεις λόγους:

- Το καταστατικό του ΕΚΤ ορίζει ότι πρωταρχικός του σκοπός είναι η διασφάλιση της σταθερότητας των τιμών, και επομένως η ΕΚΤ θα κάνει χρήση όλων των απαραίτητων μέτρων, ώστε να διασφαλίσει τη νομισματική σταθερότητα.
- Το καταστατικό ορίζει ότι η ΕΚΤ, σε περίπτωση χρεοκοπίας μιας χώρας, δεν έχει δικαίωμα να καταφύγει σε οικονομική ενίσχυση της χώρας αυτής.
- Η παρουσία του Συμφώνου Ανάπτυξης και Σταθερότητας διασφαλίζει την εκλογίκευση της δημοσιονομικής πολιτικής εντός της ζώνης του ευρώ μέσω ποινών.
Αν, λοιπόν, οι χώρες του νότου παραβιάζουν το Σύμφωνο, θα πληρώνουν πρόστιμα.
Αυτό θα τις κάνει πιο επιφυλακτικές και θα αποφεύγουν τα δημοσιονομικά ελλείμματα.

Όσον αφορά το επιχείρημα που θέλει το ευρώ ισχυρό νόμισμα των έναντι του δολαρίου, λόγω των συγκριτικά υψηλότερων επιτοκίων, εκτιμούμε ότι αυτό δεν δικαιολογείται από τρέχουσες εξελίξεις στα επιτόκια αναφοράς.

Τέλος, η ζήτηση του ευρώ ως συναλλαγματικού αποθέματος των κεντρικών τραπεζών ή ως νομίσματος διακανονισμού συναλλαγών εκτιμάται ότι θα αυξηθεί.

1*

- ✓ Το 1996 το δολάριο αποτελούσε το 56,4% των συναλλαγματικών αποθεμάτων που διατηρούν οι κεντρικές τράπεζες, τη στιγμή που τα ευρωπαϊκά νομίσματα αποτελούσαν μόλις το 25,85.
- ✓ Το 1992 το δολάριο ήταν το νόμισμα διακανονισμού του 48% των παγκόσμιων εμπορικών συναλλαγών, ενώ σε ευρωπαϊκά

νομίσματα διακανονίστηκαν μόλις το 31% των συναλλαγών και αυτό, παρά το γεγονός ότι:

- a) Η συμμετοχή τόσο των ΗΠΑ όσο και της ΕΕ στο παγκόσμιο ΑΕΠ, το 1996, ήταν ισόποση (20% του παγκόσμιου ΑΕΠ),
- b) Η συμμετοχή τόσο των ΗΠΑ όσο και της ΕΕ στις εξαγωγές παγκοσμίως, το 1996, ήταν επίσης ισόποση (15% των εξαγωγών παγκοσμίως).

Τα μεγέθη αυτά θα αλλάξουν, λόγω της ΟΝΕ, προς όφελος του ευρώ. Η πείρα όμως από την ταχύτητα υποκατάστασης της βρετανικής στερλίνας από το δολάριο μετά το β' παγκόσμιο πολεμώ μας επιτρέπει να εκτιμήσουμε ότι η υποκατάσταση αυτή θα γίνει σταδιακά.

Τα προαναφερθέντα μας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι το ευρώ θα είναι ένα νόμισμα, του οποίου η συμπεριφορά έναντι τρίτων νομισμάτων μεσοπρόθεσμα θα καθορίζεται κυρίως από τις συγκριτικές εξελίξεις στα βασικά μακροοικονομικά μεγέθη της ζώνης του ευρώ αλλά και τρίτων χωρών.

Δυο σχεδόν χρόνια μετά την εισαγωγή του ευρώ οι απώλειες που κατέγραψε από την ημέρα εισαγωγής του έναντι τρίτων νομισμάτων δικαιώνουν μέχρι τώρα την άποψη ότι το ευρώ θα αποδειχθεί ως νόμισμα ασθενέστερο του μάρκου (στα Διαγράμματα 1 :).

Τα γεγονότα που έλαβαν χώρα πριν αλλά και μετά την εισαγωγή του ευρώ σε συνδυασμό με τις αποφάσεις της ΕΚΤ για τα επιτόκια, ίσως μας διευκολύνουν στην αναζήτηση των παραγόντων που συνέλαβαν στη μείωση της αξίας του ευρώ.

Η πρώτη απόφαση που πήρε η ΕΚΤ ήταν να ορίσει το επιτόκιο των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης στο 3%, επίπεδο το οποίο ήταν χαμηλότερο από αυτό που προέβλεπαν οι αγορές.

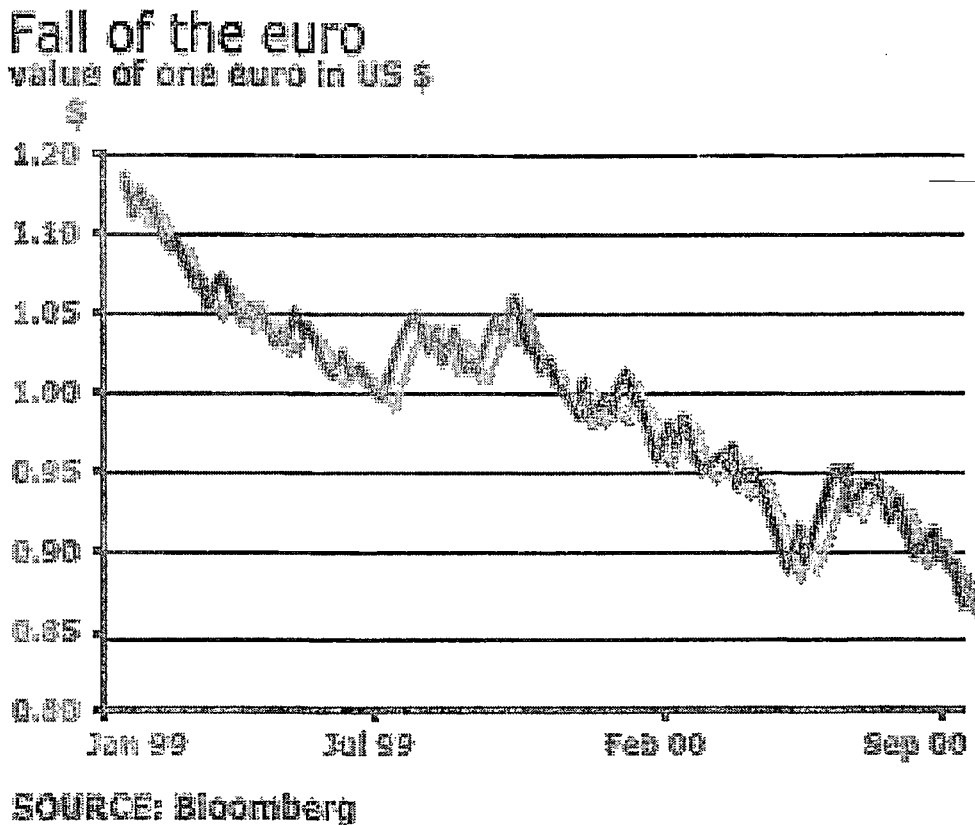
Σύντομα και κάτω από την πίεση του φόβου για την μετάδοση των αποπληθωριστικών πιέσεων που δημιουργήσε η κρίση στη Ν.Α Ασία, η ΕΚΤ εξέπληξε τις αγορές μειώνοντας το βασικό επιτόκιο στο 2,5%.

Έτσι, τα επιτόκια κινήθηκαν σε επίπεδα χαμηλότερα από αυτά που προσδοκούσε η αγορά.

1

¹ * ΠΗΓΗ:ΕΚΤ ΜΗΝΙΑΙΟ ΔΕΛΤΙΟ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1 Συναλλαγματική Ισοτιμία USD/EUR

1

Η παραπάνω εξέλιξη συνδυάστηκε με μια πρωτοφανή δημοσιονομική προσαρμογή της χώρας της ζώνης του ευρώ, που είχε σαν αποτέλεσμα το 2000, στις χώρες αυτές, ο λόγος του δημοσιονομικού ελλείμματος ως ποσοστό του ΑΕΠ να μειωθεί στο 1%.

Σημειώνεται ότι η εξέλιξη αυτή διέψευσε τις προβλέψεις των οικονομολόγων ότι μετά την εισαγωγή του ευρώ τα δημοσιονομικά ελλείμματα των χωρών της ζώνης θα αυξηθούν.

Σύμφωνα με τις ίδιες προβλέψεις ο συνδυασμός χαλαρή δημοσιονομική πολιτική από τις εθνικές αρχές και αυστηρή νομισματική πολιτική από την ΕΚΤ, θα οδηγούσε τα επιτόκια ανοδικά.

¹ ΠΗΓΗ: WWW.EUROPA.EU.INT

Η εκτίμηση αυτή τελικά δεν επιβεβαιώθηκε και τα επιτόκια έμειναν σε χαμηλά επίπεδα.

Σημειώνεται ότι η ισοτιμία του ευρώ κατά την εισαγωγή του ήταν σαφώς επηρεασμένη από την ανοδική πορεία που σημείωσε το μάρκο μέχρι τις 31.12.1998.

Επομένως, η υποτίμηση του ως ένα βαθμό θα μπορούσε να ερμηνευτεί ως προσαρμογή σε πιο λογικά επίπεδα.

Αλλά και οι διασυνοριακές ροές κεφαλαίων που επηρεάζουν καθοριστικά τις ημερήσιες μεταβολές των ισοτιμιών συνέβαλαν στην ενίσχυση του δολαρίου.

Από τα στατιστικά στοιχεία προκύπτει ότι από την ημέρα εισαγωγής του ευρώ λαμβάνει χώρα μια σημαντική εκροή κεφαλαίων από τη ζώνη του ευρώ προς τις ΗΠΑ, με αποτέλεσμα οι εκροές για άμεσες επενδύσεις στις ΗΠΑ να ανέλθουν από 93 δισεκατομμύρια το 1997 σε 213 δισεκατομμύρια το 1999.

Οι εκροές αυτές συνέβαλαν σε μεγάλο βαθμό στην υποτίμηση του ευρώ. Επιπρόσθετα, η ταχύτερη οικονομική ανάπτυξη στις ΗΠΑ, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι ο ρυθμός αύξησης της παραγωγικότητας στις ΗΠΑ είναι μεγαλύτερος από τον αντίστοιχο στην Ευρώπη προσανατόλισαν τους διαχειριστές των αμοιβαίων κεφαλαίων και των ταμείων συνταξιοδοτικών διαθεσίμων προς τους χρηματιστηριακούς και ομολογιακούς τίτλους των ΗΠΑ, ενισχύοντας έτσι το δολάριο και πιέζοντας το ευρώ.

Τέλος, η εμφανής αδυναμία των χωρών της ζώνης να διατυπώσουν μια ενιαία άποψη για την επιθυμητή πορεία του ευρώ εκτιμάται ότι συνέβαλε στην περαιτέρω αποδυνάμωση του.

Οι προβλέψεις για την μελλοντική πορεία του ευρώ έχουν ως κοινό παρανομαστή την πορεία των διαρθρωτικών αλλαγών που ανέλαβαν να πραγματοποιήσουν οι χώρες της ζώνης καθώς και το διαφορετικό ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης μεταξύ των χωρών της ζώνης του ευρώ και των ΗΠΑ.

Σύμφωνα με εμπειρικές μελέτες που στηρίζονται στα θεμελιώδη οικονομικά μεγέθη του πρόσφατου παρελθόντος, η μακροχρόνια τιμή ισορροπίας του ευρώ έναντι του δολαρίου βρίσκεται μεταξύ 1-1,05 δολάρια το ευρώ.

Αυτό σημαίνει ότι μεσοπρόθεσμα το ευρώ σίγουρα θα καλύψει τμήμα των απωλειών που κατέγραψε μέσα στο 1999 και στο 2000.

3.3 Ο νέος Μηχανισμός Συναλλαγματικών Ισοτιμιών

Αναφορικά με τις συναλλαγματικές σχέσεις των χωρών σε παρέκκλιση (Αγγλία, Δανία, Σουηδία) με τη ζώνη του ευρώ, η Συνθήκη του Μάαστριχτ δεν περιλαμβάνει κάποια ειδική πρόβλεψη, πέρα από την αναφορά που γίνεται στην Συνθήκη όπου ορίζεται ότι η συναλλαγματική πολιτική των χωρών μελών της Ένωσης αποτελεί θέμα κοινού ενδιαφέροντος.

Αναφέραμε στο πρώτα κεφάλαια ότι οι συναλλαγματικές κρίσεις του 1992 και 1993, που οδήγησαν στην κατάρρευση του Μηχανισμού Συναλλαγματικών Ισοτιμιών κατέδειξαν την αναγκαιότητα διευθέτησης των συναλλαγματικών σχέσεων των χωρών της ζώνης του ευρώ με τις χώρες σε παρέκκλιση.

Το Συμβούλιο Κορυφής του Άμστερνταμ αποδέχτηκε τις προτάσεις του Ecofin για την εγκαθίδρυση ενός νέου Μηχανισμού Συναλλαγματικών Ισοτιμιών (ΜΣΙ 2), στον οποίο θα συμμετέχουν προαιρετικό οι χώρες σε παρέκκλιση.

Ο Μηχανισμός τέθηκε σε λειτουργία στις 1 Ιανουαρίου 1999.

Στο ΜΣΙ 2 το ευρώ διαδραματίζει ειδικό ρόλο ως "νόμισμα-άγκυρα", στο οποίο προσδέθηκαν αρχικά τα νομίσματα της Ελλάδας και της Δανίας.

Τα νομίσματα του μηχανισμού μπορούν να κυμαίνονται σε μια ζώνη (+/-15%) γύρω από την κεντρική ισοτιμία.

Επιπρόσθετα, παρέχεται η δυνατότητα σε όσες χώρες το επιθυμούν να κυμαίνεται το νόμισμα τους σε πιο στενά περιθώρια (+/-2,25%).

Η πρόταση αυτή παρουσιάζει το πλεονέκτημα της σχετικής ευκαμψίας στον τρόπο αντιμετώπισης των νομισμάτων των χωρών σε παρέκκλιση.

Στις 13.11.1998, οι Υπουργοί των χωρών μελών της ζώνης του ευρώ, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και οι Διοικητές των κεντρικών τραπεζών της Ελλάδος και της Δανίας συμφώνησαν:

- Η δραχμή να συμμετέχει στο νέο μηχανισμό με τα κανονικά περιθώρια διακύμανσης, +/-15%, γύρω από την κεντρική της ισοτιμία έναντι του ευρώ.

- Η δανική κορώνα να συμμετέχει στο μηχανισμό με περιθώρια διακύμανσης $\pm 2,25\%$, γύρω από την κεντρική ισοτιμία έναντι του ευρώ.

Μετά τη συμμετοχή της Ελλάδας στη ζώνη του ευρώ, το μόνο νόμισμα που μετέχει πλέον στο μηχανισμό είναι η δανική κορώνα.

Έχοντας υπόψη την άρνηση ορισμένων χωρών να συμμετάσχουν στο ΜΣΙ 2, τελικά υιοθετήθηκε η πρόταση να επιτραπεί στις χώρες σε παρέκκλιση να έχουν δικαίωμα να αποφασίζουν αν και πότε θα συμμετέχουν σ' αυτόν.

Επισημαίνεται, όμως, ότι η συναλλαγματική πολιτική των χωρών αυτών θα παρακολουθείται και θα αξιολογείται από τα αρμόδια όργανα της Κοινότητας.

Έτσι, θα διασφαλιστεί ότι οι χώρες μέλη της Ένωσης, που δεν θα συμμετέχουν στο νέο μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών, δεν θα εκμεταλλευτούν τη συναλλαγματική πολιτική για να βελτιώσουν την ανταγωνιστικότητα των προϊόντων τους.

Είναι γνωστό ότι τόσο η Σουηδία όσο και το Ην. Βασίλειο δεν εξεδήλωσαν την επιθυμία να συμμετάσχουν στο ΜΣΙ 2, καθόσον δεν θεωρούν τη συμμετοχή ως απαραίτητη προϋπόθεση προκειμένου να ενταχθούν στη ζώνη του ευρώ.

Στο ΜΣΙ 2 διαθέτει μηχανισμό εξαιρετικά βραχυπρόθεσμης χρηματοδοτικής διευκόλυνσης.

Έτσι, για τις παρεμβάσεις σε ευρώ ή σε νομίσματα χωρών που συμμετέχουν στο ΜΣΙ 2, η ΕΚΤ και κάθε εθνική κεντρική τράπεζα προσφέρουν μεταξύ τους βραχυπρόθεσμες πιστωτικές διευκολύνσεις τρίμηνης διάρκειας.

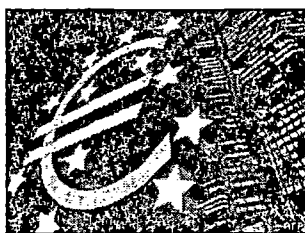
Ο ΜΣΙ 2 αξιοποιεί την εμπειρία που προέκυψε από το ΜΣΙ.

Όπως είναι γνωστό η κρίση του 1992-1993 επέφερε καίριο πλήγμα στην αξιοπιστία του ΜΣΙ.

Οι κρίσεις του 1992 και του 1993 οφείλονταν, όχι μόνο στην απελευθέρωση της κίνησης των κεφαλαίων, αλλά και στη δυσκαμψία που παρουσίασε ο ΜΣΙ μετά το 1987.

Η εμπειρία από το ΜΣΙ συνέβαλε καθοριστικά στη διαμόρφωση των τελικών θέσεων της ΕΕ για το ΜΣΙ 2, που διαδέχτηκε το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα την 1^η Ιανουαρίου 1999.

Έτσι, το ΜΣΙ 2 είναι ιδιαίτερα ευέλικτος, αφού παρέχει τη δυνατότητα στα νομίσματα, αφενός να κυμαίνονται σε δυο ζώνες, αφετέρου να αναπροσαρμόζουν την κεντρική ισοτιμία, όταν κρίνεται σκόπιμο και αναγκαίο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

Οι Ελληνικές Τράπεζες στο Περιβάλλον της ΟΝΕ

4.1 Λειτουργία των Ελληνικών Τραπεζών Σήμερα- Προβλήματα και Αδυναμίες

Το Ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα, παρά τις σημαντικές αλλαγές που έχουν γίνει κατά τα τελευταία χρόνια σε θεσμικό και λειτουργικό επίπεδο, εξακολουθεί να αντιμετωπίζει μια σειρά διαρθρωτικών και λειτουργικών δυσχερειών, αποτέλεσμα τόσο των μακροχρόνιων προβλημάτων της ελληνικής οικονομίας όσο και του μέχρι πρότινος κανονιστικού πλαισίου λειτουργίας.

Το πλαίσιο αυτό περιλάμβανε πλήθος πιστωτικών και συναλλαγματικών περιορισμών και διοικητικά καθοριζόμενα επιτόκια, που, σε συνδυασμό με τη συγκεντρωτική μορφολογία του τραπεζικού συστήματος στις μεγάλες κρατικές τράπεζες, δημιουργούσε συνθήκες χαμηλού ανταγωνισμού, περιορισμένων δυνατοτήτων και αποτελεσματικότητας.

Η διεθνοποίηση των αγορών και κυρίως η καθιέρωση ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς στην Ευρωπαϊκή Ένωση τραπεζικών υπηρεσιών κατέστησαν, ωστόσο, επιτακτική την ανάγκη για αποκανονικοποίηση και εκλογίκευση του θεσμικού πλαισίου.

Είναι προφανές ότι οι ελληνικές τράπεζες δεν θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ανταγωνιστικά στις αγορές αυτές με τις μέχρι πρότινος συνθήκες.

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι, στις ραγδαίες αλλαγές που έλαβαν χώρα προς την κατεύθυνση αυτή, οι τράπεζες έδειξαν μέχρι σήμερα μεγάλη προσαρμοστικότητα και ευελιξία κάτω από δυσμενείς μακροοικονομικές συνθήκες, καθιστώντας τον τραπεζικό κλάδο έναν από τους δυναμικότερους κλάδους της ελληνικής οικονομίας.

Όμως, όπως προαναφέρθηκε, εξακολουθούν να υφίστανται αρκετά διορθωτικά και λειτουργικά προβλήματα, τα οποία θα πρέπει να επιλυθούν, προκειμένου οι ελληνικές τράπεζες να ανταποκριθούν στις αυξημένες απαιτήσεις της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς και να ανταγωνιστούν τις τράπεζες που λειτουργούν στις αναπτυγμένες οικονομίες της Δ. Ευρώπης.

Τα κυριότερα προβλήματα είναι:

- ✓ Το μικρό σχετικά μέγεθος των ελληνικών τραπεζικών επιχειρήσεων σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.
- ✓ Η μικρή εμπειρία που διαθέτουν οι ελληνικές τραπεζικές επιχειρήσεις ως προς τις διεθνείς αγορές και η ελλιπής υποδομή σε σύγχρονα συστήματα διαχείρισης χρηματοοικονομικών κινδύνων.
- ✓ Η χαμηλή παραγωγικότητα του κλάδου σε σχέση με αυτή των άλλων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η υστέρηση του σε κεφάλαια, τεχνογνωσία, συστήματα, ποιότητα management κτλ.
- ✓ Η διάρθρωση του Ενεργητικού. Στις εμπορικές τράπεζες, οι χρηματοδοτήσεις καταλαμβάνουν ποσοστό 36% επί του συνόλου του Ενεργητικού, ποσοστό, δηλαδή, συγκριτικά χαμηλότερο από εκείνο των τραπεζών των ευρωπαϊκών χωρών, το οποίο υπερβαίνει το 70% (συμπεριλαμβανομένων των διατραπεζικών τοποθετήσεων). Αντίθετα, μεγαλύτερο μέρος των διαθέσιμων των ελληνικών τραπεζών είναι τοποθετημένο σε τίτλους του ελληνικού Δημοσίου (31% με στοιχεία του 1999, έναντι μόλις 16% των πιστωτικών ιδρυμάτων των χωρών της ζώνης του ευρώ).
- ✓ Το υψηλό λειτουργικό κόστος, αποτέλεσμα της μη εύκαμπτης αγοράς εργασίας, της χαμηλής αυτοματοποίησης των συναλλαγών και του εκτεταμένου δικτύου υποκαταστημάτων, που σε αρκετές περιπτώσεις δεν είναι ορθολογικά κατανομημένο και συνεπώς κρίνεται μη αποτελεσματικό.
- ✓ Οι σχετικά πρόσφατες προσπάθειες εκσυγχρονισμού και ανάπτυξης των αγορών χρήματος και κεφαλαίου, με συνέπεια να

υπολείπονται σε μέγεθος και εκσυγχρονισμό των αγορών των άλλων ευρωπαϊκών χωρών.

Η περιορισμένη ανάπτυξη της δευτερογενούς αγοράς ομόλογων και γενικότερα των αγορών χρήματος έχει ως αποτέλεσμα οι ελληνικές τράπεζες να βρίσκονται σε μειονεκτική θέση έναντι των τραπεζών των πλέον ανεπτυγμένων χωρών στον τομέα της διαχείρισης της ρευστότητας τους.

- ✓ Η διαφορετική φορολογική αντιμετώπιση των αποδόσεων των αποταμιεύσεων και των κινητών αξιών γενικότερα, καθώς και το διαφορετικό καθεστώς στις λοιπές επιβαρύνσεις (ΕΦΤΕ, εισφορές Ν.128 κτλ.), όχι μόνον μεταξύ των ελληνικών και των ξένων τραπεζών, αλλά και μεταξύ των τραπεζών και των λοιπών χρηματοπιστωτικών οργανισμών, γεγονός που στρεβλώνει τον ανταγωνισμό στην Ελλάδα.
- ✓ Η διάρθρωση των εσόδων, μεγάλο μέρος των οποίων προέρχεται από εργασίες συναλλάγματος αλλά και από μη καθαρά τραπεζικές εργασίες, όπως είναι οι υπεραξίες μετοχών, συμμετοχών, τίτλων Δημοσίου κτλ.
Η εισαγωγή του ευρώ θα πλήξει αρκετές από αυτές τις δραστηριότητες, γεγονός που αναγκάζει τις τράπεζες να αναζητούν άλλες πηγές εσόδων.
- ✓ Επιπλέον, η χρηματοπιστωτική αγορά στην Ελλάδα χαρακτηρίζεται ακόμη "ανώριμη", ενώ υπάρχουν σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης της σε αρκετούς τομείς, γεγονός που αποδεικνύεται και από τους υψηλούς ρυθμούς αύξησης των εργασιών των τραπεζών και από την ίδρυση νέων πιστωτικών ιδρυμάτων, σε αντίθεση με τις πιο ώριμες αγορές, όπου η ανάπτυξη των τραπεζών στηρίζεται περισσότερο στην αναδιανομή του προϊόντος και στην αναζήτηση νέων αγορών εκτός συνόρων.

Ως παράδειγμα για την ελληνική αγορά θα μπορούσε να αναφερθεί η ίδρυση της Τράπεζας Χίου, της Aspis Bank, της Nova Bank με στόχο να δραστηριοποιηθούν κυρίως στους αναπτυσσόμενους τομείς της καταναλωτικής και στεγαστικής πίστωσης, καθώς και της Ελληνικής Επενδυτικής Τραπεζής.

Λόγω των ως άνω χαρακτηριστικών, οι ελληνικές τράπεζες, προκειμένου να επιτύχουν την προσαρμογή τους στις αυξημένες απαιτήσεις του ενιαίου ευρωπαϊκού χρηματοοικονομικού χώρου,

έχουν πολύ πιο δύσκολο έργο να επιτελέσουν σε σχέση με τις τράπεζες των άλλων χωρών της Ευρώπης, οι οποίες είναι πιο εξουκειωμένες στο να λειτουργούν σε οργανωμένες και διεθνοποιημένες αγορές.

Το ενιαίο νόμισμα είναι η πρόκληση, που θα δώσει την ευκαιρία στις ελληνικές τράπεζες να εκσυγχρονιστούν, να εναρμονίσουν τη λειτουργία τους με βάση τα ευρωπαϊκά πρότυπα και να βελτιώσουν την παραγωγικότητα τους, προκειμένου να ανταγωνιστούν τις άλλες τράπεζες στην ενοποιημένη αγορά.

Το ευρώ, επομένως, θα λειτουργήσει ως "αιχμή του δόρατος", προκειμένου να επισπευσθούν οι ενέργειες για τη διόρθωση της κατάστασης που μόλις περιγράφηκε, πολλές από τις οποίες θα έπρεπε ούτως ή άλλως να γίνουν άμεσα, για την ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών τραπεζών.

4.2 Η Θέση των Ελληνικών Τραπεζών στο Νέο Περιβάλλον

Η ένταξη της χώρας μας στην ΟΝΕ και η καθιέρωση του ευρώ στις συναλλαγές θα επιφέρει σημαντικές μεταβολές τόσο στη μορφολογία του ελληνικού τραπεζικού τοπίου όσο και στις χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες, με στόχο τον εκσυγχρονισμό και την εναρμόνιση προς τα διεθνή πρότυπα λειτουργίας των αγορών.

Οι μεταβολές αυτές είναι απαραίτητες, προκειμένου οι ελληνικές τράπεζες να εκμεταλλευτούν τα πλεονεκτήματα της ΟΝΕ αλλά και να αντιμετωπίσουν τους κινδύνους που αυτή συνεπάγεται.

Ειδικότερα:

Πλεονεκτήματα

Η Οικονομική Νομισματική Ένωση, η οποία μετά την ολοκλήρωση της θα χαρακτηρίζεται από:

- Σταθερότερο μακροοικονομικό περιβάλλον,
- Υψηλότερους ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης,

- Χαμηλό πληθωρισμό και επιτόκια,
- Περιορισμένη συναλλαγματική αβεβαιότητα και κεφαλαίου,
- Αποτελεσματικότερες αγορές χρήματος και κεφαλαίου,

είναι προφανές ότι θα έχει, μεσομακροπρόθεσμα, θετικές επιδράσεις στον τραπεζικό τομέα και, γενικότερα, στο χρηματοπιστωτικό χώρο.

Ιδιαίτερα οι ελληνικές τράπεζες, οι οποίες όπως προαναφέρθηκε λειτουργούσαν επί πολλά χρόνια σε ένα οικονομικό περιβάλλον που χαρακτηριζόταν από μακροοικονομικές ανισοροπίες, υψηλά επιτόκια και διοικητικούς και θεσμικούς περιορισμούς που στρέβλωναν σε αρκετές περιπτώσεις τον ανταγωνισμό και δεν διευκόλυναν την ανάπτυξη, έχουν πολλά περισσότερα να κερδίσουν από τη λειτουργία τους στο ανωτέρω περιγραφόμενο περιβάλλον της ΟΝΕ και από τη δραστηριοποίησή τους σε μια πιο μεγάλη και πολύ πιο πλούσια αγορά από την ελληνική.

Κίνδυνοι

Το τμήμα που θα πρέπει να καταβάλουν οι τράπεζες, προκειμένου να εκμεταλλευτούν τις θετικές επιπτώσεις της ενιαίας αγοράς, είναι οι έντονες ανταγωνιστικές πιέσεις που θα δεχθούν και θα πρέπει να αντιμετωπίσουν, όχι μόνο από το εσωτερικό αλλά και από τον ευρύτερο ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο, δεδομένου ότι η υιοθέτηση του κοινού νομίσματος θα κάνει τις τιμές πιο διαφανείς και πολύ εύκολα συγκρίσιμες, ενώ, επιπλέον, θα διευκολύνει τη δημιουργία ενιαίων πανευρωπαϊκών αγορών.

Ως εκ τούτου, η εισαγωγή του νέου νομίσματος, εκτός από τα θετικά αποτελέσματα που επιφέρει και τις νέες ευκαιρίες που δημιουργεί, συνεπάγεται και κινδύνους, ο σοβαρότερος των οποίων είναι ο εκτοπισμός των ελληνικών τραπεζών, οι οποίες θα είναι πλέον περισσότερο εκτεθειμένες στους νόμους της ανοικτής, διευρυμένης αγοράς.

Με την πλήρη απελευθέρωση και εναρμόνιση των αγορών, τη βελτίωση της τεχνολογίας, την υιοθέτηση του ευρώ ως κοινού νομίσματος στην Ευρώπη και την εντατικοποίηση του ανταγωνισμού, είναι πιθανότερο απ' ό,τι στο παρελθόν μέρος των τραπεζικών εργασιών να μεταφερθεί σε τράπεζες χαμηλού κόστους και υψηλής παραγωγικότητας, οι οποίες

λειτουργούν εκτός Ελλάδος, καθώς και σε άλλους μη τραπεζικούς οργανισμούς, που είναι σε θέση να προσφέρουν χρηματοοικονομικά προϊόντα και υπηρεσίες (Α/Κ, χρηματιστηριακές επιχειρήσεις, ασφαλιστικές εταιρείες κτλ.).

Ενέργειες

Η κατάλληλη προετοιμασία και οι διαδικασίες υιοθέτησης του ενιαίου νομίσματος, που απαιτούν ενέργειες εναρμόνισης προς τα ευρωπαϊκά πρότυπα λειτουργίας, στρατηγικές επιλογές αλλά και τεχνολογικές καινοτομίες, θα βοηθήσουν τις ελληνικές τράπεζες, όπως και τις επιχειρήσεις των άλλων κλάδων, να αντιμετωπίσουν τον ανταγωνισμό από τις επιχειρήσεις των αναπτυσσόμενων οικονομιών της Δυτικής Ευρώπης.

Αναγκαία προϋπόθεση, για να λειτουργήσουν οι ελληνικές τράπεζες αποτελεσματικά στο νέο περιβάλλον και να εκμεταλλευτούν τα πλεονεκτήματα του ενιαίου νομίσματος, είναι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και αύξηση της παραγωγικότητας τους.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στον τραπεζικό κλάδο υπάρχουν σημαντικά περιθώρια αύξησης της παραγωγικότητας, η οποία θα μπορούσε να επιτευχθεί όχι μόνον μέσω της εντατικότερης χρήσης νέων τεχνολογιών αλλά και μέσω οργανωτικών αλλαγών, που καθιστούν ορθολογικότερη την εργασιακή διαδικασία.

Έτσι, στην Ελλάδα, η αύξηση του τραπεζικού προϊόντος από την "ωρίμανση" της αγοράς και την ανάπτυξη των εργασιών στην ενοποιημένη Ευρώπη θα καλυφθεί σε μεγάλο βαθμό από την αύξηση της παραγωγικότητας, χωρίς να απαιτηθεί η απασχόληση σημαντικών επιπλέον μέσων παραγωγής (όπως νέου προσωπικού, επιπλέον κεφαλαίων κτλ.).

Με τον τρόπο αυτό θα επιτευχθεί η επιθυμητή μείωση του κόστους ανά μονάδα παραγόμενου προϊόντος.

Οι τράπεζες που δεν θα κατορθώσουν:

- να αυξήσουν την παραγωγικότητα και άρα την ανταγωνιστικότητα τους,
- να εκμεταλλευτούν πλήρως τις δυνατότητες που τους παρέχει η τεχνολογία
- να αξιοποιήσουν πιο αποτελεσματικά το δίκτυο τους αλλά και

- να αποκτήσουν πιο ευέλικτη μορφή, που θα τους επιτρέπουν να προσαρμόζονται στις ανάγκες των καιρών,

δύσκολα θα επιβιώσουν, αφού θα εξακολουθήσουν να έχουν υψηλό κόστος λειτουργίας και δεν θα μπορούν να ικανοποιήσουν τις αυξημένες απαιτήσεις των πελατών τους.

4.3 Βραχυχρόνιες- Μακροχρόνιες Επιπτώσεις

III Οικονομική Νομισματική Ένωση θα επιφέρει σοβαρές αλλαγές στις τράπεζες, τα αποτελέσματα των οποίων θα είναι εμφανή από τις πρώτες κιόλας ημέρες της εισαγωγής του ευρώ στην Ελλάδα.

Αρνητικές Επιπτώσεις

Οι άμεσες, βραχυχρόνιου χαρακτήρα επιπτώσεις, οι οποίες αναμένεται ότι θα έχουν αρνητική επίδραση στην κερδοφορία των τραπεζών, σχετίζονται με:

- το κόστος προσαρμογής,
- την αύξηση των λειτουργικών δαπανών και
- την απώλεια εσόδων από τραπεζικές εργασίες.

Ειδικότερα:

- **Το κόστος προσαρμογής**

Το κόστος προσαρμογής στο ενιαίο νόμισμα αφορά το σύνολο σχεδόν των τραπεζικών πληροφοριακών συστημάτων, των προγραμμάτων λογισμικού και των βάσεων δεδομένων, τα οποία τηρούνται στα εθνικά νομίσματα των κρατών που συμμετέχουν στη Νομισματική Ένωση.

Ενδεικτικά αναφέρονται οι αλλαγές που απαιτούνται στα συστήματα διαχείρισης διαθεσίμων, κοστολόγησης, μισθοδοσίας, προϋπολογισμού, στο σύστημα πληρωμών, στο σύνολο σχεδόν των εφαρμογών χορηγήσεων, καταθέσεων κτλ., καθώς και στη μετατροπή των ιστορικών δεδομένων, που είναι εκφρασμένα σε

δραχμές η σε άλλα νομίσματα χωρών της ζώνης του ευρώ, προκειμένου να είναι δυνατή η σύγκριση των μεγεθών κατά την πριν και μετά το ευρώ περίοδο.

Το κόστος προσαρμογής των συστημάτων εκτιμάται ότι θα είναι σημαντικό, διαφέρει, όμως, για κάθε τράπεζα, καθώς εξαρτάται από το βαθμό εκσυγχρονισμού της, τη φύση των δραστηριοτήτων της, το μέγεθος και το πλήθος των εργασιών της, καθώς και από το βαθμό προσαρμοστικότητας της και ενημέρωση του προσωπικού της.

- **Η αύξηση των λειτουργικών δαπανών**

Αύξηση των λειτουργικών δαπανών απαιτείται σε αμοιβές προσωπικού, σε υλικοτεχνική υποδομή, σε εκπαίδευση προσωπικού, στο marketing, στην ενημέρωση των πελατών κτλ., προκειμένου να προσαρμόσουν οι τράπεζες της λειτουργικές τους δομές λόγω της μεταβολής της συναλλαγματικής δραστηριότητας από τις δραχμές στο ευρώ.

Συγκεκριμένα, οι αυξημένες λειτουργικές δαπάνες θα προκύψουν από το κόστος.

- ✓ **Απόσυρση και αντικατάσταση των δραχμών με ευρώ.**

Οι τράπεζες θα επωμιστούν το δύσκολο και δαπανηρό έργο της απόσυρσης των τραπεζογραμματίων και των κερμάτων σε δραχμές καθώς και σε άλλα εθνικά νομίσματα των χωρών της ζώνης του ευρώ που ευρίσκονται στην ελληνική επικράτεια.

Παράλληλα, θα πρέπει να τροφοδοτήσουν την αγορά με τραπεζογραμμάτια και κέρματα σε ευρώ, σε βαθμό που να καλύπτονται επαρκώς, από τις πρώτες κιόλας ημέρες εισαγωγής του νέου νομίσματος, οι συναλλακτικές ανάγκες του κοινού σε ολόκληρο το ελληνικό έδαφος.

Το κόστος των τραπεζών σε εργασιακό, κυρίως, επίπεδο αναμένεται αυξημένο, έως ότου ολοκληρωθεί η εν λόγω διαδικασία.

Ήδη υπάρχουν διαβουλεύσεις μεταξύ της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών και των άλλων φορέων, που εμπλέκονται σ' αυτό το εθνικής σημασίας εγχείρημα, όπως είναι η Τράπεζα της Ελλάδος, το Υπουργείο Οικονομικών κ.α., για τον καλύτερο συντονισμό και την εξεύρεση πρακτικών λύσεων που θα περιορίσουν το κόστος.

- ✓ Προσαρμογής των μέσων συναλλαγής και του πάγιου εξοπλισμού

(ΑΤΜ'ς, μηχανών καταμέτρησης, ηλεκτρονικών συναλλαγών, μηχανών POS, πιστωτικών και χρεωστικών κρατών κτλ.).

- ✓ Παράλληλη κυκλοφορία τραπεζογραμμάτων και κερμάτων σε δραχμές και ευρώ.

Την περίοδο κατά την οποία προβλέπεται η διπλή κυκλοφορία και των δυο νομισμάτων, όταν, δηλαδή, θα γίνονται αποδεκτά στις συναλλαγές τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα σε δραχμές και σε ευρώ, θα προκύψουν σοβαρά προβλήματα στις καθημερινές συναλλαγές των τραπεζών, λόγω αυξημένης απασχολήσεως στις συναλλαγές ταμείων, σύγχυσης υπαλλήλων και πελατών, χρησιμοποίησης όλων των υποδιαιρέσεων και στα δυο νομίσματα, ενώ θα απαιτηθούν, όπως είναι φυσικό, αυξημένοι αποθηκευτικοί χώροι, επιπλέον μηχανές καταμέτρησης, μηχανές γνησιότητας, δίπλα αποθέματα ταμείων κτλ.

- ✓ Αλλαγών στο έντυπο υλικό, στις συμβάσεις, στα τιμολόγια κτλ.

Ο μεγαλύτερος όγκος των οποίων (κυρίως εκείνων που δεν είναι μηχανογραφημένα) θα πρέπει να αποσυρθεί, να καταστραφεί και να αντικατασταθεί με νέα, που θα καλύπτουν τις ανάγκες του ευρώ (διπλή απεικόνιση ποσών σε δρχ. και σε ευρώ μέχρι 31/12/2001 και μόνο σε ευρώ από 1/1/2002).

- ✓ Αντικατάσταση όλων των βιβλιαρίων καταθέσεων

✓ **Εκπαίδευσης του προσωπικού**

Στο νομικό και λειτουργικό καθεστώς του ευρώ και στις επιπτώσεις και αλλαγές που αναμένονται στον τραπεζικό χώρο σε επίπεδο υπηρεσιών και προϊόντων.

Μετά την ολοκλήρωση των μηχανογραφικών προσαρμογών περί τα τέλη του έτος 2000, απαιτείται εκτεταμένη και λεπτομερειακή εκπαίδευση του προσωπικού στις αλλαγές, προκειμένου να είναι σε θέση να διεκπεραιώνουν την εργασία τους και να προωθούν τα προϊόντα στο ευρώ κατά την διάρκεια του 2001.

✓ **Αλλαγών στα συστήματα διοικητικής πληροφόρησης,**

Στα συστήματα μέτρησης και διαχείρισης κινδύνων, καθώς και στα έντυπα και στις εκθέσεις που υποβάλλονται προς την Τράπεζα της Ελλάδας η την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και άλλους φορείς.

✓ **Ενημέρωση των πελατών,**

Διαχείριση των ερωτημάτων τους, σχεδιασμού και διανομείς ενημερωτικού υλικού, καθορισμού ειδικού τμήματος και τηλεφωνικής γραμμής για άμεση, πλήρη και έγκυρη πληροφόρηση του κοινού γύρω από ζητήματα που αφορούν το ενιαίο νόμισμα.

✓ **Ενεργειών Marketing,**

Που αποβλέπουν στον έγκαιρο σχεδιασμό νέων προϊόντων που σχεδιάζονται με το ευρώ και την αποτελεσματική προώθηση τους, καθώς επίσης και στην εκμετάλλευση των συγκυριών για την προσέκλυση πελατείας.

✓ Άλλων λειτουργιών

Που πρέπει να δεχθούν αλλαγές και τροποποιήσεις, όπως είναι η τεκμηρίωση των συμβάσεων, θέματα ελέγχου και ασφάλειας των μετατροπών, επικοινωνίας με εξωτερικούς φορείς, λειτουργίας και δραστηριοτήτων μεταξύ τράπεζας και θυγατρικών εταιρειών κτλ.

Η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών σε μελέτη της με θέμα: "Οι προσαρμογές και επιπτώσεις στον Ελληνικό Τραπεζικό Τομέα από την Οικονομική και Νομισματική Ένωση και την εισαγωγή του ευρώ" προσεγγίζει το συνολικό κόστος προσαρμογής των ελληνικών τραπεζών στα 30 δισεκατομμύρια δρχ. περίπου.

Η προσέγγιση αυτή έγινε με βάση εκτιμήσεις των Ευρωπαϊκών Ενώσεων και σχετικές μελέτες τραπεζών από χώρες-μέλη της ΕΕ και αποτελεί την ανώτατη τιμή δοθέντος εύρους.

Ακόμη και αυτή η τιμή, όμως, μπορεί να αποδεδειχθεί συντηρητική για τα ελληνικά δεδομένα, αν ληφθούν υπόψη οι ιδιαιτερότητες του ελληνικού τραπεζικού συστήματος, το οποίο χαρακτηρίζεται από σχετικά χαμηλότερο βαθμό ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού έναντι του ευρωπαϊκού, με συνέπεια να απαιτείται μεγαλύτερο λοστός προσαρμογής.

Οι ιδιαιτερότητες αυτές σχετίζονται με:

- τη συγκριτικά περιορισμένη, σε σχέση με άλλες χώρες, χρήση συστημάτων ηλεκτρονικών και εξ αποστάσεως μέσων συναλλαγής (ΑΤΜ's, internet, home banking κτλ.),
- τον υψηλό όγκο συναλλαγών που διενεργούνται με μετρητά, έναντι άλλων μέσων πληρωμής, όπως είναι το πλαστικό χρήμα, οι επιταγές κτλ.,
- το χαμηλότερο βαθμό εκσυγχρονισμού εσωτερικών συστημάτων και διαδικασιών,
- τη μεγάλη χρήση εντύπων για τη διενέργεια συναλλαγών και τη διεκπεραίωση εργασιών και

- την κατοχή από το κοινό μεγάλου όγκου μετρητών σε δραχμές αλλά και τη συγκέντρωση σημαντικών ποσοτήτων τραπεζογραμματίων σε εθνικά νομίσματα χωρών που συμμετέχουν στην ζώνη του ευρώ, τα οποία προέρχονται από τουριστικές, κυρίως, δραστηριότητες.

Πρέπει να σημειωθεί ότι, ανεξάρτητα από το πραγματικό κόστος προσαρμογής στο ενιαίο νόμισμα (το οποίο ενδεχομένως να διαφέρει σημαντικά και από τράπεζα σε τράπεζα), τα λειτουργικά αυτά κόστη αφορούν όλη την περίοδο μετάβασης και επομένως είναι δυνατόν να επιμεριστούν σε διαφορετικές λογιστικές χρήσεις.

Παράλληλα, ένα μέρος των απαιτούμενων αλλαγών αφορά ενέργειες αποβλέπουσες στη στρατηγική ανάπτυξη, τον εκσυγχρονισμό και την προσαρμογή των τραπεζών σε νέες τεχνολογίες και επομένως θα έπρεπε, ούτως η άλλως, να πραγματοποιηθούν στα πλαίσια της προσαρμογής τους στα νέα δεδομένα.

Η απώλεια εσόδων από τραπεζικές εργασίες

Η απώλεια εσόδων από τραπεζικές εργασίες εστιάζεται, κυρίως, στις εργασίες αγοραπωλησίας συναλλάγματος, οι οποίες θα περιοριστούν μετά την κατάργηση των εθνικών ευρωπαϊκών νομισμάτων και την εισαγωγή του ευρώ η και θα συρρικνωθούν, όταν και εφόσον καθιερωθεί το ευρώ στις διεθνείς αγορές και υποκαταστήσει (έστω και μερικώς) το USD η το YEN κυρίως.

Οι κυριότερες εργασίες, σε ευρωπαϊκά νομίσματα, που θα περιοριστούν άμεσα αφορούν:

- αγοραπωλησίες συναλλάγματος για εμπορικές δραστηριότητες (εισαγωγές-εξαγωγές),
- ανταλλαγές ξένων τραπεζογραμματίων για τουριστικούς λόγους, σπουδαστικό συνάλλαγμα κτλ.,

- πράξεις συναλλάγματος spot και forward για κερδοσκοπία ή για κάλυψη κινδύνων,
- συμβάσεις ανταλλαγής νομισμάτων (swaps) και παράγωγων χρηματοοικονομικών προϊόντων,
- μεταφορές κεφαλαίων, διασυνοριακές συναλλαγές, εμβάσματα,
- καταθέσεις σε συνάλλαγμα στις εθνικές νομισματικές μονάδες των κρατών-μελών της ζώνης του ευρώ.

Στην απώλεια εσόδων από τις πιο πάνω εργασίες θα πρέπει να συνυπολογιστεί και το μέρος των εσόδων από χρηματοοικονομικές πράξεις που σχετίζονται με συναλλαγματικές διαφορές αλλά και με τα κεφαλαιακά κέρδη (υπεραξίες) που δημιουργούνται από τις αγοραπωλησίες ομολόγων και μετοχών, οι οποίες τα τελευταία χρόνια καταγράφουν σημαντικά πόσα στους ισολογισμούς των τραπεζών, λόγω της πτώσης των επιτοκίων στα επίπεδα του ευρώ και της προεξόφλησης των θετικών προσδοκιών από την είσοδο της Ελλάδας στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση.

Σύμφωνα με τη μελέτη της Ελληνικής Εθνικής Τράπεζας, οι απώλειες εσόδων από τις εργασίες συναλλάγματος εκτιμούνται σε ποσοστό 4% περίπου επί των καθαρών λειτουργικών εσόδων των τραπεζών και αντιστοιχούν σε ποσό 45 δισεκατομμύρια δρχ. περίπου, με βάση τα μεγέθη του 1998, για το σύνολο των ελληνικών εμπορικών τραπεζών.

Επιπλέον, η προοπτική της ενοποίησης του ευρωπαϊκού οικονομικού χώρου και η εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος καθιστά τις τιμές των τραπεζικών προϊόντων και υπηρεσιών πιο διαφανείς και άμεσα συγκρίσιμες, με αποτέλεσμα τη συμπίεση τους και τον περιορισμό των περιθωρίων κέρδους των τραπεζών.

Αν στις απώλειες εσόδων από τις εργασίες συναλλάγματος συνεκτιμηθούν και οι επιπτώσεις από την ένταση του ανταγωνισμού, τη διεθνοποίηση, των τραπεζικών δραστηριοτήτων, την τάση για αποδιαμεσολάβηση, τη διείσδυση ξένων τραπεζών στην Ελλάδα ή την πραγματοποίηση εργασιών από αλλοδαπές τράπεζες χωρίς να απαιτείται η φυσική παρουσία τους στη χώρα, τότε γίνεται φανερό ότι οι προκλήσεις που αναμένεται να αντιμετωπίσει το ελληνικό τραπεζικό σύστημα στις αρχές του επομένου αιώνα είναι σημαντικές, ιδιαίτερα για τις τράπεζες εκείνες που έχουν περιορισμένες δυνατότητες προσαρμογής του κόστους τους και ανάπτυξης νέων δραστηριοτήτων.

Θετικές επιδράσεις

Από την άλλη πλευρά, όμως, προκύπτουν άμεσα η έμμεσα σημαντικά οφέλη από την εφαρμογή του ενιαίου νομίσματος και την αναγκαία εναρμόνιση των αγορών, τα οποία σε κάποιο βαθμό θα αντισταθμίσουν τις ανωτέρω αρνητικές σπιτώσεις.

Τα οφέλη αυτά αφορούν:

- την εξάλειψη της συναλλαγματικής αβεβαιότητας,
- τη μείωση του κόστους συναλλαγών, λόγω της εξάλειψης του κόστους μετατροπής μεταξύ των εθνικών νομισμάτων της ζώνης, λογιστικής παρακολούθησης, ελέγχων κτλ.,
- την εξάλειψη εκλογίκευση των υφιστάμενων διοικητικών περιορισμών (κεφάλαια για υποχρεωτική τοποθέτηση στη βιοτεχνία Ν.197/78, απόθεμα κεφαλαίων από υποχρεώσεις ανακατάθεσης συναλλάγματος στη ΤΕ, μείωση του ποσοστού υποχρεωτικών δεσμεύσεων επί των καταθέσεων, απελευθέρωση της αγοράς συναλλάγματος, κ.α.),
- την ανάπτυξη δραστηριοτήτων στη μεγάλη αμιγή ευρωπαϊκή αγορά και σε διευρυμένο φάσμα πελατείας,
- τη μείωση του κόστους παρακολούθησης και κάλυψης των συναλλαγματικών κινδύνων,
- τη βελτίωση των όρων δανεισμού (επιτόκια, προμήθειες κτλ.) και την απλούστευση της χρηματοοικονομικής διαχείρισης, τόσο για τις τράπεζες όσο και για τις επιχειρήσεις,
- την αύξηση του όγκου του διασυνοριακού εμπορίου με τις χώρες της Νομισματικής Ένωσης,
- τη διεύρυνση της παρουσίας στις αγορές ομόλογων των ευρωπαϊκών αλλά και άλλων λιγότερο αναπτυγμένων χωρών.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι δραστηριότητες που καλούνται να αναλάβουν οι τράπεζες συνεπάγονται για την καθεμία, και σε διαφορετικό βαθμό, απώλειες εσόδων και συμπίεση των περιθωρίων κέρδους τους, γεγονός που δεν αποκλείει, όμως, κατ' ανάγκη την πιθανότητα βελτίωσης της κερδοφορίας τους, σε περίπτωση που θα υπάρξει αύξηση του όγκου των εργασιών που προσφέρουν.

Παράγοντας που θα συντελέσει προς αυτή την κατεύθυνση είναι η αναμενόμενη τόνωση στη ζήτηση χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, εξαιτίας του γεγονότος ότι οι ευρωπαϊκές οικονομίες θα λειτουργούν σε ένα σταθερό μακροοικονομικό περιβάλλον, με χαμηλά επιτόκια και χωρίς τα ανασχετικά εμπόδια του συναλλαγματικού κινδύνου.

Ειδικότερα όσον αφορά την Ελλάδα, η εξέλιξη αυτή είναι πολύ πιθανή, στους τομείς κυρίως όπου υπάρχουν σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης, όπως η στεγαστική και καταναλωτική πίστη, καθώς και η χρηματοδότηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα, δεδομένου ότι η τραπεζική χρηματοδότηση στους συγκεκριμένους τομείς, ως ποσοστό επί του ΑΕΠ, υστερεί κατά πολύ σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Επίσης, καθοριστικό ρόλο θα διαδραματιστεί και η δραστηριοποίηση των ελληνικών τραπεζών σε νέες αγορές, κυρίως των γειτονικών χωρών, όπου υπάρχουν σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης και κέρδους,

Επιπλέον, η Οικονομική και Νομισματική Ένωση θα επιταχύνει σημαντικά τις διαδικασίες μετασχηματισμού, και ειδικότερα:

- ✓ θα επιταχύνει την απορύθμιση των αγορών,
- ✓ θα ενισχύσει τη διεθνοποίηση και τη γεωγραφική διαφοροποίηση,
- ✓ θα αναγκάσει να αναζητηθούν νέοι επιχειρηματικοί προσανατολισμοί, να αναπτυχθούν νέα προϊόντα και εναλλακτικά κανάλια διάθεσης,
- ✓ θα εντείνει τις εξαγορές, συγχωνεύσεις και κυρίως συνεργασίες με μεγάλους εξειδικευμένους χρηματοοικονομικούς οίκους του εξωτερικού,
- ✓ θα οδηγήσει σε παραγωγικότερη λειτουργία και σε μείωση του κόστους,

παράγοντες που συντελούν σε αύξηση της ζήτησης για τραπεζικά προϊόντα. Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι όλα αυτά θα συμβούν κυρίως σε μεσομακροπρόθεσμο ορίζοντα.

Οι επιπτώσεις από τη συμμετοχή της Ελλάδος στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση δεν θα επιδράσουν κατ' ανάγκη αρνητικά στην κερδοφορία όσων τραπεζών έχουν προετοιμάσει εγκαίρως και αποτελεσματικά, προκειμένου να αξιοποιήσουν στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό τα πλεονεκτήματα του ενιαίου νομίσματος και της λειτουργίας τους στη διευρυμένη αγορά της Ενιαίας Ευρώπης.

Εξάλλου, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι οι βασικοί υποστηρικτές της ιδέας της ΟΝΕ και της υιοθέτησης του κοινού νομίσματος, από τα πρώτα κιάλια σταδία των σχετικών συζητήσεων, ήταν οι τράπεζες και ο ευρύτερος χρηματοπιστωτικός χώρος.

4.4 Στρατηγικές Επιλογές-Εκμετάλλευση Ευκαιριών

Η εισαγωγή του ευρώ αναμένεται να διευκολύνει την εξέλιξη μιας πιο ολοκληρωμένης και ανταγωνιστικής τραπεζικής αγοράς, η οποία απαιτεί δομικές αλλαγές αλλά και θα επιφέρει αλλαγές στη στρατηγική κατεύθυνση των τραπεζών στην Ελλάδα¹, η οποία, στις περισσότερες περιπτώσεις, θα συνδυάζεται με αλλαγές στη συμπεριφορά τους και με επαναπροσδιορισμό των επιχειρηματικών τους στόχων.

Οι αλλαγές αυτές επιγραμματικά συνοψίζονται σε:

- εξαγορές, συγχωνεύσεις και συνεργασίες των τραπεζών,
- βελτίωση της παραγωγικότητας-ανταγωνιστικότητας,
- εκμετάλλευση νέων τεχνολογιών και
- αξιοποίηση παραγωγικών μέσων.

¹ ΠΗΓΗ:ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ (ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ) ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ.Ν.ΠΡΟΒΟΠΟΥΛΟΣ

Εξαγορές, συγχωνεύσεις, συνεργασίες

Για την πραγματοποίηση των στόχων αυτών και την ικανοποίηση των αυξημένων απαιτήσεων που προκαλεί η λειτουργία των ελληνικών τραπεζών στον ενιαίο πλέον ευρωπαϊκό χώρο, θεωρείται αναγκαία η δημιουργία ισχυρότερων συγκροτημάτων, μέσω εξαγορών και συγχωνεύσεων, καθώς επίσης και η αναζήτηση συνεργασιών με εξειδικευμένα πιστωτικά ιδρύματα του εξωτερικού, που διαθέτουν και το μέγεθος και την ικανότητα να λειτουργούν σε οργανωμένες διεθνοποιημένες αγορές.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
Αριθμός Πιστωτικών Ιδρυμάτων¹

	1985	1990	1995	1996	1997	1998	1985-1995	Ποσοστιαία μεταβολή μεταξύ: 1995-1998
ΓΑΛΛΙΑ	2.105	2.027	1.469	1.407	1.299	1.200	-30,21	-18,31
ΑΥΣΤΡΙΑ	1.241	1.210	1.041	1.019	995	899	-16,12	-13,64
ΙΤΑΛΙΑ	1.192	1.156	970	937	935	925	-18,62	-4,64
ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ			564	550	551	548		-0,53
ΙΣΠΑΝΙΑ	695	696	506	458	416	390	-27,19	-22,92
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	654	529	381	373	371	345	-41,74	-9,45
ΣΟΥΗΔΙΑ	779	704	249	237	242	240	-68,04	-3,61
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	224	260	233	228	235	228	+4,02	-2,15
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	118	177	220	221	215	210	+86,44	-4,55
ΒΕΛΓΙΟ	165	157	145	141	134	127	-12,12	-12,40
ΔΑΝΙΑ	166	124	122	125	112	112	-26,51	-8,20
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	81	111	102	101	90	93	+25,93	-8,82
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	58	48	56	62	70	78	-3,45	+39,28
ΕΛΛΑΔΑ	38	39	53	55	54	59	+39,47	+11,32
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	4.740	4.720	3.785	3.675	3.578	3.390	-20,15	-10,43
ΕΕ Σύνολο:	12.256	11.958	9.896	9.589	9.285	8.844	-23,38	-10,63

Σημειώσεις:

- Η ποσοστιαία μεταβολή μεταξύ 1985 και 1995 δεν συμπεριλαμβάνει τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Μ. Βρετανίας.
- Στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Γερμανίας από το 1990 συμπεριλαμβάνονται και αυτά της Ανατολικής.
- Η μείωση στον αριθμό των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων της Δανίας (DK) οφείλεται στην αλλαγή του συστήματος καταγραφής.

¹ ΠΗΓΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Πράγματι, ο αριθμός των πιστωτικών ιδρυμάτων στις χώρες της ζώνης του ευρώ παρουσιάζει φθίνουσα τάση, γεγονός που δείχνει την σε εξέλιξη διαδικασία ενοποιήσεων μεταξύ των τραπεζών.

Σύμφωνα με δημοσιευμένα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), ο συνολικός αριθμός των πιστωτικών ιδρυμάτων στην περιοχή του ευρώ μειώθηκε από 11.200 που ήταν το 1985 σε 7.900 το 1998.

Όπως προκύπτει από τον πίνακα 1, ο αριθμός των πιστωτικών ιδρυμάτων στο σύνολο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης μειώνεται κατά τα τελευταία χρόνια με ρυθμό 3% περίπου, ετησίως, πέφτοντας κάτω από τα 9.000 πιστωτικά ιδρύματα.

Ο αριθμός αυτός, παρά το γεγονός ότι είναι χαμηλότερος από τον αντίστοιχο των ΗΠΑ (10.400 εμπορικές τράπεζες) που διαθέτουν πληθυσμό συγκρίσιμο με αυτόν της ζώνης του ευρώ, εντούτοις θεωρείται σημαντικός και αντανακλά το μεγάλο αριθμό αποταμιευτικών τραπεζών - που συχνά δραστηριοποιούνται σε τοπικό μόνον επίπεδο- και εξειδικευμένων ιδρυμάτων στις χώρες της Ευρώπης.

Οι συγχωνεύσεις η συνεργασίες έχουν ως στόχο την αξιοποίηση των οικονομιών κλίμακας, την επέκταση της γεωγραφικής εμβέλειας των συγχωνευθέντων η συνεργαζόμενων επιχειρήσεων, την άμεση μεγέθυνση του μεριδίου τους στην αγορά αλλά και την εκμετάλλευση της συμπληρωματικότητας στις λειτουργίες τους, προκειμένου να επιτευχθούν και οι οικονομίες φάσματος μέσω σταυροειδών πωλήσεων (cross selling).

Στη χώρα μας έχουν γίνει πρόσφατα αρκετές ενέργειες προς την κατεύθυνση αυτή, οι οποίες άλλαξαν το τραπεζικό τοπίο.

Δεν αποκλείονται, ωστόσο, περαιτέρω εξαγορές η συγχωνεύσεις, κυρίως στρατηγικές συμμαχίες με ξένες τράπεζες.

Οι σημαντικότερες από τις κινήσεις αυτές των ελληνικών τραπεζών¹ που πραγματοποιήθηκαν τα τελευταία 1-2 χρόνια είναι:

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	Συγχώνευση της ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΤΗΜΑΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ
ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΙΣΤΕΩΣ	Εξαγορά και συγχώνευση της ΙΟΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ
EFG EUROBANK	Εξαγορά και συγχώνευση της INTERBANK, της ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΑΘΗΝΩΝ, της ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, συνεργασία και πώληση μετοχών της στην DEUTSCH BANK
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	Εξαγορά της ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ, της CREDIT LYONNAIS και της NATIONAL WESTMINSTER BANK HELLAS

¹ ΠΗΓΗ: ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ : ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ 2000

Με τον τρόπο αυτό επιδιώκεται η άμυνα των ελληνικών τραπεζών στον επερχόμενο έντονο ανταγωνισμό, κυρίως από τις μεγαλύτερου μεγέθους τράπεζες των αναπτυγμένων χωρών της Δ. Ευρώπης, ιδιαίτερα στις εργασίες με μεγάλες επιχειρήσεις, στις εργασίες διαχείρισης χαρτοφυλακίων και επενδυτικής τραπεζικής, σε διασυνοριακές συναλλαγές κτλ.

Όμως, με βάση τη διεθνή εμπειρία, οι συγχωνεύσεις των τραπεζών δεν αποτελούν πάντα μια εύκολη και αποτελεσματική λύση, ενώ απαιτείται κατάλληλη προετοιμασία και μακρόχρονη προσπάθεια.

Επιπλέον, δεν μπορεί να ισχυριστεί κάποιος με βεβαιότητα ότι οι τράπεζες που υλοποιούνται μεγέθους δεν μπορούν να διατηρήσουν μια ικανοποιητική παρουσία στην αγορά.

Θα πρέπει όμως το μικρότερο μέγεθος να αντισταθμιστεί με αυξημένη ανταγωνιστικότητα και παραγωγικότητα, με μειωμένο κόστος παραγωγής ανά μονάδα προϊόντος, με εξειδίκευση, με εστίαση σε συγκεκριμένα τμήματα πελατών ή σε μεμονωμένες αγορές στα όρια της χώρας, κυρίως, και με παροχή υψηλότερης ποιότητας υπηρεσιών έναντι των υπηρεσιών των ισχυρών Ομιλών, σε συνδυασμό με ταχεία και αποτελεσματική εξυπηρέτηση του πελάτη.

▪ Βελτίωση της παραγωγικότητας- ανταγωνιστικότητας

Είναι γεγονός ότι, προκειμένου οι τράπεζες να προσαρμοστούν σε διεθνοποιημένα πρότυπα λειτουργίας και να αντιμετωπίσουν τις εντεινόμενες ανταγωνιστικές πιέσεις, έχουν επιδοθεί σε μια προσπάθεια βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας τους, για να μπορούν να τιμολογούν φθηνότερα τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που παρέχουν.

Έτσι, οι τράπεζες (όπως και κάθε επιχείρηση) αναγκάζονται να συμπίεζουν συνεχώς το κόστος παραγωγής τους, με την απόκτηση εκείνου του μεγέθους που τους επιτρέπει τη δημιουργία οικονομικών κλίμακας και με τον έλεγχο κάθε δαπάνης.

Η ανάγκη αυτή γίνεται επιτακτικότερη με την εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος, όπου τα επιτόκια, οι προμήθειες και οι άλλες τραπεζικές επιβαρύνσεις συγκρίνονται άμεσα μεταξύ των 8.000 περίπου πιστωτικών ιδρυμάτων που λειτουργούν στις χώρες που συμμετέχουν ήδη στο ευρώ.

▪ **Εκμετάλλευση νέων τεχνολογιών**

Προς την κατεύθυνση αυτή θα συμβάλει σημαντικά και η εκμετάλλευση όλων των δυνατοτήτων που προσφέρουν οι νέες τεχνολογίες, περιορίζοντας το κόστος παραγωγής και προώθησης τραπεζικών εργασιών, αφού με την τεχνολογική πρόοδο παρουσιάζονται μεγαλύτερες οικονομίες κλίμακας από το παραδοσιακό δίκτυο διάθεσης μέσω καταστημάτων.

Είναι αποκαλυπτικά τα αποτελέσματα σχετικών μελετών στη Μ. Βρετανία, σύμφωνα με τα οποία το κόστος μιας "τυπικής" συναλλαγής μέσω υποκαταστήματος (απασχόληση υπαλλήλου) ανέρχεται σε 320 δρχ., μέσω τηλεφώνου πέφτει στο μισό η 160 δρχ., μέσω ATM 135 δρχ. και μέσω Internet περιορίζεται στο 1: 120 περίπου η 2,5 δρχ. (πίνακας 2).

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ¹

Από καταστήματα	320 δρχ.
Από το τηλέφωνο	160 δρχ.
ATM	135 δρχ.
Internet	2,5 δρχ.

Η συνεχής ανάπτυξη και διεύρυνση των δυνατοτήτων των ATM's, η επέκταση του telephone banking και η παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών μέσω του Internet περιορίζουν μεν το κόστος των τραπεζικών εργασιών, πλην όμως τις μετασχηματίζουν σε πιο "απρόσωπες" και διαφοροποιούν τις τράπεζες ως προς τη στρατηγικοί τους για την ανάπτυξη και αξιοποίηση του δικτύου των υποκαταστημάτων τους.

¹ Πηγή: Ernst & Young

Θα πρέπει να σημειωθεί, όμως, ότι, παρά το γεγονός ότι ολοένα και περισσότεροι πελάτες θα χρησιμοποιούν την τεχνολογία και τα ηλεκτρονικά μέσα για την πιο γρήγορη, καλύτερης ποιότητας και φθηνότερη διεκπεραίωση των επενδυτικών και τραπεζικών τους εργασιών, εντούτοις μεγάλος αριθμός πελατών, ιδιαίτερα στην Ελλάδα, για πολύ καιρό ακόμη θα συνεχίσουν να προτιμούν τη φιλική και προσωπική εξυπηρέτηση του υπαλλήλου, ως συμβούλου πλέον πελατείας.

▪ **Αξιοποίηση παραγωγικών μέσων**

Η στρατηγική των τραπεζών κατευθύνεται πλέον στην ορθολογικότερη οργάνωση του παραγωγικού δυναμικού τους με τη λήψη σημαντικών αποφάσεων σχετικά με τον αριθμό του δικτύου και το μέγεθος των υποκαταστημάτων τους, την αναδιοργάνωση τους, ώστε να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες ανάγκες της πελατείας, την οργάνωση της εργασίας και τον αριθμό των απασχολούμενων ανά υποκατάστημα.

Ειδικότερα, τα υποκαταστήματα αποτελούν τη βασική μονάδα υλοποίησης της στρατηγικής που αποβλέπει στην προσφορά μεγάλης γκάμας τραπεζικών αλλά και άλλων χρηματοοικονομικών προϊόντων.

Καθοριστικό παράγοντα, όμως, της αποτελεσματικής λειτουργίας μιας τράπεζας αποτελεί, ολοένα και περισσότερο, η ύπαρξη ικανών στελεχών, με γνώσεις και όρεξη για δουλεία.

Οι ελληνικές τράπεζες, ειδικότερα, για να εκμεταλλευτούν τις σημαντικές ευκαιρίες που δημιουργούνται, θα πρέπει:

- να αποκαταστήσουν δυναμισμό, ευελιξία και προσαρμοστικότητα,
- να επεκτείνουν την παρουσία τους στις λιγότερο αναπτυγμένες και προσοδοφόρες αγορές της Βαλκανικής και της ανατολικής Ευρώπης, όπου ο ανταγωνισμός δεν είναι ακόμη έντονος. Η χώρα μας διαθέτει προς τούτο συγκριτικά πλεονεκτήματα έναντι των άλλων χωρών, λόγω της γεωγραφικής της θέσης, της νοοτροπίας των ανθρώπων της, των σχέσεων που έχει δημιουργήσει με τις βαλκανικές χώρες κτλ.,

- να εκμεταλλευτούν την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας και των πλεονεκτημάτων που απορρέουν από τη νομισματική ενοποίηση,
- να περιορίσουν το κόστος τους με την επίτευξη οικονομιών κλίμακας και την αύξηση της παραγωγικότητας τους (τομέα στον οποίο υπάρχουν μεγαλύτερα περιθώρια σε σχέση με τις άλλες τράπεζες των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης), και με την εκμετάλλευση των δυνατοτήτων που παρέχει η τεχνολογία,
- να αξιοποιήσουν αποτελεσματικότερα το δίκτυο των υποκαταστημάτων τους και τις δυνατότητες του προσωπικού τους,
- να αξιοποιήσουν αποτελεσματικότερα όλα τα στοιχεία του ενεργητικού τους και τέλος
- να αναπτύξουν τον κύκλο εργασιών τους στους τομείς όπου υπάρχουν περιθώρια ανάπτυξης και διαθέτουν συγκριτικά πλεονεκτήματα έναντι των ξένων ανταγωνιστριών τραπεζών, όπως είναι οι εργασίες με μικρομεσαίες επιχειρήσεις, με ιδιώτες και καταναλωτές κτλ.

Σε κάθε περίπτωση, όμως, καθοριστικό παράγοντα για τη λήψη αποφάσεων αποτελεί η αναγνώριση από κάθε πιστωτικό ίδρυμα των θετικών και αρνητικών του στοιχείων, ώστε να μπορέσει να δώσει τις καταλληλότερες λύσεις και τις απλούστερες απαντήσεις στις προκλήσεις του νέου περιβάλλοντος .

4.5 Τραπεζικές Δραστηριότητες στην Ενιαία Ευρώπη- Η Περίπτωση της Ελλάδας

Το προϊόν του τραπεζικού κλάδου και η μορφή των δραστηριοτήτων του εξαρτώνται από μια σειρά παραγόντων.

Οι βασικότεροι από αυτούς, οι οποίοι οδηγούν στη μείωση του τραπεζικού προϊόντος, είναι η διαδικασία της αποδιαμεσολάβησης, η χρηματοπιστωτική παγκοσμιοποίηση, καθώς και η εμπλοκή επιχειρήσεων που δεν ανήκουν στο χρηματοπιστωτικό τομέα σε εργασίες που παραδοσιακά αποτελούσαν προνομιακό αντικείμενο των τραπεζών.

Ωστόσο, και παρά την αρνητική επίδραση των πιο πάνω παραγόντων, η ζήτηση για τραπεζικές υπηρεσίες αυξάνεται ακόμη και στις ΗΠΑ, που είναι η πιο "ώριμη" αγορά στον κόσμο.

Και αυτό συμβαίνει, γιατί οι τραπεζικές επιχειρήσεις, προκείμενου να αντιμετωπίσουν την αύξηση της ανταγωνιστικής πίεσης που δέχονται, ωθούνται:

- είτε σε επέκταση των τραπεζικών εργασιών σε νέες σφαίρες της οικονομικής ζωής,
- είτε σε αναζήτηση νέων ομάδων πελατών,
- είτε σε παραγωγή νέων προϊόντων,
- είτε σε μείωση του κόστους,
- είτε, τέλος, σε βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών,

έτσι ώστε να αυξάνεται τελικά η συνολική ζήτηση που απευθύνεται στον κλάδο.

Είναι χαρακτηριστική η συνεχής αύξηση των τραπεζικών εσόδων που δεν σχετίζονται με τα επιτόκια (non- interest income) σε όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ.

Διαφοροποιούνται μόνον οι ρυθμοί αύξησης των εσόδων αυτών μεταξύ των διάφορων χωρών.

Για την εξήγηση αυτού του φαινομένου χρησιμοποιούμε ως παράδειγμα τη μείωση του κόστους και τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και προϊόντων, παράγοντες που ενδεχομένως θα καταστήσουν φθηνότερα και ελκυστικότερα τα τραπεζικά προϊόντα, άρα και τη ζήτηση για αυτά- και τελικώς θα λειτουργήσουν και αντισταθμιστικά στη μείωση της απασχόλησης στις τράπεζες.

Ειδικότερα στην Ελλάδα, η μείωση του κόστους λόγω της σημαντικής πτώσης των επιτοκίων, θεωρείται βέβαιο ότι θα αυξήσει τη ζήτηση για χρηματοδοτήσεις των επιχειρήσεων και των ιδιωτικών και θα αλλάξει τη μέχρι σήμερα συμπεριφορά τους ως προς την αποδοχή τραπεζικών υπηρεσιών.

Η αύξηση της ζήτησης που απευθύνεται στον τραπεζικό κλάδο και η διεύρυνση του φάσματος των προσφερόμενων χρηματοοικονομικών προϊόντων ευνοούνται σημαντικά από το περιβάλλον της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης με:

- την οικονομική και συναλλαγματική σταθερότητα,
- το ενιαίο νόμισμα,
- τη δημιουργία της δεύτερης σε μέγεθος αγοράς διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων, μετά από αυτήν των ΗΠΑ,
- την αύξηση της ρευστότητας, του βάθους και της ωριμότητας των κατακερματισμένων εθνικών ευρωπαϊκών αγορών και κυρίως
- τη δημιουργία της ενιαίας αγοράς των 300 εκατομμυρίων καταναλωτών.

4.6 Μορφή και Είδος Τραπεζικών Δραστηριοτήτων

Η εξέλιξη των τραπεζικών δραστηριοτήτων στα πλαίσια της Ενιαίας Αγοράς θα επιφέρει σημαντικά, θετικά αποτελέσματα για τους συναλλασσόμενους ιδιώτες και επιχειρήσεις, οι οποίοι θα επιβαρύνονται με ολοένα και χαμηλότερο κόστος για τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες που τους παρέχονται, ενώ η ποιότητα των προσφερομένων υπηρεσιών και η ταχύτητα διανομής τους στη διαιρημένη αγορά θα αποτελούν τα βασικότερα κριτήρια επιλογής μιας τράπεζας από τους πελάτες.

Η ποιότητα των υπηρεσιών και η ταχύτητα με την οποία διεκπεραιώνονται οι υποθέσεις των πελατών, καθώς και οι δυνατότητες παρουσίασης λύσεων σε προβλήματα απλά έως πολυσύνθετα αποτελούν σημαντικές παραμέτρους υπό αξιολόγηση από τους υπάρχοντες και τους εν δυνάμει πελάτες της κάθε τράπεζας.

Ειδικότερα στη Ελλάδα, η ανάπτυξη στενών προσωπικών σχέσεων με τους πελάτες και η αμοιβαία εμπιστοσύνη αποτελούν ακόμα για πολλούς πελάτες το σημαντικότερο λόγο διατήρησης της συνεργασίας, παρά το

γεγονός ότι η χρησιμοποίηση της τεχνολογίας σταδιακά θα κάνει πιο απρόσωπες τις τραπεζικές συναλλαγές και θα διευκολύνει την πρόσβαση των πάσης φύσεως ανταγωνιστών στη παραδοσιακή πελατεία μιας τράπεζας.

Ακόμη και στις ΗΠΑ, οι τραπεζικές εργασίες που βασίζονται στις προσωπικές σχέσεις εξυπηρέτησης του πελάτη αποτελούν το σκληρό πυρήνα των τραπεζικών δραστηριοτήτων και του καταστήματος.

Σε μια επισκόπηση της Federal Reserve Bank of New York για την αναδιάρθρωση του αμερικανικού τραπεζικού τομέα αναφέρεται ο επανασχεδιασμός επιλεγμένων καταστημάτων ως "επενδυτικών κέντρων" (investment centers).

Οι ελληνικές τράπεζες, για να αντιμετωπίσουν τις επικείμενες αλλαγές, θα αναγκαστούν σε επέκταση και αναδιάρθρωσεις των δραστηριοτήτων τους, καθώς και σε συνεχή αναζήτηση νέων προϊόντων και υπηρεσιών, που θα αντισταθμίσουν ίσως τις επιπτώσεις της αποδιαμεσολάβησης και του αυξανόμενου ανταγωνισμού από ένα διαρκώς διευρυνόμενο πεδίο ανταγωνιστών.

Για να επιτευχθεί αυτό, οι τράπεζες θα πρέπει να ερευνούν συνεχώς ποιες είναι οι νέες ανάγκες τόσο των πελατών τους όσο και της ευρύτερης αγοράς, καθώς και να διαθέτουν δυναμισμό, ευελιξία και προσαρμοστικότητα, έτσι ώστε να είναι σε θέση να ικανοποιούν τις ανάγκες αυτές με ανταγωνιστικό τρόπο.

Η δημιουργία και εξέλιξη προϊόντων προσανατολισμένων στις επιθυμίες και τις ανάγκες ενός περισσότερο απαιτητικού πελατολογίου, ανεξαρτήτως γεωγραφικής θέσης, θα είναι ο παράγοντας που θα προσδώσει σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα στο πιστωτικά ιδρύματα που θα ανταποκριθούν με επιτυχία στις νέες συνθήκες.

Τα προϊόντα που θα κυριαρχήσουν τα προσεχή χρόνια θα μπορούσαν να κατηγοριοποιηθούν σε:

- παραδοσιακά προϊόντα και
- σύνθετα χρηματοοικονομικά προϊόντα.

Ειδικότερα:

- **Παραδοσιακά προϊόντα**

Αναφερόμαστε σε παραδοσιακά προϊόντα, σε εξελιγμένη όμως μορφή, όπως είναι ειδικοί λογαριασμοί καταθέσεων που παρέχουν ικανοποιητικές αποδόσεις, ασφαλιστικές καλύψεις κτλ., ποικιλία εναλλακτικών επενδύσεων, εύελκτοι χορηγητικοί λογαριασμοί προσαρμοσμένοι στις απαιτήσεις του πελάτη η ακόμα και συνδυασμένα προϊόντα σε συνεργασία με άλλους μη πιστωτικούς

οργανισμούς, όπως ασφαλιστικές εταιρείες, κατασκευαστικές, leasing, A/K, χρηματιστηριακές εταιρείες κ.α.

Κύριο χαρακτηριστικό των παραδοσιακών τραπεζικών προϊόντων, και κυρίως εκείνων που έχουν ακόμα στην Ελλάδα σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης (όπως είναι οι εργασίες με μικρής αξίας συναλλαγές –retail), θα είναι η μεγαλύτερη τυποποίηση και η μαζική προώθηση τους στην αγορά, με συνέπεια όμως τη συμπίεση των κερδών που απορρέουν από αυτές.

Για το λόγο αυτό, οι τράπεζες θα πρέπει συνεχώς να επινοούν νέα πρωτοποριακά προϊόντα, τα οποία θα έχουν μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία.

▪ Σύνθετα χρηματοοικονομικά προϊόντα

Τα προϊόντα αυτά θα επιτρέπουν την ανάληψη μεγαλύτερων κινδύνων από τους επενδυτές με υψηλότερες αποδόσεις ή θα τους καλύπτουν έναντι των αβεβαιοτήτων των διεθνοποιημένων πλέον αγορών.

Σημαντικό ρόλο θα διαδραματίσει η ανάπτυξη στην Ελλάδα της αγοράς παραγώγων χρηματοοικονομικών προϊόντων στις αγορές χρήματος, ομολόγων και μετοχών καθώς και η ανάπτυξη των εταιρικών ομολόγων.

Ήδη, στην Ελλάδα ξεκίνησε η παροχή σύγχρονων μορφών επενδύσεων που προσφέρουν στους επενδυτές τη σιγουριά του εγγυημένου κεφαλαίου σε συνδυασμό με τη δυνατότητα αποκομίσεως κερδών από πιθανή μελλοντική άνοδο μετοχικών αξιών (χρηματιστηριακών δεικτών, μετοχών ή συνδυασμός αυτών) η και ομολογιακών τίτλων εσωτερικού και εξωτερικού.

Τα προϊόντα αυτά αποτελούν συνδυασμό των παραδοσιακών προθεσμιακών καταθέσεων και παραγώγων, δίδοντας τη δυνατότητα στο ευρύ πελατολόγιο των αποταμιευτών, να έχουν και αυτοί πρόσβαση σε πιο εξελιγμένες αγορές τόσο του εσωτερικού όσο και του εξωτερικού.

Έτσι, ο συνδυασμός παραδοσιακών τραπεζικών προϊόντων με παράγωγα καθώς και η ευρύτερη χρησιμοποίηση των αγορών του

εξωτερικού, θα δημιουργήσει πιο σύνθετα πλην όμως ελκυστικότερα για τους πελάτες προϊόντα.

Στον τομέα των υπηρεσιών, κυρίαρχες θα είναι αυτές που ελαχιστοποιούν τον κίνδυνο και παρέχουν επενδυτικές και συμβουλευτικές επιλογές, όπως τουλάχιστον φαίνεται από τη συμπεριφορά μεγάλου μέρους της πελατειακής βάσης των τραπεζών.

Οι υπηρεσίες εμπεριέχουν από την παρουσίαση και παροχή εναλλακτικών συμβουλευτικών υπηρεσιών, τις αναδοχές και το σχεδιασμό αγοραπωλησιών και συγχωνεύσεων επιχειρήσεων ως τη διαχείριση χαρτοφυλακίων για τον κάθε πελάτη ή για κάθε ομάδα επενδυτών (asset management), σε ευρύτερη όμως και πιο προσιτή βάση από αυτή πάνω στην οποία λειτουργεί σήμερα το private banking.

Στη διάθεση και διανομή όλων των προϊόντων και υπηρεσιών ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο θα παίζει η εξέλιξη της τεχνολογίας.

Έτσι, εκτός από την πλήρη αξιοποίηση του δικτύου υποκαταστημάτων ως κέντρων πώλησης για την παροχή σταυροειδών πωλήσεων "cross selling" μεγάλου εύρους υπηρεσιών και προϊόντων, η ύπαρξη και εξέλιξη εναλλακτικών τραπεζικών δικτύων είναι αυτή που θα κυριαρχήσει.

Το τραπεζικό σύστημα θα αντιμετωπίσει επιπτώσεις που αφορούν το εύρος και το είδος των εργασιών που πραγματοποιεί σήμερα.

Η προσαρμογή των τραπεζών στις νέες συνθήκες ανταγωνισμού προϋποθέτει τη δημιουργία υπηρεσιών και προϊόντων προσαρμοσμένων στο διεθνοποιημένο χαρακτήρα των αγορών.

Θα υπάρξει, δηλαδή, η ανάγκη για δημιουργία χρηματοπιστωτικών προϊόντων, τα οποία θα είναι προσανατολισμένα περισσότερο στις εξειδικευμένες ανάγκες της επιχείρησης-πελάτη, ανεξαρτήτως γεωγραφικής θέσης, και λιγότερο σε προσφερόμενες υπηρεσίες εθνικού και τοπικού χαρακτήρα.

Οι επιπτώσεις από την εφαρμογή του ευρώ θα είναι ιδιαίτερα ορατές στις τραπεζικές δραστηριότητες που αφορούν, κυρίως:

- την αγορά συναλλάγματος και τη μετατροπή ξένων τραπεζογραμματίων,
- τα συστήματα πληρωμών και τις διασυνοριακές κινήσεις κεφαλαίων,
- τη διατραπεζική αγορά,

- την καταθετική και δανειστική δραστηριότητα μεγάλων ποσών,
- την αγορά ομόλογων,
- την αγορά παραγώγων (πράξεις αντισταθμίσεως συναλλαγματικών και επιτοκιακών κίνδυνων) και
- τις αγορές επενδυτικών υπηρεσιών.

4.7 Ανταγωνισμός Ελληνικών Τραπεζών με ξένα Πιστωτικά Ιδρύματα

Οι μεγάλες ευρωπαϊκές τράπεζες αλλά και άλλα "παγκοσμιοποιημένα" χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, αναπροσαρμόζοντας τη στρατηγική τους από τα στενά εθνικά όρια σε ένα πανευρωπαϊκό περιβάλλον με την καθιέρωση του ενιαίου νομίσματος, επιχειρούν ήδη να ενισχύσουν την παρουσία τους εκτός των εθνικών τους συνόρων.

Στόχο έχουν να καταλάβουν ένα μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς στην ενιαία ευρωπαϊκή τραπεζική αγορά, αποτυγχάνοντας τις απαραίτητες οικονομίες κλίμακας.

Η υλοποίηση της στρατηγικής τους στον ελληνικό χώρο, προς το παρόν τουλάχιστον, έχει εκδηλωθεί με τη μορφή συνεργασιών και συμμαχιών με ελληνικές τράπεζες (Eurobank με Deutsche Bank, Εμπορική Τράπεζα με Credit Agricole, Πειραιώς ενδεχομένως με ING και τον όμιλο Zilka της Αμερικής).

Η τάση αυτή αναμένεται να συνεχιστεί και να επεκταθεί σε συγχωνεύσεις και εξαγορές, ενώ η ανάπτυξη υποκαταστημάτων στη χώρα μας αποτελεί προς το παρόν μια αρκετά οριακή εξέλιξη, αφού σε ευρωπαϊκό επίπεδο διαπιστώνουμε ότι οι διασυνοριακές μετακινήσεις υποκαταστημάτων είναι μέχρι σήμερα πολύ μικρές και σε κάθε περίπτωση εξαιρετικά υποδεέστερες των αναμενόμενων.

Έτσι, όλο και περισσότερες τραπεζικές εργασίες στην Ελλάδα θα περνούν σε τράπεζες του εξωτερικού, και μάλιστα σε αρκετές περιπτώσεις χωρίς να απαιτείται η φυσική τους παρουσία με την ίδρυση υποκαταστημάτων στη χώρα, δεδομένου ότι διαθέτουν συγκριτικά πλεονεκτήματα έναντι των ελληνικών τραπεζών, κυρίως στο wholesale banking, δηλαδή στις μεγάλες αξίας συναλλαγές.

Είναι γεγονός ότι οι ελληνικές τράπεζες δεν διαθέτουν την απαιτούμενη τεχνογνωσία, την πείρα, το ανθρώπινο δυναμικό αλλά ούτε και το μέγεθος, ώστε να ανταγωνιστούν σε πανευρωπαϊκό επίπεδο τις αντίστοιχες τράπεζες των αναπτυγμένων οικονομιών της Ευρώπης. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η Εθνική Τράπεζα κατατάσσεται στην 147^η θέση στον κόσμο¹

Οι επιπτώσεις από την ένταση του ανταγωνισμού και τη διεύρυνση αλλοδαπών τραπεζών στην εγχώρια αγορά αναμένεται να είναι εντονότερες στην αγορά χονδρικής, δηλαδή σε:

- ✓ χρηματοδοτήσεις και παροχή υπηρεσιών σε μεγάλες επιχειρήσεις (corporate banking),
- ✓ εργασίες επενδυτικής τραπεζικής (investment banking), όπως αναδοχές, κοινοπρακτικά δάνεια, θεματοφυλακή, χρηματοδοτήσεις μεγάλων έργων κτλ.,
- ✓ διατραπεζικές συναλλαγές και αγορές ομολόγων,
- ✓ πράξεις συναλλάγματος και συναλλαγές σε παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα,
- ✓ διαχείριση περιουσιακών στοιχείων (asset management).

Επίσης, οι ελληνικές τράπεζες έχουν περιορισμένες δυνατότητες για επέκταση των δραστηριοτήτων τους εκτός των γεωγραφικών ορίων της χώρας, προκειμένου να εκμεταλλευτούν την ενιαία πλέον ευρωπαϊκή αγορά των εν δυνάμει 300 εκατομμυρίων πελατών.

Όμως, διαθέτουν αρκετά συγκριτικά πλεονεκτήματα για ανάπτυξη των εργασιών τους:

- στις Βαλκανικές αγορές και
- στην αγορά λιανικής τραπεζικής (retail banking).

¹ ΠΗΓΗ: (περιοδικό "Bankers" Ιούλιος 1998).

Έτσι, δεν είναι τυχαίο ότι οι δυο αυτές αγορές αποτελούν πρώτης προτεραιότητας στρατηγική ανάπτυξη των περισσότερων ελληνικών τραπεζών και προς αυτές γίνονται ήδη σημαντικά βήματα.

Ειδικότερα:

▪ **Ανάπτυξη στην αγορά των Βαλκανικών και στις χώρες της Ν.Α. Ευρώπης**

Όσον αφορά την ανάπτυξη των ελληνικών τραπεζών στις αναδυόμενες και πολλά υποσχόμενες από άποψη κερδοφορίας αγορές των Βαλκανικών και των Παρευξείνιων χωρών, υπάρχουν πολλές δυνατότητες που στηρίζονται σε σοβαρά συγκριτικά πλεονεκτήματα που διαθέτουν έναντι των ξένων τραπεζών.

Τα εν λόγω συγκριτικά πλεονεκτήματα των ελληνικών τραπεζών σε σχέση με τις ευρωπαϊκές συνίστανται:

- ✓ στη γεωγραφική τους θέση, την καλύτερη γνώση των τοπικών αγορών, τη μεγαλύτερη εξοικείωση τους με την εγχώρια κουλτούρα κτλ.,
- ✓ στην εμπειρία λειτουργίας σε παρόμοιες μακροοικονομικές συνθήκες υψηλού πληθωρισμού και επιτοκίων, σε παρόμοιο θεσμικό πλαίσιο, συναλλαγματική αστάθεια κτλ.,
- ✓ στο σχετικά υψηλότερο επίπεδο τεχνογνωσίας που διαθέτουν έναντι των χωρών αυτών και στη μεταφορά της εμπειρίας τους από τον εκσυγχρονισμό της ελληνικής αγοράς,
- ✓ στην εγκατάσταση και δραστηριοποίηση στις χώρες αυτές αρκετών ελληνικών βιομηχανικών και εμπορικών επιχειρήσεων
- ✓ στην πολιτική βούληση που υπάρχει σε ορισμένες από τις χώρες αυτές να αναπτύξουν σχέσεις με την Ελλάδα και
- ✓ στην καλή εικόνα που έχουν δημιουργήσει οι ελληνικές τράπεζες στις χώρες αυτές.

Έτσι, η αγορά της λιανικής τραπεζικής θα πληγεί λιγότερο από όλες τις άλλες, μετά την ένταξη της χώρας μας στην ΟΝΕ.

Για το λόγο αυτό, οι ελληνικές τράπεζες δίνουν έμφαση σε αυτή την αγορά, η οποία παρουσιάζει σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης αλλά και μεγαλύτερα περιθώρια κέρδους.

Πράγματι, η ελληνική λιανική τραπεζική αγορά υπολείπεται σημαντικά των αντιστοιχών ευρωπαϊκών και, συνεπώς, οι προβλεπόμενοι ρυθμοί ανάπτυξης της στη χώρα μας θα είναι σημαντικοί, προς όφελος φυσικά των ελληνικών τραπεζών αλλά και των συγκεκριμένων πελατών, οι οποίοι σχετικά πρόσφατα απέκτησαν πρόσβαση στην τραπεζική χρηματοδότηση, αφού μέχρι πρότινος υπήρχαν περιορισμοί στη χρηματοδότηση του εσωτερικού εμπορίου, των καταναλωτικών δαπανών κτλ.

Επίσης, όπως προαναφέρθηκε, στην αγορά λιανικής υπάρχουν μεγαλύτερα περιθώρια κέρδους, διότι τα επιτόκια αλλά και οι προμήθειες δεν δέχονται την ίδια πίεση με αυτήν που δέχονται στην αγορά των μεγάλων επιχειρήσεων.

Ανάλογα περιθώρια ανάπτυξης και κερδοφορίας υπάρχουν και στις εργασίες προς τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Στην προσπάθεια τους οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις να επιβιώσουν στο ανταγωνιστικό περιβάλλον της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς βρίσκουν ως φυσικό τους σύμμαχο τις ελληνικές τράπεζες, γεγονός που ωφελεί και τις δυο πλευρές αλλά και την ελληνική οικονομία γενικότερα.

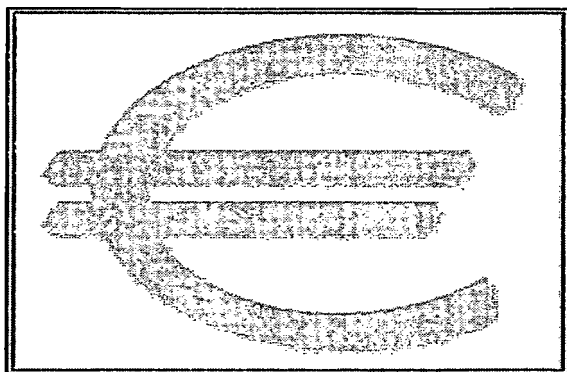
Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες δεν διαθέτουν τις οικονομίες κλίμακας, την οργάνωση, τους πόρους και την τεχνογνωσία των μεγάλων πολυεθνικών επιχειρήσεων, στηρίζονται περισσότερο στη συνεργασία και την υποστήριξη των τραπεζών, η οποία εστιάζεται:

- ✓ στην παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών,
- ✓ στην καλύτερη και φθηνότερη εξυπηρέτηση, σε ανταγωνιστικά πλαίσια,

- ✓ στην εκμετάλλευση των δυνατοτήτων που παρέχει η ενιαία αγορά σε επενδυτικές επιλογές
- ✓ στην πρόσβαση στις αναπτυγμένες ευρωπαϊκές αγορές χρήματος και κεφαλαίου, που προσφέρουν ευρύ φάσμα χρηματοοικονομικών υπηρεσιών,
- ✓ στη μεσολάβηση και υποστήριξη των τραπεζών στο αναμενόμενο κύμα συγχωνεύσεων, εξαγορών και συνεργασιών μεταξύ επιχειρήσεων.

Καθαριστικό ρόλο θα παίζουν, επίσης, οι τράπεζες στην προσπάθεια των μικρομεσαίων επιχειρήσεων να διεισδύσουν στις ευρωπαϊκές αγορές, παρέχοντας την υποστήριξη τους στην εξεύρεση νέων προμηθευτών και πελατών.

Όμως, θα πρέπει να επισημανθεί ότι ακόμα και στο retail banking, έστω και με χρονική υστέρηση, αναμένεται να ενταθεί ο ανταγωνισμός από ξένες τράπεζες κυρίως από τις χώρες της ζώνης του ευρώ, όταν πλέον θα ομογενοποιηθεί η ευρωπαϊκή αγορά και θα αναζητούν πιο πειστικά οι ευρωπαϊκές τράπεζες νέες αγορές, εκτός των εθνικών τους συνόρων.¹

¹ Στην κατεύθυνση αυτή σημαντικό ρόλο θα παίξει και η ανάπτυξη της ηλεκτρονικής τραπεζικής, καθώς το κοινό θα αποκτά περισσότερη πληροφόρηση και ευελιξία μέσω του Διαδικτύου και των άλλων ηλεκτρονικών μέσων.

4.8 Ανταγωνισμός Ελληνικών Τραπεζών με άλλους Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς και Επιχειρήσεις

Η απορύθμιση της τραπεζικής αγοράς (η οποία δημιουργούσε σε αρκετές περιπτώσεις προσόδους ολιγοπωλιακής φύσεως), σε συνδυασμό με τον εκσυγχρονισμό της, διευκόλυνε την παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών από μη τραπεζικές επιχειρήσεις.

Έτσι, η ανάπτυξη των μη τραπεζικών ιδρυμάτων που προσφέρουν χρηματοοικονομικές υπηρεσίες (non-bank financial intermediaries) και η εμπλοκή σε παραδοσιακές τραπεζικές εργασίες επιχειρήσεων του μη χρηματοπιστωτικού τομέα αποτελούν επιπρόσθετο σοβαρό παράγοντα ανταγωνισμού.

Προκειμένου οι τράπεζες να αντεπεξέλθουν στη μορφή αυτή ανταγωνισμού ιδρύουν θυγατρικές εταιρίες που να καλύπτουν όλη τη γκάμα των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών.

Όμως, στην ενιαία πλέον αγορά, χωρίς τα ανασχετικά εμπόδια των συναλλαγματικών και οικονομικών αβεβαιοτήτων, υπάρχει το ενδεχόμενο εισόδου ευρωπαϊκών εταιρειών, πιο εξειδικευμένων και μεγαλύτερων από τις εθνικές:

- αμοιβαίων κεφαλαίων και άλλων οργανισμών συλλογικής διαχείρισης επενδύσεων,
- χρηματοδοτικές μίσθωσης (leasing),
- building societies, που δραστηριοποιούνται στο στεγαστικό τομέα,
- χρηματιστηριακών γραφείων,
- ασφαλιστικών επιχειρήσεων,
- οργανισμών που εκδίδουν πιστωτικές και άλλης μορφής κάρτες,
- επιχειρήσεων που παρέχουν συμβουλευτικές υπηρεσίες,
- εταιρειών παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και

- Μεγάλων εμπορικών και άλλης φύσεως επιχειρήσεων, οι οποίες, αν και δεν είναι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, είναι σε θέση να καλύπτουν μεγάλο μέρος από τις χρηματοοικονομικές ανάγκες των πελατών τους και εκμεταλλευόμενες το όνομα και τη δύναμη του δικτύου διανομής που διαθέτουν επιτυγχάνουν να αποσπών πελατεία και έσοδα από τις εμπορικές τράπεζες. Τέτοιες επιχειρήσεις, διεθνώς, είναι αλυσίδες πολυκαταστημάτων, όπως το Marks & Spencer, αντιπροσωπίες αυτοκίνητων, όπως η Fort, η General Motors κτλ. Ήδη και στην Ελλάδα, αντιπροσωπείες αυτοκίνητων παρέχουν χρηματοδοτήσεις στους πελάτες τους, ιδρύοντας ειδικές για το σκοπό αυτό εταιρίες, όπως είναι η OPEL BANK, η FIAT CREDIT HELLAS, η SEAT BANK CREDIT, η SERFIN και η TEFIN S.A.

Βεβαίως, ρόλος των τραπεζών και σε αυτούς τους τομείς παραμένει σημαντικός (με την ίδρυση θυγατρικών εταιρειών που καλύπτουν τους ανωτέρω τομείς), ενώ επιπλέον αναπτύσσονται ισχυρές σχέσεις μεταξύ του τραπεζικού συστήματος και των μη τραπεζικών ιδρυμάτων που προσφέρουν χρηματοοικονομικές υπηρεσίες.

Εξ όσων αναπτύχθηκαν συμπεραίνεται ότι το ανταγωνιστικό περιβάλλον που διαγράφεται με την καθιέρωση του ενιαίου νομίσματος τοποθετεί σε νέες βάσεις τη στρατηγική ανάπτυξης του ελληνικού τραπεζικού συστήματος.

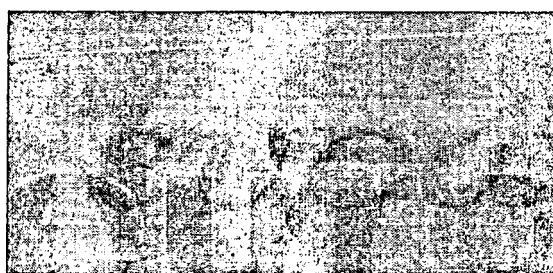
Σε αυτό το περιβάλλον θα επικρατήσουν εκείνες οι τράπεζες που θα διαθέτουν:

- μέγεθος ικανό να ανταποκριθεί στις στρατηγικές επιλογές τους για ανάπτυξη δραστηριοτήτων, όπως είναι η επέκταση τους και πέραν της εγχώριας αγοράς, η δραστηριότητα τους στο corporate η / και στο retail banking, η επιλογή τους να λειτουργούν ως τράπεζα supermarket η να αποκτήσουν εξειδικεύσει σε κάποιον τομέα κτλ.,
- ισχυρότερη κεφαλαιακή βάση,
- βελτιωμένη ανταγωνιστικότητα και παραγωγικότητα,
- μειωμένο κόστος λειτουργίας και

- εξελιγμένη τεχνολογία σε ο, τι έχει σχέση με πληροφορίες, εμπορία και διανομή χρηματοοικονομικών υπηρεσιών.

Οι τράπεζες που θα προσαρμοστούν έγκαιρα και αποτελεσματικά στα νέα δεδομένα έχουν να αποκομίσουν σημαντικά οφέλη και να εκμεταλλευτούν τις ευκαιρίες που δημιουργεί η Οικονομική και Νομισματική Ενοποίηση.

Όσοι δεν προετοιμαστούν εγκαίρως αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο όχι μόνον να μην αξιοποιήσουν τα πλεονεκτήματα του ευρώ αλλά και να θέσουν σε κίνδυνο την ίδια την επιβίωση τους στο έντονα ανταγωνιστικό περιβάλλον που θα αναπτυχθεί.

Κεφάλαιο 5

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ

5.1 Ο χρονοπρογραμματισμός των ενεργειών προσαρμογής

Η απάντηση στο ερώτημα ποτέ είναι ο κατάλληλος χρόνος για να ξεκινήσουν οι ενέργειες προετοιμασίας των τραπεζών και ποτέ αυτές θα πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί αποτελεί θέμα πρώτης προτεραιότητας και στρατηγικής σημασίας. Με βάση την αρχή της «μη υποχρεωτικής αλλά και μη απαγόρευσης» η χρήση του ευρώ δεν είναι υποχρεωτική κατά το μεταβατικό στάδιο (1/1/1999-31/12/2001) για τις 11 πρώτες χώρες μέλη της ε.ε που συμμετέχουν στην ζώνη του ευρώ μία μόνο για την Ελλάδα το έτος 2001. Εντούτοις στα πλαίσια ενθάρρυνσης της χρήσης του ενιαίου νομίσματος από το πρώτο κιάλας στάδιο της εμφάνισης του μεγάλο μέρος των συναλλαγών στις χώρες της ζώνης του ευρώ πραγματοποιούνται εξαρχής (1/1/1999) στο ενιαίο νόμισμα δεδομένου ότι :

- Οι λογαριασμοί που τηρούνται στην ΕΚΤ και στις εθνικές κεντρικές τράπεζες για την άσκηση της ενιαίας νομισματικής πολιτικής μεταξύ των χωρών που συμμετέχουν στην ζώνη του ευρώ , τηρούνται σε ευρώ
- Η αγορά των ομόλογων μετατρέπεται και λειτουργεί σε ευρώ , καθώς και οι νέες εκδόσεις τίτλων του δημόσιου είναι μόνο σε ευρώ
- Η διαπραγμάτευση και ο διακανονισμός των μετοχών στις κεφαλαιαγορές των χωρών της ζώνης , καθώς και
- Οι διακανονισμοί των συναλλαγών στις αγορές συναλλάγματος γίνονται σε ευρώ

Έτσι και η Ελλάδα από την 1/1/2001

- ❖ Όλες οι διατραπεζικές συναλλαγές γίνονται σε ευρώ ,
- ❖ Τα υφιστάμενα υπόλοιπα των ομόλογων , έντοκων γραμμάτων κτλ . Μετετράπησαν ,διαπραγματεύονται και εκκαθαρίζονται σε ευρώ
- ❖ Όλες οι νέες εκδόσεις τίτλων γίνονται μόνο σε ευρώ,
- ❖ Η διαπραγμάτευση , ο διακανονισμός και η εκκαθάριση των μετοχών γίνεται σε ευρώ ,καθώς και
- ❖ Η αγορά συναλλάγματος λειτουργεί αποκλειστικά στο ευρώ.

Επομένως οι ελληνικές τράπεζες , αλλά και οι εταιρείες που δραστηριοποιούνται στις αγορές χρήματος , κεφαλαίου και συναλλάγματος (Α/Κ, χρηματιστηριακές και επενδυτικές εταιρείες κλπ.), θα πρέπει να έχουν προετοιμαστεί εγκαίρως ώστε να είναι σε θέση να λειτουργούν από 1/1/2001 στο ευρώ . **Επιπλέον , η έγκαιρη οργάνωση της μετάβασης των τραπεζών και γενικότερα των επιχειρήσεων , από το εθνικό νόμισμα στο ευρώ πλεονεκτεί και στα παρακάτω σημεία :**

- ❖ Όσοι προσδιορίσουν κατά το δυνατόν εξαντλητικότερα και με βάση τις δικές τους επιχειρησιακές ιδιαιτερότητες τις επιδράσεις του ευρώ, θα διαθέτουν έγκαιρα στρατηγικό πλεονέκτημα ,αφού θα αξιοποιήσουν πρώτοι τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται στις αγορές

,ενώ θα ελαχιστοποιήσουν εγκαίρως τυχόν κίνδυνους και θα βελτιώσουν αδυναμίες .

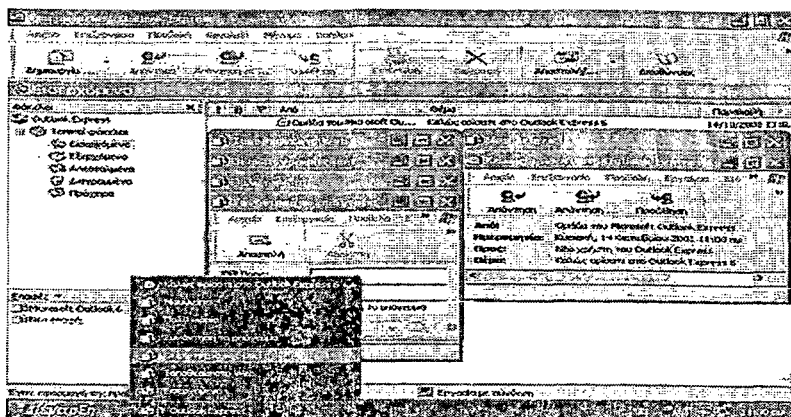
- ❖ Τα συστήματα και το προσωπικό θα προσαρμοστεί γρηγορότερα , με αποτέλεσμα να αποφευχθούν προβλήματα και λάθη της τελευταίας στιγμής .
- ❖ Θα απαιτηθεί σχετικά χαμηλότερο κόστος προσαρμογής , λόγω του καλύτερου προγραμματισμού και συντονισμού των ενεργειών.
- ❖ Θα περιοριστεί το κόστος χρήσης πολυνομισματικών συστημάτων και ο αριθμός των λογαριασμών καταθέσεων και χορηγήσεων που τηρούνται σε εθνικά νομίσματα της ζώνης του ευρώ .
- ❖ Θα γίνει σε περισσότερες της μιας χρήσης η απόσβεση του κόστους μετάβασης στο ενιαίο νόμισμα .

Εξάλλου θα πρέπει να επισημανθεί ότι , όσες τράπεζες ανταποκριθούν αποτελεσματικά και εγκαίρως στις νέες απαιτήσεις (νέα πρωτοποριακά προϊόντα σε ευρώ, ενημέρωση πελατών κτλ.), θα έχουν συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι των άλλων στο τομέα ανάπτυξης των εργασιών και γενικότερα του marketing και επιπλέον θα δώσουν την εντύπωση στην αγορά , στους επενδύτες και στους πελάτες τους ότι διαθέτουν δυναμισμό και μεγάλο βαθμό προσαρμοστικότητας σε νέα δεδομένα.

5.2 ΑΝΑΓΚΑΙΕΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΕΣ ΣΕ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Πρέπει να αναφερθεί ότι υπήρξαν προσαρμογές που κρίθηκαν αναγκαίες για τις τράπεζες και οι οποίες μετέβαλλαν τη μορφολογία του ελληνικού τραπεζικού συστήματος ,τη δομή και την λειτουργία του .Ειδικότεροι αναφορά πρέπει να γίνει όμως στις αλλαγές που αιτήθηκαν άμεσα από την εφαρμογή του ευρώ και αφορούσαν τα πληροφοριακά συστήματα ,την λογιστική παρακολούθηση το marketing τα νομικά θέματα και άλλες λειτουργίες όπως είναι η εκπαίδευση του προσωπικού ,οι διαδικασίες αντικατάστασης του εθνικού νομίσματος και εισαγωγής του ευρώ κτλ.

5.3 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ

Ενέργειες προσαρμογών πληροφοριακών συστημάτων και προγραμμάτων λογισμικού. Ποιες αλλαγές απαιτούνται για την μετάβαση στο Ευρώ;

Τα πληροφοριακά συστήματα και τα λογισμικά πακέτα που θα επηρεαστούν από τις απαιτούμενες αλλαγές του Ευρώ περιλαμβάνουν: Συστήματα ηλεκτρονικών πληρωμών, διαχείρισης διαθεσίμων και τραπεζικών κινδύνων, κοστολόγησης, μισθοδοσίας, λογιστικής, προϋπολογισμού, όλων των εφαρμογών που υποστηρίζουν τραπεζικές εργασίες καθώς και το λογισμικό των Αυτόματων Ταμειολογιστικών Μηχανών και καταμέτρησης μετρητών κ.ά.

Συγκεκριμένα οι προσαρμογές των πληροφοριακών συστημάτων αφορούν τα παρακάτω:

- Συστήματα παροχής πληροφοριών λογαριασμών, που να καλύπτουν και την ανάγκη για διπλή απεικόνιση/ τήρηση λογαριασμών σε δραχμές και Ευρώ και προετοιμασία για την μεταφορά τους σε Ευρώ.
- Συστήματα πληρωμών και συμψηφισμού, εσωτερικού και εξωτερικού, συμπεριλαμβανομένου και του SWIFT.
- Χρησιμοποίηση του συστήματος Ερμής που λειτουργεί στην Τ.τ.Ε για διακανονισμό εντολών εγχωρίων και διασυνοριακών σε Ευρώ.

- Διεκπεραίωση και συμψηφισμό μεταξύ των πιστωτικών ιδρυμάτων, εγχώριων εντολών, συναλλαγών και αξιών¹ σε Δραχμές και Ευρώ μέσω μηχανισμού μετατροπής που υπάρχει στην Τ.τ.Ε (τήρηση δύο παράλληλων λογαριασμών σε Ευρώ και Δραχμές).
- Προσαρμογή ΑΤΜ'ς : μετατροπές στα προγράμματα για την παράλληλη εμφάνιση υπολοίπων σε Ευρώ και Δραχμές, για την ανάληψη Δραχμών από λογαριασμούς Ευρώ από 1/1/2001, για την αποδοχή και επεξεργασία καρτών σε Δραχμές και Ευρώ και αργότερα, την 1/1/2002, για τη διενέργεια συναλλαγών μόνο σε Ευρώ.
- Προετοιμασία συστημάτων για την εισαγωγή του χαρτονομίσματος Ευρώ.
- Προσαρμογές POS: μετατροπές που εξυπηρετούν δίκτυο πελατών και εμπόρων, δηλαδή δυνατότητα καταχώρησης και αποστολής για επεξεργασία συναλλαγών εκπεφρασμένων σε Ευρώ, με χρήση δραχμικής κάρτας ή κάρτας λογαριασμού που τηρείται σε Ευρώ.
- Τροποποίηση συστημάτων Τραπεζικών εργασιών (γραμμάτια, επιταγές, εμβάσματα, λοιπές διαμεσολαβητικές εργασίες κ.λ.π.),
- Προσαρμογή όλων των συστημάτων και επιμέρους εφαρμογών χορηγητικών και καταθετικών λογαριασμών ώστε να δέχονται δεκαδικά ψηφία.
- Προγράμματα τιμολόγησης (επιτοκίων, προμηθειών) και υπολογισμού των τόκων.
- Προγράμματα παρακολούθησης λογαριασμών των ανταποκριτών (συστήματα πληροφόρησης των υπολοίπων των λογαριασμών και των χρεοπιστώσεων).
- Προγράμματα διαχείρισης των διεθνών ισοτιμιών, δεδομένου ότι το fixing για τα νομίσματα των κρατών-μελών της ζώνης του Ευρώ καταργείται.
- Σύστημα διαχείρισης χαρτοφυλακίου συναλλαγών, σύστημα διαχείρισης διαθεσίμων και αναπροσαρμογή στα συστήματα front office και back office γενικότερα.
- Συστήματα μέτρησης και διαχείρισης κινδύνων.
- Λογισμικά που στηρίζουν συστήματα μισθοδοσίας, μητρώα παγίων, κοστολογικά συστήματα, νομικές βάσεις δεδομένων, όπου περιέχουν οικονομικές συμβάσεις κ.λ.π.,
- Προγράμματα που σχετίζονται με υπηρεσίες θεματοφυλακής.
- Συστήματα παρακολούθησης καλυμμάτων χορηγητικών λογαριασμών και άλλων απαιτήσεων και μετατροπή των ιστορικών αρχείων τους.

¹ (ΔΙΑΣ-Γραφείο Συμψηφισμού Αθηνών)

- Αλλαγή στις βάσεις δεδομένων για την εισαγωγή περισσότερων σημαντικών ή δεκαδικών ψηφίων σε αριθμητικά πεδία.
- Μετατροπή των συστημάτων που καλύπτουν απαιτήσεις/ υποχρεώσεις δημοσίων οργανισμών, επιχειρήσεων, ΔΕΚΟ, σε Ευρώ
- Δυνατότητα διενέργειας κίνησης κεφαλαίων σε Δραχμές και Ευρώ (μετατροπή κεφαλαίων από Δραχμές σε Ευρώ και αντίστροφα)
- Μετατροπή όλων των δευτερογενώς διαπραγματεύσιμων τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου σε Ευρώ. Διαδικασίες μετατροπής, έλεγχος, επιβεβαίωση στρογγυλοποιήσεων κ.λ.π.

Επίσης θα πρέπει να σημειωθεί ότι πολλά από τα συστήματα αυτά καθώς και πλήθος άλλων εφαρμογών που θα πρέπει να προσαρμοσθούν, πιθανόν να έχουν αγορασθεί και αναπτυχθεί από εξωτερικούς συνεργάτες, οι οποίοι θα πρέπει να αναζητηθούν εγκαίρως και αναλόγως με τις δυνατότητες των συστημάτων και το κόστος της μετατροπής τους, να αποφασισθεί είτε η τροποποίησή τους είτε η αγορά νέων.

Ποια προβλήματα θα αντιμετωπίσουν οι Τράπεζες κατά την προσαρμογή των πληροφοριακών τους συστημάτων;

Σύμφωνα με μελέτη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (όπως αναφέρεται σε μελέτη της ΕΕΤ με θέμα το Ευρώ), που αφορά τα πληροφοριακά συστήματα που θα επηρεαστούν από την εισαγωγή του Ευρώ, οι τράπεζες στην προσπάθεια προσαρμογής τους θα αντιμετωπίσουν ενδεχόμενα λειτουργικά και τεχνικά προβλήματα σε σχέση με τα πληροφοριακά τους συστήματα.

Τα λειτουργικά προβλήματα εστιάζονται:

1. Στην μεταβατική περίοδο όπου θα πρέπει να δέχονται και να παράγουν πληροφορίες τόσο σε Ευρώ όσο και στην Εθνική νομισματική μονάδα
2. Στη διασύνδεση των πληροφοριών (interface problems) σε περίπτωση όπου δεν θα υπάρξει ταυτόχρονη μετατροπή όλων των συστημάτων οπότε ορισμένα θα λειτουργούν μόνο σε δραχμές, ενώ θα πρέπει να επικοινωνούν με τα συστήματα που έχουν ήδη μετατραπεί σε Ευρώ
3. Στη μετατροπή των πληροφοριών, δηλαδή στην ανάγκη μετατροπής των ιστορικών στοιχείων από τις Δραχμές στις οποίες ετηρούντο, σε Ευρώ

Τα κυριότερα τεχνικά προβλήματα που έχουν επισημανθεί από τη μελέτη αφορούν τα παρακάτω ζητήματα :

- Την εφαρμογή των κανόνων μετατροπής και στρογγυλοποίησης όπως έχουν καθοριστεί από τον Κανονισμό 1103/97¹ για τη μετατροπή των υπολοίπων από τα εθνικά νομίσματα σε Ευρώ.
- Την ενημέρωση και τήρηση αρχείων των υπολοίπων σε επίπεδο δεκαδικών στοιχείων
- Την παρουσίαση των υπολοίπων ταυτόχρονα σε Ευρώ και στο εθνικό ή άλλο νόμισμα της ΟΝΕ
- Την ανάγκη για μετατροπή των πληροφοριακών συστημάτων κατά τη διάρκεια της οικονομικής χρήσης δηλαδή στο ενδιάμεσο του έτους.

Στις αναγκαίες διαδικασίες αλλαγών των πληροφοριακών συστημάτων θα πρέπει να προστεθεί και η άμεση αντιμετώπιση του προβλήματος που θα αντιμετωπίσουν οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές στην αλλαγή της χιλιετίας, γνωστού και ως Millennium Bang. Θα πρέπει να εξετασθεί μάλιστα το ενδεχόμενο συνδυασμού και ταυτόχρονης επίλυσης και προσαρμογής στα νέα δεδομένα των ζητημάτων που αφορούν το Ευρώ και το Millennium Bang.

¹ «σχετικά με ορισμένες διατάξεις που αφορούν την εισαγωγή του Ευρώ»

5.4 ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Α) ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Με την παγκοσμιοποίηση των αγορών και την υιοθέτηση του κοινού νομίσματος απαιτείται οι πελάτες, οι επενδύτες, και οι μέτοχοι να έχουν σε μεγαλύτερο βαθμό από ό,τι στο παρελθόν ακριβή και άμεση πληροφόρηση για την πραγματική οικονομική κατάσταση των τραπεζών ώστε να μπορούν να συγκρίνουν να αξιολογούν και να περνούν τις αποφάσεις τους χωρίς να παρασύρονται από ανακριβή ή ελλιπή πληροφόρηση

Η χρήση του ενιαίου νομίσματος απαιτεί αλλαγές στην παρακολούθηση και ενημέρωση των συναλλαγών που πραγματοποιούνται μεταξύ της τράπεζας και των πελατών της. Αυτό σημαίνει ότι οι κατάλληλες τροποποιήσεις πρέπει να γίνουν και στα λογιστικά συστήματα της τράπεζας που αφορούν προγράμματα που υπολογίζουν τις λογιστικές πράξεις των πελατών, τον τρόπο παρακολούθησης του ισολογισμού και την πληροφόρηση της διοίκησης.

Με βάση τις φορολογικές διατάξεις που περιλαμβάνονται στο άρθρο 6 του νόμου 2842/2000 τα νομικά πρόσωπα που τηρούν βιβλία Γ' κατηγορίας του Κ.Β.Σ καθώς και το δημόσιο και τα νομικά πρόσωπα δημόσιου δικαίου μπορούν να επιλέξουν για το έτος 2001 το ευρώ σε αντικατάσταση της δραχμής στην τήρηση βιβλίων έκδοση στοιχείων υποβολή δηλώσεων και εκπλήρωση γενικά φορολογικών υποχρεώσεων. Απαραίτητη προϋπόθεση για την επιλογή του ευρώ η υποβολή ανέκκλητη σχετικής δήλωσης στην (Δ.Ο.Υ) προ της έναρξης της διαχειριστικής ή της φορολογικής περιόδου.

Πλην όμως κατά το 2001 η βεβαίωση, η είσπραξη και η επιστροφή εισφορών, δασμών, και τελών καθώς και οι πάσης φύσεως συναλλαγές και πληρωμές, εξοφλήσεις των τίτλων του δημόσιου που διενεργούνται στις αρμόδιες Δ.Ο.Υ πραγματοποιούνται μόνο σε δραχμές.

Οι αλλαγές αυτές θα περιλαμβάνουν τα εξής:

- Την μετάπτωση της Γενικής Λογιστικής από δραχμές σε Ευρώ ως βασικό πλέον νόμισμα της χώρας και προσαρμογή του Ενιαίου Λογιστικού Σχεδίου με εισαγωγή του Ευρώ, την εναρμόνιση του Λογιστικού Σχεδίου με το αντίστοιχο των ευρωπαϊκών τραπεζών, καθώς και την ομοιόμορφη εμφάνιση και αποτίμηση πράξεων.
- Την προετοιμασία για την έκδοση λογιστικών καταστάσεων και δημοσίευση ισολογισμού και σε Ευρώ και σε Δραχμές κατά την μεταβατική περίοδο, δηλαδή για το έτος 2001 για την Ελλάδα, παρόλο που δεν υπάρχει σχετική υποχρέωση σύμφωνα με την αρχή της «μη απαγόρευσης - μη υποχρέωσης» για την χρήση του Ευρώ πριν το έτος 2002.
- Τις προσαρμογές που απαιτούνται στην περίπτωση που αποφασισθεί η τήρηση και δεύτερου base currency, πλην της δραχμής, κατά την μεταβατική περίοδο. Δηλαδή, το έτος 2001 στην περίπτωση αυτή, οι λογαριασμοί θα τηρούνται σε Δραχμές ή Ευρώ και θα εκφράζονται και στα δύο νομίσματα.

Η υλοποίηση του πολυνομισματικού συστήματος, ενώ παρουσιάζει σημαντικά πλεονεκτήματα¹ που σχετίζονται με την πλήρη κάλυψη των αναγκών της Τράπεζας, για την μετάβασή της στο Ευρώ, εντούτοις αποτελεί την επιλογή με το υψηλότερο κόστος και προϋποθέτει σημαντικές αλλαγές στα συστήματα και στις δομές όλων των εφαρμογών.

¹ Για τον λόγο αυτό, μερικές τράπεζες στην Ελλάδα, ακολουθώντας το παράδειγμα αρκετών χωρών που συμμετέχουν στην ζώνη του Ευρώ, συζητούν να εφαρμόσουν κατά την μεταβατική περίοδο απευθείας ως βασικό τους νόμισμα το Ευρώ και η Δραχμή να χρησιμοποιείται για πληροφοριακούς λόγους.

Οι αλλαγές αυτές θα περιλαμβάνουν τα εξής:

- Την προσαρμογή του λογισμικού συστήματος για την ταυτόχρονη τήρηση εγγραφών εκφρασμένων σε δραχμές και Ευρώ (π.χ. εκτοκισμοί, εκτιμήσεις κλπ).
- Την προσαρμογή των συστημάτων διοικητικής πληροφόρησης (επιχειρηματικά σχέδια, προϋπολογισμοί, απολογιστικοί πίνακες, ταμειακές ροές κλπ), ώστε από την μεταβατική τουλάχιστον περίοδο (1/1/2001 έως 31/12/2001) να απεικονίζονται σε Δραχμές και Ευρώ π.χ. αν οι προϋπολογισμοί για τη χρήση 2002 καταρτισθούν το 2001 σε Δραχμές, θα είναι δύσκολη η παρακολούθησή τους το 2002 όπου όλες οι εκθέσεις και τα απολογιστικά στοιχεία θα είναι μόνο σε Ευρώ. Επομένως, κρίνεται σκόπιμο ο προϋπολογισμός για το έτος 2002 να καταρτισθεί σε Ευρώ.
- Την μετατροπή των ιστορικών δεδομένων που είναι εκφρασμένα σε δραχμές ή σε νομίσματα χωρών μελών της ζώνης Ευρώ, σε μονάδες του ενιαίου νομίσματος ώστε να επιτυγχάνεται η συγκρισιμότητα των μεγεθών,
- Την αποτελεσματική μέτρηση και αποτύπωση των συναλλαγματικών διαφορών, που θα προκύψουν στη πρώτη λογιστική παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων εκφρασμένων σε δραχμές και Ευρώ (στις 31/12/2001), σε σχέση με τα αποτελέσματα της προηγούμενης χρήσης που το Ευρώ θα αποτελεί ξένο νόμισμα,
- Τη δημιουργία νέων λογαριασμών και την επίλυση προβλημάτων που θα επηρεαστούν από την εισαγωγή του Ευρώ, όπως η κεφαλαιοποίηση των εξόδων μετατροπής ή ο συνυπολογισμός τους στην λογιστική αξία παγίων στοιχείων ενεργητικού. Το κεφαλαιοποιημένο κόστος πρέπει να αποσβεσθεί σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες, δηλαδή κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης οικονομικής ζωής.

Ποια επιμέρους προβλήματα θα πρέπει να επιλύσουν οι Τράπεζες πριν την προσαρμογή των λογιστικών συστημάτων τους;

Τα επιμέρους προβλήματα που θα πρέπει να επιλυθούν κατά την προετοιμασία των τραπεζών σχετίζονται με:

- Την απόφαση για εγγραφή προβλέψεων στον ισολογισμό για το κόστος προσαρμογής στο ενιαίο νόμισμα, γεγονός το οποίο προβλέπεται παρά το ότι δεν υφίσταται η απαραίτητη προϋπόθεση

«της ύπαρξης σχέσεως με τρίτους». Επίσης, είναι δυνατόν να αποσβεσθούν, σε μικρότερο χρονικό διάστημα απ'ότι αρχικά προβλέπετο, στοιχεία η ωφέλιμη οικονομική ζωή των οποίων μειώνεται εξαιτίας της εισαγωγής του Ευρώ (Μηχανές ελέγχου γνησιότητας, ATM's, συστήματα που αντικαθίστανται κλπ).

- Τις οικονομικές καταστάσεις θυγατρικών εταιρειών ή υποκαταστημάτων που είναι εκφρασμένες σε νομίσματα τρίτων χωρών.
- Την ανάπτυξη προγραμμάτων που σχετίζονται με την υποβολή στοιχείων σε Ευρώ στην Τράπεζα της Ελλάδος ή στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.
- Τον αυξημένο όγκο δεδομένων λόγω της διπλής παρακολούθησης

B) ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Τα στατιστικά στοιχεία προς την ΕΚΤ πρέπει να είναι διαθέσιμα από την αρχή του τρίτου σταδίου . Ωστόσο για μεταβατικούς λόγους , ακριβή και αξιόπιστα νομισματικά στοιχεία πρέπει να είναι διαθέσιμα έναν χρόνο πριν , καθώς θα χρησιμεύουν ως βάση για την εκτίμηση νομισματικού στόχου (για την Ελλάδα είναι απαραίτητα τα στοιχεία του έτος πριν την ένταξη της δηλαδή του 2000).Για την ζώνη του ευρώ υπόχρεοι για την παροχή στατιστικών στοιχείων είναι οι τράπεζες και τα λοιπά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που έχουν την ιδιότητα του κάτοικου της ζώνης περιλαμβανόμενων των θυγατρικών που ανήκουν σε μητρικές εταιρείες με έδρα εκτός της ζώνης και υποκαταστημάτων ιδρυμάτων που έχουν κεντρική έδρα τους εκτός της ζώνης του ευρώ

Οι δυο πλευρές του ισολογισμού πρέπει να αναφέρονται ξεχωριστά δηλαδή τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού να αποτυπώνονται κατά κατηγορία και λέξη .

Στην πλευρά ενεργητικού οι κατηγορίες είναι οι εξής :

- ☒ Μετρητά
- ☒ Δάνεια
- ☒ Τίτλοι
- ☒ Μετοχές
- ☒ Απαιτήσεις πράξεων στην αγορά χρήματος
- ☒ Πάγια στοιχεία και
- ☒ λοιπές απαιτήσεις

Στην πλευρά παθητικού οι κατηγορίες είναι :

- ☒ Νομισματική κυκλοφορία
- ☒ Καταθέσεις (μιας ημέρας , με συμφωνημένη λήξη, υπό προειδοποίηση repos)
- ☒ Υποχρεώσεις από τις αγορές χρήματος
- ☒ Εκδόσεις χρεωστικών τίτλων
- ☒ Μετοχικό κεφαλαίο και
- ☒ Αποθεματικά και λοιπές υποχρεώσεις.

Τα συμμετέχοντα κράτη μέλη οφείλουν να κάνουν διάκριση μεταξύ συναλλαγών με κάτοικους των άλλων κρατών που συμμετέχουν στη ζώνη του ευρώ και συναλλαγών εκτός ζώνης

Εκτός των ανωτέρω απαιτούνται και αλλά στατιστικά στοιχεία για το μηνιαίο ισοζύγιο πληρωμών της ζώνης του ευρώ για τα επιτόκια κ.α .Η παροχή στοιχείων είναι υποχρεωτική και επιβάλλονται κυρώσεις και πρόστυμμα στην περίπτωση μη υποβολής τους ή υποβολής αναληθών στοιχείων . Η ΕΚΤ και οι εθνικές τράπεζες έχουν το δικαίωμα να ελέγχουν την ακρίβεια των στοιχείων , κάνοντας χρήση του δικαιώματος

τους να εξετάζουν τα βιβλία και τις καταστάσεις των φορέων , να ζητούν αντίγραφα ή αποσπάσματα βιβλίων και λογαριασμών , να ζητούν εξηγήσεις και να προβαίνουν σε επιτόπιους έλεγχους .Επίσης εξασφαλίζεται το απόρρητο της ατομικής στατιστικής πληροφόρησης .

5.5 MARKETING ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Ο τομέας του marketing και των δημόσιων σχέσεων θα πρέπει να ενεργοποιηθεί παράλληλα με όλο το φάσμα των αλλαγών στις λειτουργίες των τραπεζών , λόγω της εισαγωγής του ευρώ .Αποτελεί μια σημαντική ευκαιρία την οποία πρέπει να εκμεταλλευτεί η κάθε τράπεζα για προβολή και άσκηση επικοινωνιακής πολιτικής προς τους πελάτες .Η προσαρμογή του marketing θα πρέπει να είναι συνυφασμένοι ΜΜΕ το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής του ενιαίου νομίσματος την φυσιογνωμία που θα ακολουθήσει η τράπεζα στο νέο περιβάλλον και να αφορά σχεδιασμό και αλλαγές στους παρακάτω τομείς :

Έντυπα προβολής
Προϊόντα
Ενημέρωση

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ:

ΕΝΤΥΠΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΜΕΣΑ ΠΡΟΒΟΛΗΣ

Σε ότι αφορά τα έντυπα προβολής οι ενέργειες που θα πρέπει να γίνουν είναι οι ακόλουθες :

- Προσαρμογή όλων των υπαρχόντων τραπεζικών έντυπων έτσι ώστε να εμπεριέχονται και να αποτυπώνονται σε αυτά οι νέες απαιτήσεις και χαρακτηριστικά των συναλλαγών

Σύμφωνα με το άρθρο 15 του νόμου 2842/2000 και την κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Οικονομικών , η υποχρέωση διπλής αναγραφής των χρηματικών ποσών αρχίζει την 1/1/2001 και λήγει την 28/2/2002. Στο βαθμό που είναι εφικτό , τα ποσά σε ευρώ θα αναφέρονται πρώτα και τα ποσά σε δραχμές Δευτέρα . Οι τράπεζες είναι υποχρεωμένες να έχουν αναρτημένες σε εμφανή θέση τις τιμές μετατροπής .

- Επανατύπωση διαφημιστικών φυλλαδίων
- Σχεδιασμός και διανομή έντυπων με τα οποία θα ενημερώνονται οι πελάτες για τις αλλαγές στην λειτουργία των λογαριασμών , στις δυνατότητες , στις παροχές, και ενδεχόμενος στην νέα φιλοσοφία που θα ακολουθήσει η τράπεζα
- Ευρεία αξιοποίηση και χρήση των διαθέσιμων ΜΜΕ και του internet για εκτενή πληροφόρηση σχετικά με το ευρώ σε συνδυασμό με την έναρξη διαφημιστικής εκστρατείας για την προσέλκυση πελατών

ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Σε ότι αφορά τα προϊόντα απαραίτητες προϋπόθεσης είναι οι εξής :

- Παρακολούθηση της τραπεζικής αγοράς για την διερεύνηση του βαθμού ετοιμότητας και προσαρμογής των ανταγωνιστριών τραπεζών
- Έγκαιρος σχεδιασμός νέων προϊόντων προσαρμοσμένων στο περιβάλλον του ευρώ (χαμηλά και σταθερά επιτόκια) και αναπροσαρμογή συστημάτων και διαδικασιών για την στήριξη τους
- Εκμετάλλευση των πλεονεκτημάτων της συγκυρίας για την προσέλκυση πελατείας

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΠΕΛΑΤΩΝ

Σε ότι αφορά τέλος την ενημέρωση πελατών αυτή θα πρέπει να συνίσταται σε :

- ▶ Ενημέρωση και διαχείριση ερωτημάτων των πελατών σχετικά με τους λογαριασμούς σε νομίσματα της ζώνης του ευρώ ,τα επιτόκια ,τη μετατροπή δραχμικών λογαριασμών σε ευρώ , την τύχη των συμβάσεων τους κτλ
- ▶ Επικοινωνία με τους πελάτες σχετικά με την αποτύπωση των υπολοίπων σε ευρώ για τα κεφαλαία που πριν τηρούνταν σε ξεχωριστούς λογαριασμούς DEM,FRF,κτλ
- ▶ Επαναβεβαίωση των πελατών σχετικά με την ασφάλεια των λογαριασμών τους στις τράπεζες κατά την μετατροπή του νομίσματος
- ▶ Καθορισμός υπεύθυνου υπάλληλου ή στελέχους και τηλεφωνικού αριθμού για την άμεση απάντηση στα ερωτήματα που θα αντιμετωπίσει το ευρύ κοινό της τράπεζας γύρω από ζητήματα που αφορούν το ενιαίο νόμισμα
- ▶ Συνεργασία για συντονισμό με δημόσιες υπηρεσίες , διοργάνωση ημερίδων με φορείς , επιμελητήρια , οργανώσεις του επιχειρηματικού κόσμου και του συναλλασσόμενου κοινού
- ▶ Ενημέρωση και παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε πελάτες – επιχειρήσεις με εξειδικευμένες ανάγκες .

5.6 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Η εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος θα επιφέρει σημαντικές αλλαγές και στην διάθρωση του προσωπικού των τραπεζών . Η συρρίκνωση των εργασιών συναλλάγματος και οι αλλαγές που θα προκύψουν από την αναμενόμενη αύξηση του τραπεζικού ανταγωνισμού θα μεταβάλει σε πολλούς τομείς το εύρος και την μορφή δραστηριοτήτων των υπάλληλων της τράπεζας . Παράλληλα λόγω της προσαρμογής των τραπεζικών προϊόντων και υπηρεσιών στο περιβάλλον λειτουργίας του ευρώ θα προκύψει μερική ή ακόμα και συνολική διαφοροποίηση του

γνωστικού αντικειμένου των εργαζόμενων σε όλους σχεδόν τους τομείς της τραπεζικής εργασίας . Επιπλέον οι υπάλληλοι των τραπεζών θα αντιμετωπίζουν για μεγάλο χρονικό διάστημα τα ερωτήματα και τις ανησυχίες των πελατών τους γύρω από το ευρώ . Είναι σαφές ότι , υπό το πρίσμα των εξελίξεων στον τραπεζικό τομέα η ετοιμότητα μιας τράπεζας σε σχέση με τον ανταγωνισμό συναρτάται και με την έγκαιρη κατανόηση εκ μέρους των υπάλληλων της του νέου περιβάλλοντος , γεγονός που απαιτεί ποιοτικές παρεμβάσεις στο συντελεστή εργασίας.

Η ολοκληρωμένη αντίληψη του εργασιακού δυναμικού γύρω από τις ευρώεξειλιξεις προσδίδει στην τράπεζα ένα συγκριτικό πλεονέκτημα απέναντι στον ανταγωνισμό καθώς στηρίζεται σε υπάλληλους που κατανοούν και συμμετέχουν στην διαδικασία ανάπτυξης της τράπεζας και όχι σε υπάλληλους που εκτελούν εντολές τραπεζικών εργασιών αποκομμένοι από τους στόχους και τις προοπτικές της τράπεζας .

Η αντιμετώπιση αυτών των αλλαγών περιλαμβάνει τις εξής ενέργειες :

- Ενημερωση του προσωπικού της τράπεζας σε θέματα ευρώ σχετικά με την διαδικασία και τις φάσεις της νομισματικής ενοποίησης , τους μηχανισμούς και τους θεσμούς που θα λειτουργήσουν στα πλαίσια της ΟΝΕ , το νομισματικό και θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας του ευρώ και τις επιπτώσεις και αλλαγές που η αλλαγή του νομίσματος θα επιφέρει στον ελληνικό τραπεζικό χώρο σε επίπεδο υπηρεσιών και προϊόντων
- Επανεκπαίδευση του προσωπικού της τράπεζας που λειτουργεί σε τομείς και υπηρεσίες που θα δεχτούν τις άμεσες επιδράσεις από το ευρώ¹
- Ενημέρωση των στελεχών της τράπεζας ανά τομέα και αντικείμενο ευθύνης μέσω εξειδικευμένων σεμιναρίων σχετικά με το περιεχόμενο της ΟΝΕ και τις επιπτώσεις και μεταβολές της λειτουργίας της τράπεζας στην ζώνη του ευρώ .
- Παραγωγή ενημερωτικού υλικού με την μορφή εκπαιδευτικού εγχειριδίου και οπτικοακουστικών μέσων , που θα συμβάλλουν στην επιμορφώσει του προσωπικού
- Συμμετοχή της τράπεζας σε εθνικά ή και ευρωπαϊκά προγράμματα επιμόρφωσης στελεχών

Οι ενέργειες που αφορούν την εκπαιδευτική διαδικασία μπορεί να υλοποιηθούν σε συνεργασία με την ΕΕΤ και άλλους αρμόδιους φορείς προκειμένου να υπάρξει εξοικονόμηση χρόνου και επιμερισμός του απαιτούμενου κόστους .

¹ (π.χ εργασίες συναλλάγματος , Delling Room)

5.7 ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) συμβάλει στην ομαλή άσκηση πολιτικών που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και την σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος . Το κοινοτικό θεσμικό πλαίσιο δεν προβλέπει την ίδρυση ενός πανευρωπαϊκού οργάνου στην αρμοδιότητα του οποίου θα υπαγόταν το σύνολο των πιστωτικών ιδρυμάτων που είναι εγκατεστημένα στα κράτη μέλη της ευρωπαϊκής ένωσης . Η εποπτεία επομένως θα εξακολουθεί να ασκείται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες ή από τα αρμοδία ιδρύματα των κρατών μελών της ΕΕ με βαρύτητα στα εξής θέματα :

- ☒ Στην εποπτεία των χρηματοδοτικών ομιλών και του τρόπου διενέργειας των συναλλαγών μεταξύ εταιρειών του ίδιου ομίλου . Οι συναλλαγές θα πρέπει να πραγματοποιούνται με όρους της αγοράς και όχι με προνομιακούς όρους . Διαφορετικά ενδέχεται να επηρεάσουν τεχνητά την επάρκεια των ίδιων κεφαλαίων
- ☒ Στους ενιαίους κανόνες πτωχευτικού δικαίου και ειδικότερα στις εναρμονισμένες διατάξεις για την σειρά ικανοποίησης προνομιούχων απαιτήσεων
- ☒ Στην πιστή εφαρμογή των αρχών και των διατάξεων της Δεύτερης Συντονιστικής Τραπεζικής Οδηγίας και ιδιαίτερα της αμοιβαίας αναγνώρισης και του έλεγχου από την χώρα καταγωγής
- ☒ Στον κίνδυνο ολόκληρου του τραπεζικού συστήματος που αφορά την κακή κατάσταση από πλευράς φερεγγυότητας ενός πιστωτικού ιδρύματος , η οποία μπορεί να αποσταθεροποίηση και αλλά πιστωτικά ιδρύματα και να δημιουργήσει γενικότερο κίνδυνο για όλο το πιστωτικό σύστημα
- ☒ Στην αξιοποίηση των κεντρικών ηλεκτρονικών μητρώων πιστωτικών κινδύνων και στην διανομή των πληροφοριών που περιέχουν σε ευρωπαϊκό επίπεδο

Επτά κράτη μέλη (Αυστρία ,Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ισπανία, Ιταλία και Πορτογαλία) μετέχουν στο σχήμα συνεργασίας των ανώτερο μητρών για την ανταλλαγή πληροφοριών σε ευρωπαϊκό επίπεδο .

Πρωταρχικό στόχο αποτελεί η επέκταση του εγχειρήματος και στις υπόλοιπες χώρες έτσι ώστε να επιτευχθεί το άνοιγμα των μητρών σε διασυνοριακή βάση προκειμένου να υπάρχει πρόσβαση σε όλα τα μητρώα της Ε.Ε . Εξετάζεται η περίπτωση καταγραφής και ανταλλαγής στοιχείων που αφορούν πιστωτικούς κινδύνους που συνδέονται με συναλλαγές παράγωγων χρηματοοικονομικών προϊόντων (derivatives). Ήδη σε τρία συμμετέχοντα κράτη αυτό έχει υλοποιηθεί . Τα ανώτερα μητρώα χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση της σχέσης μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων και πελατών και ιδιαίτερα των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων έναντι όλων των πιστωτικών ιδρυμάτων σε ευρωπαϊκό επίπεδο .

☒ Στην επάρκεια εσωτερικού έλεγχου συστημάτων των πιστωτικών ιδρυμάτων στην οποία αποδίδεται μεγάλη σημασία . Στην Ελλάδα η υιοθέτηση τέτοιων συστημάτων προβλέπεται με την ΠΔΤΕ 2438/6,8,98. Οι βασικές αρχές που διέπουν τον εσωτερικό έλεγχο αφορούν τέσσερις τομείς

1) Διοικητική οργάνωση

2) Έλεγχου κινδύνου

3) Πληροφοριακά και μηχανογραφικά συστήματα

Επισημαίνεται ο κρίσιμος ρόλος του διοικητικού συμβουλίου και των ανώτατων στελεχών και η σημαντική συνεισφορά μιας επιτροπής έλεγχου και ενός συμβουλευτικού οργάνου που θα εισηγείται στο διοικητικό συμβούλιο.

☒ Στην πάταξη νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (money laundering)

☒ Στη διαφάνεια των δραστηριοτήτων που αφορούν παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΣΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

6.1 ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ

6.11 Ποιες είναι οι επιπτώσεις του Ευρώ & γενικότερα της ΟΝΕ στον τομέα των χορηγήσεων;

Ποιοι
παράγοντες θα συντελέσουν στην ανάπτυξη & ποιοι θα ασκήσουν
πιέσεις στο μέγεθος των τραπεζικών
χρηματοδοτήσεων;

Είναι προφανές ότι, με την ένταξη της Ελλάδος στην ΟΝΕ, η οποία θα έχει ως κύρια χαρακτηριστικά την οικονομική σταθερότητα, τον περιορισμό των συναλλαγματικών κινδύνων, την σταθερότητα των τιμών και τα σημαντικά μειωμένα επιτόκια του Ευρώ, δημιουργούνται οι απαραίτητες εκείνες συνθήκες για την ανάπτυξη της οικονομίας και την διεύρυνση της αγοράς στις εμπορικές συναλλαγές, παράγοντες που οδηγούν στην ανάπτυξη των επενδύσεων και στην αύξηση της ζήτησης δανειακών κεφαλαίων από τον ιδιωτικό τομέα. Επομένως, αναμένεται ανάπτυξη της χορηγητικής δραστηριότητας των τραπεζών προκειμένου να χρηματοδοτηθεί η οικονομική ανάπτυξη, αλλά και λόγω του ευνοϊκότερου θεσμικού περιβάλλοντος.

Προς την κατεύθυνση της αύξησης της ζήτησης για χορηγήσεις θα συντελέσει και η μείωση του χρηματοοικονομικού κόστους των επιχειρήσεων και των άλλων επιβαρύνσεων στις τραπεζικές τους συναλλαγές, κυρίως συναλλάγματος,¹ καθώς και η ανάπτυξη δραστηριοτήτων σε μεγαλύτερου μεγέθους αγορές και σε διευρυμένο φάσμα πελατείας, αλλά και η παροχή από τις Τράπεζες νέων, ποιοτικά αναβαθμισμένων προϊόντων περιορίζοντας σταδιακά τις απαιτήσεις τους

¹ (ως αποτέλεσμα του ανταγωνισμού και των χαμηλών επιτοκίων)

για εμπράγματα εξασφαλίσεις. Ισχυρή αναμένεται να είναι και η ώθηση στην πιστωτική επέκταση από την σταδιακή μείωση του ποσοστού των υποχρεωτικών δεσμεύσεων επί των καταθέσεων.

Επιπλέον, η μείωση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων θα απελευθερώσει σημαντικούς πόρους που κατευθύνονταν προς τον Δημόσιο Τομέα. Αυτά τα κεφάλαια θα κατευθυνθούν πλέον προς τον ιδιωτικό τομέα για την ενίσχυση των παραγωγικών επενδύσεων. Έτσι, οι ελληνικές επιχειρήσεις θα αντλούν με ανταγωνιστικούς όρους τα απαραίτητα για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων τους κεφάλαια.

Όμως, εκτός από τον παραδοσιακό τρόπο χρηματοδότησης μέσω των τραπεζικών δανείων, οι επιχειρήσεις θα έχουν και περισσότερες επιλογές στον ενιαίο πλέον ευρωπαϊκό χώρο με την χρησιμοποίηση νέων πρωτοποριακών και ποιοτικά αναβαθμισμένων προϊόντων, καθώς επίσης και με την εκμετάλλευση των εναλλακτικών μορφών άντλησης κεφαλαίων.

Μερικές από τις επιλογές χρηματοδότησης, οι οποίες θα πρέπει να σημειωθεί ότι απευθύνονται κυρίως σε Μεγάλες επιχειρήσεις και όχι σε Μικρομεσαίες, ανάλογα με τις ανάγκες και τη μορφή κάθε επιχείρησης, είναι η άντληση κεφαλαίων μέσω:

Α. των ιδιωτικών τοποθετήσεων υψηλού κινδύνου (venture capital) από εταιρείες κεφαλαίων επιχειρηματικής συμμετοχής,

Β. της έκδοσης εταιρικών ομολόγων, τα οποία είναι πολύ διαδεδομένα στις ξένες κεφαλαιαγορές (ιδιαίτερα στις ΗΠΑ και την Δ.Ευρώπη). Η αγορά εταιρικών ομολόγων θεωρείται ελκυστική με την εφαρμογή του Ευρώ. Για τις μεν τράπεζες, θα αποτελέσει πρόκληση η νέα αγορά για να παραμείνουν ανταγωνιστικές στη χρηματοδότηση μεγάλων επιχειρήσεων, για δε τις εταιρείες θα σηματοδοτήσει μια νέα πηγή άντλησης μακροπρόθεσμων κεφαλαίων, στην διεθνή κεφαλαιαγορά.

Υ. του χρηματιστηρίου, με διευρυμένη και ευκολότερη πρόσβαση σε σχέση με το παρελθόν. Προς αυτή την κατεύθυνση, γίνονται σοβαρές ενέργειες στην χώρα μας όπως είναι η βελτίωση πριν από μερικούς μήνες του θεσμικού πλαισίου για την εισαγωγή των επιχειρήσεων στο Χ.Α.Α., η λειτουργία του χρηματιστηρίου παραγώγων αλλά και η λειτουργία εντός του 1999 της Νέας Αγοράς, η οποία θα απευθύνεται σε δυναμικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις και σε συνεργασία με άλλες όμοιες

ευρωπαϊκές αγορές θα παρέχει αυξημένη ρευστότητα προκειμένου να καλύψει τις ανάγκες των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων στην άντληση κεφαλαίων.

Επομένως, η ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών χρηματοδότησης των επιχειρήσεων, η διεθνοποίηση των αγορών, η τάση για αποδιαμεσολάβηση των τραπεζικών εργασιών όπου ολοένα και μεγαλύτερο μέρος των χρηματοδοτήσεων θα απορροφάται από άλλους μη τραπεζικούς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς (εταιρείες Leasing & Factoring, εταιρείες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών κ.ά.) αλλά και από επιχειρήσεις οι οποίες είναι σε θέση να παρέχουν στους πελάτες τους χρηματοοικονομικές υπηρεσίες προκειμένου να προωθήσουν τις πωλήσεις τους (πολυκαταστήματα, αντιπροσωπίες αυτοκινήτων κ.ά.), σε συνδυασμό με την αύξηση του ανταγωνισμού στην ενιαία πλέον αγορά, αποτελούν τους παράγοντες εκείνους οι οποίοι θα ασκήσουν πιέσεις στο μέγεθος και στα περιθώρια κέρδους των παραδοσιακών τραπεζικών χρηματοδοτήσεων.

6.1.2 Ποιες ενέργειες απαιτούνται για την προσαρμογή των χορηγήσεων κατά την μετάβαση στο Ευρώ; Αναλυτική παρουσίαση των αναγκαίων αλλαγών

Οι επιμέρους ενέργειες που θα πρέπει να προβούν οι τράπεζες, κατά την περίοδο όπου το Ευρώ θα είναι για την Ελλάδα ξένο νόμισμα (έως 31/12/2000), αναφορικά με τις χορηγητικές τους εργασίες είναι:

- Να ανοίγουν χορηγητικούς λογ/σμούς σε Ευρώ όπως στα δάνεια σε συνάλλαγμα και να μετατρέπουν σε Ευρώ, κατόπιν επιθυμίας των πελατών τους, υφιστάμενους λογ/σμούς που τηρούνται στα εθνικά νομίσματα των χωρών που συμμετέχουν στην ζώνη του Ευρώ.
- Να είναι σε θέση να απεικονίζουν τα στοιχεία ¹ των χορηγήσεων σε Δρχ. και Ευρώ.
- Να προετοιμάζουν την προσαρμογή των μηχανογραφικών τους εφαρμογών, ώστε να είναι δυνατή η λειτουργία τους σε Δρχ. και Ευρώ.
- Να προσαρμόσουν τις εκθέσεις και τις αναφορές τους σχετικά με τα μεγέθη των χορηγήσεων, προς τις εποπτικές αρχές.
- Να έχουν ολοκληρώσει την εκπαίδευση του προσωπικού τους στο νέο περιβάλλον.
- Να ενημερώνουν τους πελάτες τους με συστηματικό τρόπο (τηλεφωνικές γραμμές, σύμβουλοι πελατείας, ηλεκτρονικά μέσα κλπ).

¹ (υπόλοιπα, τόκοι προμήθειες κλπ)

Κατά την περίοδο όπου η Ελλάδα θα ενταχθεί στην Οικονομική & Νομισματική Ένωση και το Ευρώ θα καταστεί το επίσημο νόμισμα της χώρας σε λογιστική μορφή ενώ η Δραχμή θα αποτελεί υποδιαίρεσή του και θα παραμένει όμως ως νόμισμα σε αναγκαστική κυκλοφορία, οι Τράπεζες θα πρέπει να πραγματοποιήσουν το σύνολο σχεδόν των ενεργειών που απαιτούνται για την προετοιμασία τους και μάλιστα στο σύντομο χρονικό διάστημα του ενός έτους (2001).

Οι ενέργειες αυτές στον τομέα των χορηγητικών εργασιών, καταγράφονται στα παρακάτω:

- Να προσαρμόσουν τα συστήματά τους, ώστε να έχουν την δυνατότητα να δέχονται χρεώσεις ή πιστώσεις είτε σε Δραχμές είτε σε Ευρώ, ανεξάρτητα αν η σύμβαση και ο λογαριασμός του δανείου τηρείται σε Δραχμές ή Ευρώ.
- Να προσαρμόσουν τις εφαρμογές των χορηγήσεων ώστε να δέχονται δεκαδικές υποδιαίρεσεις, και να εφαρμόζουν τιμές μετατροπής και τους κανόνες στρογγυλοποίησης.
- Να σχεδιάσουν νέα προϊόντα σε ευρώ ή να επανασχεδιάσουν τα υφιστάμενα χορηγητικά προϊόντα προσαρμοσμένα στο νέο περιβάλλον και στις νέες αυξημένες απαιτήσεις ιδιωτών και επιχειρήσεων.
- Να προβούν σε σύνταξη νέων διαδικασιών λειτουργία για τα νέα χορηγητικά προϊόντα σε ευρώ.
- Να επανακαθορίσουν τις αρμοδιότητες για τις πιστοδοτήσεις στην εγχώρια και ξένη αγορά καθώς και νέες αρμοδιότητες στα εγκριτικά κλιμάκια για χορηγήσεις σε Ευρώ.
- Να έχουν τη δυνατότητα παράλληλης χρήσης των στοιχείων των πελατών σε Δρχ. και Ευρώ.
- Να μετατρέψουν όλα τα ιστορικά στοιχεία των εφαρμογών των χορηγήσεων, αλλά και τα οικονομικά στοιχεία των πελατών σε ευρώ (ισολογισμούς, φύλλα συνεργασίας, αποδόσεις, δείκτες κλπ) ώστε να είναι διαχρονικά δυνατές οι συγκρίσεις.
- Να ενημερώσουν τους πελάτες τους για τα νέα όρια σε ευρώ και τις ενδεχόμενες αλλαγές στις συμβάσεις τους.
- Να μετατρέψουν τις εγγυήσεις και όλα τα ενέχυρα σε Ευρώ.
- Να προσαρμόσουν τους τιμοκαταλόγους τους λαμβάνοντας υπόψιν και τις συστάσεις περί τραπεζικών χρεώσεων και περί διαφάνειας.
- Να προβούν σε διόρθωση των συμβάσεων στα σημεία που αναφέρεται επιτόκιο αναφοράς (π.χ. LIBOR) και να συμφωνήσουν αμοιβαία για αναγραφή άλλου επιτοκίου βάσης.

- Να μετατρέψουν τα καθυστερημένα δάνεια και τα καλύμματά τους σε Ευρώ (κεφάλαιο, επιτόκιο, έξοδα κλπ) με παράλληλη ενημέρωση των πελατών.

6.1.3 Από πότε θα μπορούν οι τράπεζες να ανοίγουν χορηγητικούς λογαριασμούς σε Ευρώ

Από την έναρξη του 1999 οι ελληνικές τράπεζες χορηγούν δάνεια σε Ευρώ, τα οποία όμως θα πρέπει να επισημανθεί, ενημερώνοντας σχετικά τους πελάτες, ότι αποτελούν χρηματοδοτήσεις σε συνάλλαγμα, δηλαδή εμπεριέχουν συναλλαγματικό κίνδυνο. Ο κίνδυνος αυτός είναι δυνατόν να εκτιμηθεί στον βαθμό της απόκλισης της αγοραίας (fixing) ισοτιμίας της Δραχμής/Ευρώ σε σχέση με την κεντρική ισοτιμία (353,109 στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών II), με δεδομένο ότι θα πρέπει σταδιακά να συγκλίνουν οι δύο αυτές τιμές μέχρι την 31/12/2000 οπότε και θα καθορισθεί η σταθερή και αμετάκλητη ισοτιμία της Δραχμής σε σχέση με το Ευρώ. Δηλαδή αν υποθέσουμε ότι την 31/12/1999 ζητηθεί άνοιγμα χορηγητικού λογαριασμού σε Ευρώ και η ισοτιμία Ευρώ/Δρχ. είναι 330 Δρχ., ο πελάτης θα πρέπει, στην διαφορά των επιτοκίων μεταξύ των δραχμών και Ευρώ, να συνεκτιμήσει & την διόρθωση των ισοτιμιών μέχρι το αργότερο την 31/12/2000,¹

Κατά την διάρκεια του 2001 όμως, τα δάνεια σε Ευρώ που θα χορηγούν οι Τράπεζες παύουν να έχουν συναλλαγματικό κίνδυνο και επομένως θα μπορούν να ενθαρρύνουν τους πελάτες τους σε άνοιγμα λογ/σμών Ευρώ, τονίζοντας ότι είναι δυνατόν να πραγματοποιούνται χρεώσεις και πιστώσεις και σε Δραχμές, χωρίς επιβάρυνση, με τις τιμές μετατροπής (δηλαδή χωρίς *ecart*).

¹ (δηλαδή την διολίσθηση της Δραχμής από 330 στην κεντρική της ισοτιμία 353,109).

6.1.4 Τι προβλέπεται για τους υφιστάμενους λογαριασμούς χορηγήσεων που τηρούνται στα εθνικά νομίσματα της ζώνης Ευρώ; Πότε θα μετατραπούν σε Ευρώ;

Από την 1η Ιανουαρίου 1999, οι πελάτες έχουν την δυνατότητα, εφόσον το επιθυμούν, να μετατρέψουν σε Ευρώ τους λογαριασμούς που τηρούν σε ένα από τα 11 εθνικά νομίσματα που συμμετέχουν στην ζώνη.¹

Η μετατροπή αυτή ούτως ή άλλως θα πραγματοποιηθεί υποχρεωτικά την 1/1/2002. Όμως, είναι σκόπιμο οι Τράπεζες να ενημερώνουν και να ενθαρρύνουν τους πελάτες τους για την μετατροπή των λογαριασμών αυτών σε Ευρώ, από την αρχή κιόλας της μεταβατικής περιόδου, επισημαίνοντας ότι δεν επιβαρύνονται με εcart μετατροπής, δεν διαφοροποιείται ο συναλλαγματικός κίνδυνος που έχουν αναλάβει έναντι της Δραχμής και μπορούν να χρεοπιστώνουν τον λογ/σμό είτε στο εθνικό νόμισμα που επιθυμούν είτε στο Ευρώ.

Με τον τρόπο αυτό, η μετάβαση στο Ευρώ και από την πλευρά της Τράπεζας, αλλά και από την πλευρά των πελατών γίνεται σταδιακά, επιτυγχάνεται η εξοκείωση με το νέο νόμισμα και περιορίζεται το πλήθος των λογαριασμών στα εθνικά νομίσματα, διευκολύνοντας το έργο της υποχρεωτικής μετατροπής τους σε Ευρώ κατά την 31/12/2001

¹ ΠΗΓΗ: ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ 2000)

6.2 ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

6.2.1 Σε ποιες ενέργειες θα πρέπει να προβούν οι Τράπεζες στον τομέα των καταθέσεων προκειμένου να προσαρμοστούν στο Ευρώ;

Οι επιμέρους ενέργειες που θα πρέπει να προβούν οι τράπεζες στον Τομέα των καταθέσεων προκειμένου να προσαρμοστούν στο Ευρώ είναι:

- Απαραίτητες μηχανογραφικές προσαρμογές που να επιτρέπουν στους λογαριασμούς να λειτουργούν ως υποδιαίρεση του Ευρώ κατά το μεταβατικό στάδιο, δηλαδή να πραγματοποιούνται συναλλαγές τόσο σε Δραχμές όσο και σε Ευρώ, ανεξάρτητα από το νόμισμα που τηρείται ο λογ/σμός,
- Προσαρμογή των μηχανογραφικών εφαρμογών καταθέσεων ώστε να δέχονται δεκαδικές υποδιαίρεσεις και να τηρούν τους κανόνες μετατροπής, στρογγυλοποίησης, εκτοκισμού και τιμολόγησης. Προετοιμασία για την μετατροπή τους σε Ευρώ κατά το τελικό στάδιο (31/12/2001),
- Προσαρμογή των πληροφοριακών συστημάτων, συμπεριλαμβανομένων και των συστημάτων διαχείρισης πληροφοριών διοίκησης, για διπλή απεικόνιση σε Δραχμές και Ευρώ τόσο των συναλλαγών όσο και των υπολοίπων των λογαριασμών, κατά την μεταβατική περίοδο,
- Μετατροπή των λογαριασμών ανταποκριτών, των συστημάτων πληρωμών και συμψηφισμού,
- Προσαρμογή των ιστορικών στοιχείων για να είναι δυνατή η σύγκρισή τους διαχρονικά,
- Προσαρμογή των αναφορών προς τις εποπτικές και άλλες αρχές
- Προσαρμογή των εντύπων, statements, μηχανογραφικών καταστάσεων ώστε να καλύπτουν τις ανωτέρω ανάγκες,
- Εκπαίδευση προσωπικού προκειμένου να είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν τις νέες απαιτήσεις. Η εκπαίδευση θα πρέπει να έχει ήδη ξεκινήσει από το 1999 και να εμπλουτίζεται συνεχώς με εμπειρίες που αποκομίζονται από τις χώρες που συμμετέχουν στην ζώνη του Ευρώ,

- Ενημέρωση πελατείας, έκδοση φυλλαδίων, διοργάνωση ημερίδων κλπ που να απευθύνονται τόσο στο ευρύ συναλλασσόμενο κοινό όσο και στις διάφορες κατηγορίες πελατών,
- Προσαρμογή των τιμολογίων ώστε να καλύπτονται οι απαιτήσεις περί χρεώσεων τραπεζικών εργασιών και διαφάνειας στις συναλλαγές σε Ευρώ,
- Δημιουργία νέων προϊόντων με γνώμονα τη διεύρυνση και την εξειδίκευση της πελατειακής βάσης,
- Δημιουργία ευέλικτης & χαμηλού κόστους οργάνωσης της διάθεσης των προϊόντων Retail με την υιοθέτηση και ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών,
- Ανάπτυξη συνεργασιών με άλλους χρηματοπιστωτικούς φορείς για την δημιουργία και προώθηση σύγχρονων προϊόντων εντός της χώρας, αλλά και εκτός, στις άλλες χώρες της ζώνης Ευρώ,
- Ανάπτυξη παράγωγων χρηματοοικονομικών προϊόντων στο Ευρώ (Financial Futures, Interest Rates, Swaps, Options κá) τα οποία να εγγυώνται καλλίτερες αποδόσεις και να απευθύνονται σε μεγαλύτερη, απ' ότι σήμερα, γκάμα πελατών,
- Προετοιμασία για εναρμόνιση των κανόνων αγοράς (υπολογισμός δεδουλευμένων τόκων, εργάσιμες ημέρες, valeurs κλπ).

6.2.2 Τι προβλέπεται για τους υφιστάμενους λογαριασμούς καταθέσεων που τηρούνται στα εθνικά νομίσματα των χωρών της ζώνης Ευρώ;

Πότε θα μετατραπούν σε Ευρώ;

Ανάλογα με την επιθυμία των πελατών τους οι τράπεζες εξακολουθούν να ανοίγουν λογ/σμούς σε οποιοδήποτε από τα 11 νομίσματα των χωρών της ζώνης του Ευρώ. Όμως, θα πρέπει να αποτελεί πολιτική της Τράπεζας, η ενημέρωση και παρότρυνση των πελατών, να προτιμούν, εφόσον το επιθυμούν φυσικά, να ανοίγουν λογ/σμούς κατευθείαν σε Ευρώ και όχι σε ένα από τα εθνικά νομίσματα.

Οι λόγοι που αιτιολογούν την πολιτική αυτή είναι οι εξής:

- Τα εθνικά νομίσματα των 11 χωρών αποτελούν υποδιαιρέσεις του Ευρώ δηλαδή είναι διαφορετική απεικόνιση του ίδιου νομίσματος και επομένως δεν υπάρχει συναλλαγματικός κίνδυνος στις μεταξύ τους συναλλαγές,
- Οι χρεοπιστώσεις καθώς και οποιαδήποτε συναλλαγή, εμβάσματα, επιταγές, κλπ, μπορούν να γίνονται σε οποιοδήποτε από τα εθνικά νομίσματα και στο Ευρώ, ανεξάρτητα από το νόμισμα τήρησης του λογαριασμού. Οι μετατροπές θα πραγματοποιούνται με βάση τις αμετάκλητα καθορισμένες ισοτιμίες των συμμετεχόντων εθνικών νομισμάτων έναντι του Ευρώ & επομένως δεν επιβαρύνονται με *ecart* μετατροπής,
- Ο συναλλαγματικός κίνδυνος των εθνικών νομισμάτων και του Ευρώ σε σχέση με την Δραχμή είναι ίδιος,
- Τα επιτόκια των λογ/σμών σε οποιοδήποτε εκ των εθνικών νομισμάτων και στο Ευρώ είναι τα ίδια, και επιπλέον,
- Οι υφιστάμενοι την 31/12/2001 λογαριασμοί σε εθνικά νομίσματα της ζώνης του Ευρώ θα μετατραπούν υποχρεωτικά σε Ευρώ.

Για τους ίδιους λόγους, οι πελάτες θα μπορούν από το 1999, με την προτροπή των τραπεζών, να μετατρέπουν σε Ευρώ τους λογαριασμούς που τηρούν σε ένα από τα εθνικά νομίσματα που συμμετέχουν στην ζώνη Ευρώ. Με τον τρόπο αυτόν, η μετάβαση από την πλευρά της τράπεζας αλλά και από την πλευρά των πελατών θα γίνει σταδιακά και θα επιτευχθεί η εξοικείωση με το νέο νόμισμα.

6.2.3 Από πότε θα μπορούν οι τράπεζες να ανοίγουν λογ/σμούς καταθέσεων σε Ευρώ;

Οι τράπεζες μπορούν να προσφέρουν λογαριασμούς σε Ευρώ από την αρχή του 1999, οι οποίοι όμως είναι λογαριασμοί καταθέσεων σε συνάλλαγμα. Οι πελάτες δηλαδή αναλαμβάνουν τον συναλλαγματικό κίνδυνο αφού η αξία του λογ/σμού αυξομειώνεται ανάλογα με την διακύμανση της συναλλαγματικής ισοτιμίας Δραχμής/Ευρώ. Κατά την διάρκεια του έτους 2000, όπου θα υπάρχει μεγαλύτερη σύγκλιση επιτοκίων μεταξύ της Δραχμής και του Ευρώ, και στον βαθμό που εξακολουθεί να υπάρχει απόκλιση μεταξύ της συναλλαγματικής ισοτιμίας Δραχμής/Ευρώ και της κεντρικής ισοτιμίας της Δραχμής σε σχέση με το Ευρώ (353,109), υπάρχει το ενδεχόμενο να εκδηλωθεί επιθυμία από μέρους των πελατών να ανοίξουν λογ/σμούς σε Ευρώ έτσι

ώστε να επωφεληθούν από την προσέγγιση της αγοραίας ισοτιμίας προς την κεντρική ισοτιμία Δραχμής/Ευρώ.

Από το 2001 όμως, όταν η Ελλάδα θα συμμετέχει στην ζώνη του Ευρώ, παύει να υφίσταται ο συναλλαγματικός κίνδυνος καθώς το Ευρώ θα είναι το επίσημο νόμισμα της χώρας και η Δραχμή θα αποτελεί υποδιαίρεσή του με σταθερή & αμετάκλητη τη μεταξύ τους ισοτιμία. Έτσι, από το έτος αυτό θα μπορούν οι δραχμικοί λογ/σμοί να μετατρέπονται σταδιακά σε λογ/σμούς Ευρώ αφού δεν θα επιβαρύνονται με έξοδα μετατροπής, δεν θα υπάρχει διαφορά στα επιτόκιά τους και επιπλέον, θα μετατραπούν την 31/12/2001 υποχρεωτικά πλέον σε Ευρώ.

6.2.4 Ποιες είναι οι επιπτώσεις του Ευρώ & γενικότερα της ΟΝΕ στον τομέα των καταθέσεων;

ΣΤΟΝ τομέα των καταθέσεων, η εισαγωγή του Ευρώ αναμένεται να οδηγήσει σε επιτάχυνση των αλλαγών παρά το γεγονός ότι οι δυνάμεις που διατηρούν τον εθνικό κατακερματισμό σε κάθε κράτος, παραμένουν προς το παρόν ανέπαφες και για κάποιο χρονικό διάστημα ισχυρότερες εκείνων που δημιουργούν τις αντίθετες τάσεις.

Οι σημαντικότεροι παράγοντες που θα μπορούσαν να αναφερθούν ότι θα επιφέρουν αλλαγές στον χώρο είναι η διάδοση του direct banking και η αλλαγή στις προτιμήσεις των πελατών με κατεύθυνση σε άλλες μορφές αποταμίευσης και μείωση των τραπεζικών καταθέσεων τους.

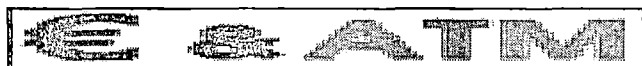
Το Ευρώ εκτιμάται ότι θα έχει αντίκτυπο και στις δύο αυτές δυνάμεις:

- Αφ' ενός μπορεί να επιταχύνει την υιοθέτηση των νέων τεχνολογιών διανομής προϊόντων καθώς δημιουργείται μία μεγαλύτερη αγορά σε ένα ενιαίο νόμισμα και με μεγαλύτερη ομοιογένεια,
- Αφετέρου, η εξάλειψη του συναλλαγματικού κινδύνου σε συνδυασμό με την σημαντική μείωση των ονομαστικών επιτοκίων μπορεί να αυξήσει την τάση των retail καταθετικών πελατών των Τραπεζών για την αναζήτηση εναλλακτικών μορφών επενδύσεων με υψηλότερες αποδόσεις (Ομόλογα, Αμοιβαία Κεφάλαια, ασφαλιστικά προγράμματα κ.ά).

6.2.5 Ποια είναι η επίδραση του Ευρώ στην ανάπτυξη της ηλεκτρονικής τραπεζικής; Πώς αυτός ο παράγοντας

θα επηρεάσει τις καταθέσεις;

Η ανάγκη για την ίδρυση δικτύου υποκαταστημάτων –γεγονός που θεωρείται σημαντικό εμπόδιο για είσοδο στη retail τραπεζική - θα χάσει τη σημασία του με τη διάδοση των νέων τεχνολογιών διανομής των προϊόντων. Σε αυτή τη διαδικασία, εκείνα τα προϊόντα που απαιτούν προσωπική επαφή, παροχή συμβουλών και γνώση της τοπικής αγοράς, θεωρούνται και τα περισσότερο προστατευμένα, ενώ άλλα περισσότερο τυποποιημένα προϊόντα retail, προωθούνται μέσω των καναλιών του direct banking. Δηλαδή, η διασυννοριακή προσφορά προϊόντων και υπηρεσιών μέσω απομακρυσμένης βάσης, δίχως την ίδρυση υποκαταστημάτων, θα μπορούσε να διαδοθεί καθώς η ηλεκτρονική τραπεζική αναπτύσσεται. Επιπλέον όμως, στα πλαίσια της ONE, οι διασυννοριακές εξαγορές και συγχωνεύσεις αλλά κυρίως οι στρατηγικές συμμαχίες, θα δώσουν την δυνατότητα πρόσβασης των τραπεζών στα δίκτυα διανομής άλλων τραπεζών δημιουργώντας έτσι έναν εναλλακτικό τρόπο διασυννοριακής επέκτασης των retail καταθετικών εργασιών.

Δεδομένης της ανάπτυξης της ηλεκτρονικής τραπεζικής και ιδιαίτερα των ATM's προκειμένου οι τράπεζες να περιορίσουν το κόστος τους ανά μονάδα προϊόντος, χρησιμοποιούν τα εν λόγω σημαντικά φθηνότερου κόστους, μέσα προώθησης και διανομής καταθετικών προϊόντων, με αποτέλεσμα να αναμένεται ένταση των πιέσεων για περαιτέρω μείωση των υποκαταστημάτων. Η προοπτική αυτή όμως είναι πιο πιθανή στις περισσότερο αναπτυγμένες τραπεζικές αγορές των χωρών της Δυτικής Ευρώπης και λιγότερο στην Ελλάδα όπου υπάρχουν ακόμη σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης των Retail εργασιών, αλλά και των υποκαταστημάτων, αφού ο αριθμός τους υπολείπεται του μέσου ευρωπαϊκού. Στην Ελλάδα αντιστοιχούν 2,4 υποκαταστήματα τραπεζών ανά 10.000 κατοίκους, ενώ ο μέσος Ευρωπαϊκός όρος είναι διπλάσιος (4,8 υποκαταστήματα ανά 10.000 κατοίκους). Το φαινόμενο αυτό είναι εντονότερο στα ATM's, όπου στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ενώσεως ο αριθμός τους είναι τριπλάσιος (4,4 ATM's/10.000 κατοίκους) σε σχέση με τον αριθμό τους στην Ελλάδα (1,5 ATM's/10.000 κατοίκους).

6.2.6 Ποιες άλλες αλλαγές θα επιφέρει το Ευρώ στις καταθέσεις; Ποιοι παράγοντες αναμένεται να

επιηρεάσουν τον τομέα των καταθέσεων;

Εκτός των δύο ανωτέρω παραγόντων, δηλαδή η ανάπτυξη της ηλεκτρονικής τραπεζικής και των εναλλακτικών μορφών αποταμιεύσεων, οι οποίοι διαμορφώνουν την γενικότερη τάση στον τομέα των καταθέσεων, η δημιουργία της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Αγοράς με κοινό νόμισμα, ειδικότερα για τις ελληνικές τράπεζες, θα έχει τις εξής επιπτώσεις:

Ανάπτυξη άλλων πηγών άντλησης δανειακών κεφαλαίων (πλην καταθέσεων)

Η υψηλή εξάρτηση των ελληνικών τραπεζών από τις παραδοσιακές κατηγορίες καταθέσεων αναμένεται να περιοριστεί με την ανάπτυξη και άλλων πηγών άντλησης δανειακών κεφαλαίων όπως είναι οι διατραπεζικοί δανεισμοί, τα ομολογιακά δάνεια, τα πιστοποιητικά καταθέσεων κ.ά. Οι μορφές αυτές δανεισμού είναι ήδη περισσότερο αναπτυγμένες στις Ευρωπαϊκές χώρες.

Ανάπτυξη των διασυνοριακών συναλλαγών

Το Ευρώ επίσης θα αυξήσει την ικανότητα των ελληνικών τραπεζών να χρηματοδοτήσουν τον δανεισμό τους σε μια άλλη χώρα της ζώνης του Ευρώ, από την τοπική βάση των καταθέσεών τους. Επίσης, με το ενιαίο νόμισμα διευκολύνεται η διεύρυνση της πελατειακής βάσης των πιστωτικών ιδρυμάτων εκτός εθνικών συνόρων.

Καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη των διασυνοριακών συναλλαγών θα παίξουν τα πανευρωπαϊκά συστήματα πληρωμών τα οποία επιτρέπουν την ασφαλή, γρήγορη και φθηνότερη διακίνηση κεφαλαίων.

Εναρμόνιση & εκλογίκευση νομοθετικών, φορολογικών κ.ά. διατάξεων

Στην κατεύθυνση αυτή εντάσσεται και η μείωση του ποσοστού των υποχρεωτικών δεσμεύσεων υπό την έννοια ότι στην ενιαία πλέον αγορά θα πρέπει να καταργηθούν ή αναθεωρηθούν κυρίως οι διατάξεις εκείνες που βλάπτουν τον ανταγωνισμό μεταξύ των ελληνικών και ξένων τραπεζών, ώστε να αποφευχθούν ανεπιθύμητες στρεβλώσεις στην ενιαία αγορά.

Μείωση του πλήθους των λογαριασμών καταθέσεων

Είναι προφανές ότι, η μετάβαση από το πολυνομισματικό σύστημα στο ενιαίο νόμισμα θα μειώσει το πλήθος των λογαριασμών αφού οι λογαριασμοί που ετηρούντο στα 11 εθνικά νομίσματα θα ενσωματωθούν πλέον σε έναν, στο Ευρώ. Επίσης, θα πρέπει να σημειωθεί ότι υπάρχει το ενδεχόμενο, επ' ευκαιρία της μετατροπής όλων των Δραχμικών λογαριασμών σε Ευρώ, πολλοί πελάτες υπό την προτροπή των Τραπεζών, να θελήσουν να τακτοποιήσουν και να ενοποιήσουν μερικούς από τους ανενεργούς λογαριασμούς τους σε έναν ή και περισσότερους. Προς την κατεύθυνση αυτή ενδεχομένως να λειτουργήσει θετικά και η αποτίμηση σε Ευρώ των δραχμικών λογ/σμών με μικρουπόλοιπα όπου πλέον φαίνονται ως ασήμαντα¹. Έτσι, αμβλύνεται το πρόβλημα του μεγάλου πλήθους λογ/σμών με πολύ χαμηλά υπόλοιπα που παρουσιάζεται στις μεγάλες κυρίως ελληνικές τράπεζες, περιορίζοντας το κόστος λειτουργίας των καταθέσεών τους.

Μείωση των καταθέσεων σε συνάλλαγμα

Η σύγκλιση των επιτοκίων και κυρίως η μεγαλύτερη συναλλαγματική σταθερότητα του Ευρώ έναντι των τρίτων νομισμάτων περιορίζει την ανάγκη για τήρηση λογαριασμών σε συνάλλαγμα στο περιβάλλον της ΟΝΕ. Το ενδεχόμενο αυτό γίνεται ισχυρότερο στην περίπτωση που καθιερωθεί το Ευρώ ως διεθνές νόμισμα παρακράτησης πλούτου και συναγωνίζεται το Δολάριο Αμερικής.

Σαφέστερος διαχωρισμός καταθετικών προϊόντων

Η λειτουργία των ελληνικών τραπεζών στην ενιαία, πιο σύγχρονη και ανεπτυγμένη αγορά της Ευρώπης θα έχει ως αποτέλεσμα και την προσαρμογή των παραδοσιακών καταθέσεων στα Ευρωπαϊκά πρότυπα, όπου οι βασικές κατηγορίες (όψεως, ταμιευτήριο, προθεσμίας) παρουσιάζουν σαφέστερα χαρακτηριστικά. Γενικότερα, τα κύρια χαρακτηριστικά των λογαριασμών (ρευστότητα, κίνδυνος, απόδοση) θα αποκτήσουν μεγαλύτερη σημασία.

¹ (π.χ. λογ/σμός 10.000 Δρχ. μετατρέπεται σε 28,31 μόλις Ευρώ)

Οι καταθετικοί λογαριασμοί θα διακρίνονται σε δύο βασικές κατηγορίες:

- Οι λογαριασμοί που καλύπτουν συναλλακτικές ανάγκες και επομένως θα πρέπει να χαρακτηρίζονται από υψηλή ρευστότητα, χαμηλούς κινδύνους, λιπές παροχές (επιταγές, πάγιες εντολές κλπ) αλλά με χαμηλή απόδοση.
- Οι επενδυτικοί λογ/σμοί με περιορισμένη ρευστότητα, μεγαλύτερο κίνδυνο και υψηλότερες αποδόσεις.

Επομένως, ο κορμός των καταθέσεων στις ελληνικές τράπεζες, το ταμιευτήριο (αποτελούν πάνω από το 50% του συνόλου των καταθέσεων) με την σημερινή του μορφή που απολαμβάνει υψηλή ρευστότητα και υψηλά πραγματικά επιτόκια, θα περιορίσει περαιτέρω την σημασία του και θα προσαρμοστεί περισσότερο με τα χαρακτηριστικά ενός current λογαριασμού.

6.2.7 Τι θα γίνει με τις υποχρεωτικές δεσμεύσεις επί των καταθέσεων δραχμών & συναλλάγματος;

Στη συνάντηση της 13ης Οκτωβρίου 1998, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ προσδιόρισε το ύψος των υποχρεωτικών δεσμεύσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων που λειτουργούν στις χώρες της ζώνης του Ευρώ, στο 2% (έναντι 12% που ισχύει σήμερα στην Ελλάδα). Επιπλέον, στην Ελλάδα θα πρέπει να διαφοροποιηθεί εκτός του ποσοστού και η βάση υπολογισμού αλλά και η απόδοση των δεσμεύσεων αυτών. Στις χώρες της ζώνης του Ευρώ υπολογίζεται επί των ακολούθων στοιχείων του παθητικού των πιστωτικών ιδρυμάτων: overnight καταθέσεις, καταθέσεις διαρκείας μέχρι 2 ετών, με προειδοποίηση μέχρι 2 ετών, δανειστικοί τίτλοι διαρκείας έως και 2 έτη καθώς και τίτλοι της χρηματαγοράς. Η απόδοση των υποχρεωτικών δεσμεύσεων είναι ίση με αυτή των πράξεων βασικής αναχρηματοδότησης, της ΕΚΤ (δηλαδή Repos, συμφωνίες επαναγοράς που διεξάγονται ανά εβδομάδα και έχουν διάρκεια δύο εβδομάδων).

Στο καθεστώς του ενιαίου νομίσματος, κρίνεται απαραίτητη και η τροποποίηση των αποφάσεων της Τράπεζας της Ελλάδος περί αποδοχής και εκχωρήσεως καταθέσεων σε συνάλλαγμα, διαδικασία η οποία έχει ήδη ξεκινήσει.

6.3 ΟΜΟΛΟΓΑ

6.3.1 Ποιες οι επιπτώσεις του Ευρώ στις αγορές Ομολόγων;

Η ανάπτυξη ενοποιημένων αγορών χρήματος & χρεογράφων που θα διαθέτουν βάθος και ρευστότητα, προσφέρει νέες ευκαιρίες για ανάπτυξη των δραστηριοτήτων των τραπεζών στις αγορές αυτές. Είναι επίσης πιθανό, η διευρυμένη αγορά του ενιαίου νομίσματος να προσελκύσει νέους ιδιώτες εκδότες και επενδυτές. Το χαμηλό επίπεδο πληθωρισμού & επιτοκίων καθώς και οι μειωμένες ανάγκες δανεισμού του δημόσιου τομέα, είναι πρόσθετοι παράγοντες προς υποστήριξη της δραστηριότητας της εν λόγω αγοράς σε επίπεδο ιδιωτών. Αποτέλεσμα αυτού θα είναι η αύξηση των εκδόσεων χρεωστικών ομολόγων από ιδιώτες σε βάρος του τραπεζικού δανεισμού. Παρόλα αυτά, όμως, η μείωση των ελλειμμάτων του Ελληνικού δημοσίου και η γενικότερη σύγκλιση της οικονομίας και των επιτοκίων θα έχει ως συνέπεια την μείωση των εσόδων και κυρίως των μέχρι σήμερα υψηλών κεφαλαιακών κερδών που αποκομίζουν οι ελληνικές τράπεζες. Επιπλέον, η αγορά ομολόγων ως περισσότερο συσχετιζόμενη με τα επιτόκια και τα εθνικά νομίσματα, θα παρουσιάσει στα πλαίσια της ενιαίας αγοράς υψηλή ολοκλήρωση και οξυμένο ανταγωνισμό, καθώς θα είναι και σχετικά ομοιογενής όσον αφορά τον πιστωτικό κίνδυνο και την απόδοση και θα δημιουργηθούν δυνατότητες αποτελεσματικού arbitrage μεταξύ των εθνικών αγορών και των χρηματοοικονομικών κέντρων. Έτσι, με την πάροδο του χρόνου υπάρχει το ενδεχόμενο σημαντικής συγκέντρωσης του συνολικού όγκου εργασιών σε χρεόγραφα στις περισσότερο αναπτυγμένες αγορές των χωρών της Ευρώπης και στις μεγάλες διεθνοποιημένες τράπεζες. Οι περιφερειακές αγορές εν των μεταξύ θα πρέπει να έχουν αναπτυχθεί και εκσυγχρονιστεί προκειμένου να εκμεταλλευτούν όσο το δυνατόν περισσότερο τα πλεονεκτήματα της Ενιαίας Αγοράς. Στην Ελλάδα, το Υπουργείο Οικονομικών σχεδιάζει ήδη την έκδοση ομολόγων 20ετούς διάρκειας, καθώς και την δημιουργία προθεσμιακής αγοράς ομολόγων (Futures) στο νεοιδρυθέν Χρηματιστήριο Παραγώγων Αθηνών .

6.3.2 Ποιες αλλαγές απαιτούνται στα Ομόλογα για την μετάβασή τους Ευρώ;

Με την έναρξη του έτους 2001, οπότε η χώρα μας θα έχει εισέλθει στην Οικονομική & Νομισματική Ένωση, θα πρέπει:

- Τα δραχμικά ομόλογα να μετατραπούν σε Ευρώ.
- Οι νέες εκδόσεις τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου θα γίνονται αποκλειστικά σε Ευρώ.
- Οι φυσικοί τίτλοι των Τραπεζών να έχουν μετατραπεί σε άυλη μορφή.
- Ο συμψηφισμός και η επιβεβαίωση των πράξεων να γίνεται σε Ευρώ.
- Να έχει ολοκληρωθεί η εναρμόνιση των κανόνων της αγοράς,
- Να δημιουργηθούν νέα προϊόντα και υπηρεσίες στην χονδρική και λιανική αγορά τίτλων.

6.3.3 Επιταγές

Στα πλαίσια της εισαγωγής του ευρώ και διαφόρων ζητημάτων που ανέκυψαν με τις επιταγές, η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών επεξεργάστηκε μέσω της Νομικής Επιτροπής της, πρόταση νομοθετικής ρύθμισης για τη διευκρίνιση θεμάτων περί επιταγής σε δραχμές κατά το 2002, την οποία και υπέβαλε στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας. Παράλληλα προέβη στην επεξεργασία σύστασης προς τις τράπεζες αναφορικά με τη χρήση επιταγών σε δραχμές και ευρώ κατά τη μεταβατική και τελική περίοδο. Η σύσταση αυτή προβλέπει μεταξύ άλλων ότι από την 1η Ιανουαρίου 2002 και στο εξής δεν θα πρέπει να εκδίδονται επιταγές σε δραχμές, καθώς επίσης ότι οι τραπεζικές προμήθειες για τη διάθεση μπλοκ επιταγών σε ευρώ ή δραχμές δεν θα πρέπει να διαφέρουν. Επιπλέον παρέχει οδηγίες σχετικής ενημέρωσης για το συναλλακτικό κοινό.

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΣΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Υπό μορφή συμπεράσματος, σε ποιους τομείς και προς ποία κατεύθυνση θα επηρεάσει η Οικονομική & Νομισματική Ένωση τις τραπεζικές δραστηριότητες;

Η Νομισματική Ένωση θα επηρεάσει ποικιλοτρόπως τις τραπεζικές δραστηριότητες.

Η μείωση των δραστηριοτήτων σε συνάλλαγμα για τα νομίσματα που αντικαταστάθηκαν με το ευρώ είναι η πιο προφανής συνέπεια. Αναμένεται λοιπόν ότι οι τράπεζες να προσπαθήσουν να αυξήσουν τις δραστηριότητές τους στις αγορές χρήματος και χρεογράφων, ώστε να αντισταθμίσουν την απώλεια εσόδων από αγοραπωλησία συναλλάγματος.

Η ανάπτυξη ενοποιημένων αγορών χρήματος και κεφαλαίου που θα διαθέτουν βάθος και ρευστότητα θα προσφέρει νέες ευκαιρίες αλλά ενδέχεται, συγχρόνως, να περιορίσει την τραπεζική διαμεσολάβηση.

Η μείωση του δημόσιου χρέους λόγω της δημοσιονομικής εξυγίανσης στο πλαίσιο της Νομισματικής Ένωσης θα δώσει ώθηση στην έκδοση ιδιωτικών ομολόγων.

Οι εργασίες καταθέσεων λιανικής θα επηρεαστούν, στην έκταση που η εμπέδωση ενός περιβάλλοντος χαμηλών επιτοκίων θα προτρέψει τους πελάτες να αναζητούν εναλλακτικές επενδύσεις αντί καταθέσεων.

Οι εργασίες χορηγήσεων θα ευνοηθούν από το θετικό μακροοικονομικό περιβάλλον που δημιουργείται στη Νομισματική Ένωση, αλλά η αναμενόμενη διεύρυνση της τιτλοποίησης και της αποδιαμεσολάβησης ίσως έχει το αντίθετο αποτέλεσμα.

Γενικά, η τελική επίπτωση στις τραπεζικές δραστηριότητες θα εξαρτηθεί από την αλληλεπίδραση όλων των παραγόντων που προαναφέρθηκαν.

Ποιες τραπεζικές εργασίες θα περιοριστούν άμεσα λόγω της κατάργησης των εθνικών νομισμάτων και πώς θα επηρεαστούν τα έσοδα των τραπεζών από την λειτουργία τους στο Ευρώ;

Οι τραπεζικές εργασίες κυρίως εκείνες που σχετίζονται με την αγοραπωλησία συναλλάγματος, θα περιοριστούν μετά την κατάργηση των εθνικών Ευρωπαϊκών νομισμάτων και την εισαγωγή του Ευρώ ή και θα συρρικνωθούν, όταν και εφόσον καθιερωθεί το Ευρώ στις διεθνείς αγορές και υποκαθιστά κυρίως το USD ή το YEN.

Οι κυριότερες των εργασιών σε Ευρωπαϊκά νομίσματα που θα περιοριστούν άμεσα αφορούν σε :

- Αγοραπωλησίες συναλλάγματος για εμπορικές δραστηριότητες (εισαγωγές-εξαγωγές)
- Ανταλλαγές ξένων τραπεζογραμματίων για τουριστικούς λόγους, σπουδαστικό συνάλλαγμα κ.λ.π.
- Πράξεις συναλλάγματος spot και forward για κερδοσκοπία ή για κάλυψη κινδύνων
- Συμβάσεις ανταλλαγής νομισμάτων (swaps) και παράγωγων χρηματοοικονομικών προϊόντων
- Μεταφορές κεφαλαίων, διασυνοριακές συναλλαγές, εμβάσματα
- Καταθέσεις σε συνάλλαγμα στα εθνικά νομίσματα της ζώνης Ευρώ

Στην απώλεια εσόδων από τις ανωτέρω εργασίες θα πρέπει να συνυπολογισθεί και το μέρος των εσόδων από χρηματοοικονομικές πράξεις που σχετίζονται με συναλλαγματικές διαφορές αλλά και με τα κεφαλαιακά κέρδη (υπεραξίες) που δημιουργούνται από τις αγοραπωλησίες ομολόγων και μετοχών, οι οποίες τα τελευταία χρόνια καταγράφουν σημαντικά ποσά στους ισολογισμούς των Τραπεζών λόγω της πτώσης των επιτοκίων στα επίπεδα του Ευρώ και της προεξόφλησης των θετικών προσδοκιών για την είσοδο της Ελλάδος στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση.

Σύμφωνα με τη μελέτη της ΕΕΤ οι απώλειες εσόδων από τις εργασίες συναλλάγματος εκτιμώνται σε ποσοστό 4% περίπου των καθαρών λειτουργικών εσόδων των Τραπεζών και αντιστοιχούν σε ποσό 45 δις δρχ περίπου με βάση τα μεγέθη του 1998 για το σύνολο των ελληνικών Εμπορικών Τραπεζών.

Επιπλέον, με την προοπτική της ενοποίησης του Ευρωπαϊκού

Οικονομικού χώρου και την εισαγωγή του Ενιαίου νομίσματος, οι τιμές των Τραπεζικών προϊόντων και υπηρεσιών θα είναι πιο διαφανείς και άμεσα συγκρίσιμες, με αποτέλεσμα τη συμπίεσή τους και τον περιορισμό των περιθωρίων κέρδους των Τραπεζών.

Αν στις απώλειες εσόδων από τις εργασίες συναλλάγματος συνεκτιμηθούν και οι επιπτώσεις από την ένταση του ανταγωνισμού, τη διεθνοποίηση των τραπεζικών δραστηριοτήτων, την τάση για αποδιαμεσολάβηση, τη διείσδυση ξένων τραπεζών στην Ελλάδα ή την πραγματοποίηση εργασιών από αλλοδαπές Τράπεζες χωρίς τη φυσική παρουσία τους στην χώρα, τότε γίνεται φανερό ότι οι προκλήσεις που αναμένεται να αντιμετωπίσει το Ελληνικό Τραπεζικό σύστημα στις αρχές του επόμενου αιώνα είναι σημαντικές, ιδιαίτερα για τις Τράπεζες εκείνες που έχουν περιορισμένες δυνατότητες προσαρμογής του κόστους τους και ανάπτυξης νέων δραστηριοτήτων.

Τι έχουν να κερδίσουν οι τράπεζες από την ΟΝΕ; Ποιες είναι

οι θετικές επιδράσεις του Ευρώ;

Από την εφαρμογή του Ενιαίου νομίσματος και την αναγκαία εναρμόνιση των αγορών, προκύπτουν άμεσα ή έμμεσα σημαντικά οφέλη, τα οποία σε κάποιο βαθμό θα αντισταθμίσουν τις αρνητικές επιπτώσεις.

Τα οφέλη αυτά αφορούν :

- Στην εξάλειψη της συναλλαγματικής αβεβαιότητας,
- Στη μείωση του κόστους συναλλαγών λόγω της εξάλειψης του κόστους μετατροπής των εθνικών νομισμάτων, του κόστους λογιστικής παρακολούθησης, ελέγχων κ.λ.π.,
- Στην εξάλειψη ή εκλογίκευση των υφιστάμενων διοικητικών περιορισμών (κεφάλαια για υποχρεωτική τοποθέτηση στην βιοτεχνία Ν.197/78, απόθεμα κεφαλαίων από υποχρεώσεις ανακατάθεσης συναλλάγματος στην ΤΕ, μείωση του ποσοστού υποχρεωτικών δεσμεύσεων επί των καταθέσεων κ.ά)
- Στην ανάπτυξη των δραστηριοτήτων στην μεγάλη αμιγή ευρωπαϊκή αγορά και σε διευρυμένο φάσμα πελατείας.
- Στη μείωση του κόστους για την παρακολούθηση και κάλυψη των συναλλαγματικών κινδύνων,
- Στην ταχύτητα, ασφάλεια και στο μειωμένο κόστος των διασυνοριακών συναλλαγών,
- Στη βελτίωση των όρων δανεισμού (επιτόκια, προμήθειες κ.λ.π) και την απλούστευση της χρηματοοικονομικής διαχείρισης τόσο για τις Τράπεζες όσο και για τις επιχειρήσεις
- Στην αύξηση του όγκου του διασυνοριακού εμπορίου με τις χώρες της Νομισματικής Ένωσης
- Στη διεύρυνση της παρουσίας στις αγορές ομολόγων, είτε αυτές είναι Ευρωπαϊκές είτε αναδυόμενες.

**Η λειτουργία των ελληνικών τραπεζών στην ενιαία πλέον
ευρωπαϊκή αγορά θα αυξήσει ή θα περιορίσει
τον κύκλο εργασιών τους;**

Ποια θα είναι η τελική επίπτωση στην κερδοφορία τους;

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι σε όλες τις δραστηριότητές τους, σε άλλες περισσότερο και σε άλλες λιγότερο, οι Τράπεζες θα αντιμετωπίσουν, όπως προαναφέρθηκε, απώλειες εσόδων και την συμπίεση των περιθωρίων κέρδους τους, γεγονός όμως που δεν αποκλείει κατ' ανάγκη τη βελτίωση της κερδοφορίας τους στην περίπτωση που υπάρξει αύξηση του όγκου των εργασιών που προσφέρουν οι Τράπεζες.

Ως παράγοντας που θα συντελέσει προς αυτή την κατεύθυνση είναι η αναμενόμενη τόνωση στη ζήτηση χρηματοοικονομικών υπηρεσιών εξαιτίας του γεγονότος ότι οι ευρωπαϊκές οικονομίες θα λειτουργούν σε ένα σταθερό μακροοικονομικό περιβάλλον, με χαμηλά επιτόκια και χωρίς τα ανασχετικά εμπόδια του συναλλαγματικού κινδύνου, παράγοντες που ευνοούν την οικονομική ανάπτυξη και την αύξηση των εμπορικών συναλλαγών.

Ειδικότερα όσον αφορά στην Ελλάδα, η εξέλιξη αυτή είναι πολύ πιθανή, ειδικά στους τομείς όπου υπάρχουν σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης, όπως η στεγαστική και καταναλωτική πίστη καθώς και η χρηματοδότηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα, δεδομένου ότι η τραπεζική χρηματοδότηση στους συγκεκριμένους τομείς ως ποσοστό του ΑΕΠ, υστερεί κατά πολύ σε σχέση με τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Επίσης καθοριστικό ρόλο θα διαδραματίσει και η δραστηριοποίηση των Ελληνικών Τραπεζών σε νέες αγορές, κυρίως γειτονικών χωρών όπου υπάρχουν σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης και κέρδους.

Επιπλέον, η Οικονομική και Νομισματική Ένωση θα επιταχύνει σημαντικά τις διαδικασίες μετασχηματισμού, δηλαδή

- Θα επιταχύνει την απορύθμιση των αγορών,
- Θα ενισχύσει τη διεθνοποίηση και την γεωγραφική διαφοροποίηση,
- Θα αναγκάσει για αναζήτηση νέων επιχειρηματικών προσανατολισμών, για ανάπτυξη νέων προϊόντων και εναλλακτικών καναλιών διάθεσης,
- Θα εντείνει τις εξαγορές, συγχωνεύσεις και συνεργασίες,
- Θα οδηγήσει σε παραγωγικότερη λειτουργία και σε μείωση του κόστους

παράγοντες που συντελούν σε αύξηση της ζήτησης για τραπεζικά προϊόντα, πλην όμως αυτά θα συμβούν κυρίως σε μεσομακροπρόθεσμο ορίζοντα.

Επομένως, οι επιπτώσεις από τη συμμετοχή της Ελλάδος στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση δεν θα επιδράσουν κατ' ανάγκη αρνητικά στην κερδοφορία των Τραπεζών εκείνων οι οποίες έχουν προετοιμαστεί εγκαίρως και αποτελεσματικά προκειμένου να αξιοποιήσουν στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό τα πλεονεκτήματα του Ενιαίου νομίσματος και της λειτουργίας τους στη διευρυμένη αγορά της Ενιαίας Ευρώπης.

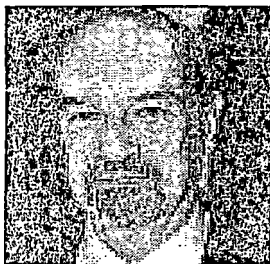
Εξάλλου, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι οι βασικοί υποστηρικτές της ιδέας της ΟΝΕ και της υιοθέτησης του κοινού νομίσματος, από τα πρώτα κιόλας στάδια των σχετικών συζητήσεων, ήταν οι Τράπεζες και ο ευρύτερος χρηματοπιστωτικός χώρος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Συνεντεύξεις και Άρθρα ΜΜΕ

ΑΡΘΡΑ ΑΠΟ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

ΑΡΘΡΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ <ΤΑ ΝΕΑ>¹

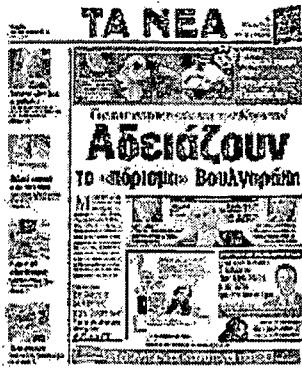

Ο ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Θωμόπουλος, υποδιοικητής της Τραπέζης της Ελλάδος, αναφερόμενος στη γέννηση του ευρώ δηλώνει στα «ΝΕΑ»:

«Το νέο νόμισμα φέρνει μια επανάσταση στην Ευρώπη. Όχι μόνο στον χώρο της οικονομίας αλλά και της πολιτικής. Το ευρώ θα συνενώσει τους λαούς της Ευρώπης που θα είναι μέσα στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση. Στις διαδικασίες που συντελούνται, συμμετέχει και η Ελλάδα καθώς η δραχμή συμμετέχει ήδη στον Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών ΜΣΙ2, που είναι το προστάδιο για την εισαγωγή της στη ζώνη του ευρώ. Όπως οι άλλες χώρες που είναι στη ζώνη του ευρώ, έτσι και η Ελλάδα από 1/1/1999 θα επηρεάζεται από τις εξελίξεις που θα συντελούνται σχετικά με το νέο νόμισμα».

ΠΕΡΙΟΔΟΣ προσαρμογής για όλους σε κάθε χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι αυτή που ξημερώνει την 1η Ιανουαρίου 1999 (ουσιαστικά από τις 4 Ιανουαρίου που θα ανοίξουν οι αγορές μετά τις αργίες) μέχρι και την 1η Ιανουαρίου 2002. Στο διάστημα αυτό καταναλωτές, επιχειρήσεις, Τράπεζες, επενδυτές και άλλοι συναλλασσόμενοι πρέπει να προσαρμοσθούν στα νέα δεδομένα των συναλλαγών που θα φέρει το νέο νόμισμα.

¹ ΠΗΓΗ : ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΑ ΝΕΑ ΑΡΘΡΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ 28/12/98 ΣΕΛ 125

Στα τρία αυτά χρόνια δεν θα γίνονται πραγματικές συναλλαγές με το ευρώ. Το νέο νόμισμα απλά θα αντικαταστήσει το μέχρι σήμερα γνωστό σε όλους μας ECU με αναλογία 1 προς 1. Το ευρώ θα γεννηθεί στα χαρτιά και θα μείνει στα χαρτιά μέχρι το καλοκαίρι του 2002 τουλάχιστον. Έως τότε θα χρησιμοποιείται λογιστικά και παράλληλα για μετρήσεις και ανταλλαγές των νομισμάτων μεταξύ τους, για την απεικόνιση σε μονάδες ευρώ των τιμών των μετοχών σε κάθε χώρα-

μέλος ανάλογα με την ισοτιμία του εθνικού τους νομίσματος, για την μέτρηση των αποδόσεων σε καταθέσεις και για επενδύσεις.

Πάντως, η πιο άμεση αλλαγή θα γίνει στις αγορές συναλλάγματος των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης αμέσως μόλις εμφανισθεί έστω και λογιστικά το νέο νόμισμα. Ειδικότερα θα αλλάξει ο τρόπος λειτουργίας της αγοράς συναλλάγματος στο Fixing σε όλες τις χώρες-μέλη. Αλλαγή θα υπάρξει και στην ελληνική αγορά. Η Τράπεζα της Ελλάδος προετοιμάζει αυτή την περίοδο το νέο τοπίο στην ελληνική αγορά συναλλάγματος, ώστε σταδιακά από τις 4 Ιανουαρίου και μετά να μην υπάρχει αγορά Fixing όπως σήμερα για τα νομίσματα της ζώνης του ευρώ, παρά μόνο για το ευρώ και τα άλλα νομίσματα που δεν συμμετέχουν σε αυτό. Με βάση την τιμή του ευρώ όπως αυτή θα διαμορφώνεται στο Fixing θα προκύπτουν αυτόματα και οι ισοτιμίες των άλλων νομισμάτων, αφού θα υπάρχει σταθερή σχέση.

Για τους επενδυτές στο χρηματιστήριο, δεν πρόκειται άμεσα να υπάρξει κάποια αλλαγή. Πάντως στόχος των αρμόδιων χρηματιστηριακών αρχών είναι να επιτευχθεί μέσα στα επόμενα χρόνια η απεικόνιση των τιμών των μετοχών και σε ευρώ. Αυτό άλλωστε είναι απαραίτητη προϋπόθεση που πρέπει να εκπληρωθεί για να λειτουργήσει η χρηματιστηριακή αγορά μετά το 2002 που θα κυκλοφορήσει το ευρώ.

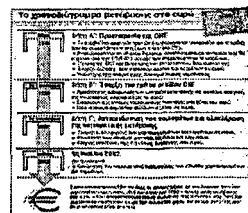
Οι καταθέτες και οι αποταμιευτές, από την 1η Ιανουαρίου θα έχουν τη δυνατότητα να τηρούν λογαριασμούς σε ευρώ, όπως ακριβώς έκαναν μέχρι σήμερα με το ECU, με το μάρκο ή με άλλα ευρωπαϊκά νομίσματα. Επίσης θα μπορούν να επενδύουν σε ευρωομόλογα με προκαθορισμένες αποδόσεις όπως συμβαίνει με τις επενδύσεις σε ομόλογα με ρήτρα μάρκου ή άλλων ευρωπαϊκών νομισμάτων.

Οι επιχειρήσεις και μαζί με αυτές και οι Τράπεζες είναι οι φορείς που θα πρέπει να ξεκινήσουν έναν αγώνα δρόμου για να προλάβουν να ολοκληρώσουν μέχρι το 2002 όλες τις προετοιμασίες που απαιτούνται

στα συστήματά τους για να λειτουργήσουν το καθεστώς τού ευρώ. Για να μπορέσουν να λειτουργήσουν από το 2002 και μετά που θα κυκλοφορεί το ευρώ, θα πρέπει να αλλάξουν τα λογιστικά τους συστήματα, τα συστήματα τιμοληψίας, μηχανοργάνωσης κ.ά. Οι περισσότερες αλλαγές πρέπει να γίνουν στον τραπεζικό τομέα.

Οι καταναλωτές δεν έχουν παρά να προετοιμάζονται για την «έλευση» του νέου νομίσματος, με το οποίο θα μπορούν να συναλλάσσονται εύκολα και γρήγορα σε όλες τις αγορές των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης χωρίς μετατροπές και άλλες χρονοβόρες διαδικασίες, ενώ από κάποια στιγμή και μετά δεν θα χρεώνονται από τις Τράπεζες με προμήθειες για την αγορά ή την πώληση συναλλάγματος για ταξίδια, σπουδές, λόγους υγείας κ.λπ.

ΠΡΙΝ ΑΠΟ το ευρώ γεννήθηκε η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, που ουσιαστικά από την 1η Ιανουαρίου 1999 και στο μέλλον θα είναι το όργανο το οποίο, με έδρα τη Φρανκφούρτη, θα αποφασίζει για τη νομισματική πολιτική που θα ακολουθείται στις χώρες της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης.

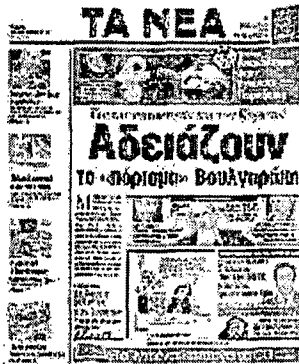

Δηλαδή θα λαμβάνει τις αποφάσεις για τη νομισματική κυκλοφορία και για το ύψος των επιτοκίων με γνώμονα και κυρίαρχο στόχο τη διασφάλιση και τη διατήρηση της σταθερότητας των τιμών. Σε ελεύθερη μετάφραση, ο στόχος αυτός είναι να παραμένει ο πληθωρισμός σε επίπεδα κάτω από το 2% στις χώρες-μέλη της ΟΝΕ. Αυτό σημαίνει ότι τώρα η νομισματική πολιτική θα είναι περιοριστική αλλά και δεσμευτική για όλες τις χώρες που βρίσκονται στη πρώτη ζώνη του ευρώ, με ένα και μοναδικό παράθυρο για μικρή χαλάρωση που προστέθηκε πρόσφατα για την αντιμετώπιση συνθηκών έντονης ανεργίας στις ευρωπαϊκές χώρες.

Για την Τράπεζα της Ελλάδος, αφού η δραχμή δεν συμμετέχει στη ζώνη του ευρώ, δεν υπάρχει η τυπική υποχρέωση να ακολουθεί κατά γράμμα τη νομισματική πολιτική που θα αποφασίζεται στη Φρανκφούρτη. Παρ' όλα αυτά, επειδή η δραχμή συμμετέχει ήδη στον Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών (ΜΣΙ2) που είναι τώρα ο προθάλαμος για ένταξη στη ζώνη του ευρώ, η Τράπεζα της Ελλάδος εκ των πραγμάτων θα ακολουθεί νομισματική πολιτική η οποία θα είναι εναρμονισμένη με αυτήν της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας που θα ακολουθείται και στις άλλες χώρες-μέλη. Άλλωστε, η συνέχιση της περιοριστικής νομισματικής πολιτικής επιβάλλεται όπως λένε στην Τράπεζα της Ελλάδος και από την ανάγκη περιορισμού του πληθωρισμού, που είναι ο

κόριος στόχος της οικονομικής πολιτικής.

ΤΑ ΝΕΑ ¹,

Ανοίγουν τα σύνορα για τις τραπεζικές εργασίες. Η εκ βάθρων αλλαγή των διασυνοριακών τραπεζικών εργασιών βαίνει προς ολοκλήρωση αυτόν τον καιρό στις Βρυξέλλες και στη Φρανκφούρτη. Σε περίπου 18 μήνες από σήμερα η εικόνα θα έχει αλλάξει άρδην και οι ελληνικές τράπεζες θα πρέπει να αναζητήσουν από τώρα τον ρόλο τους. Οι αλλαγές έχουν ήδη ξεκινήσει

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΑΝΤΕΛΑΣ

Η πραγματοποίηση τραπεζικών εργασιών, χωρίς να απαιτείται η φυσική παρουσία της ίδιας της τράπεζας στη χώρα όπου θα γίνονται, μπορεί σήμερα να ακούγεται «προχωρημένο σενάριο», αλλά πολύ σύντομα θα αποτελεί πραγματικότητα. Τα ελληνικά τραπεζικά επιτελεία, γνωρίζοντας εκ των προτέρων τις εξελίξεις, σπεύδουν να πάρουν τα μέτρα τους, δηλώνοντας ότι όχι μόνο θα διεκδικήσουν τον ρόλο τους στο νέο περιβάλλον που ήδη δημιουργείται, αλλά θα επιδιώξουν και στενότερες συνεργασίες, ακόμη και μετοχικές, με ξένα πιστωτικά ιδρύματα, προκειμένου να πετύχουν τον σκοπό τους. Αυτές οι συνεργασίες όμως δεν φαίνονται αρκετές, καθώς σε εξέλιξη βρίσκονται και μία σειρά από θεσμικές αλλαγές, σε νομοθετικό επίπεδο αυτή τη φορά.

Γιάννος Παπαντωνίου:
«Θα πρέπει να δούμε κατά πόσο θα προχωρήσουμε και σε διασυνοριακές συγχωνεύσεις σε ευρωπαϊκή κλίμακα», δηλώνει ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα: Ένα νέο σύστημα, το οποίο θα μειώσει τις υπερβολικές προμήθειες που πληρώνονται σήμερα κατά τη μεταφορά κεφαλαίων από χώρα σε χώρα, θα εφαρμοσθεί στις διατραπεζικές εργασίες από τον Ιανουάριο του 2002. Θα πρόκειται για ένα από τα πλέον σημαντικά μέτρα στο πλαίσιο της ζώνης του ευρώ, το οποίο όμως θα επιφέρει μείωση στα κέρδη των τραπεζών και ειδικότερα σε αυτά τα οποία προέρχονται από την παραπάνω κατηγορία προμηθειών. Ως γνωστόν, η διατραπεζική μεταφορά κεφαλαίων, μεταξύ χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποτελεί προ πολλού ένα καθεστώς, το οποίο όμως

¹ ΠΗΓΗ: ΤΑ ΝΕΑ ΑΡΘΡΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ 03/06/2000, Σελ.: 125

βάλλεται από τους πελάτες των ευρωπαϊκών πιστωτικών ιδρυμάτων. Μία σειρά από υποθέσεις, οι οποίες αφορούν σε διατραπεζικές εργασίες που πραγματοποιήθηκαν κατά το παρελθόν χωρίς ιδιαίτερη επιτυχία εξαιτίας του εξαιρετικά υψηλού τους κόστους κυρίως, απασχολούν αυτόν τον καιρό τα μέλη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Όπως όμως έγινε γνωστό μόλις την εβδομάδα που πέρασε, το συγκεκριμένο κοινοτικό όργανο δεν έχει τη δυνατότητα να επισπεύσει την εξέτασή τους, η οποία αποδεικνύεται εξαιρετικά χρονοβόρα. Ούτως ή άλλως, όπως ανακοινώθηκε σχετικά, οι δυνατότητες του οργάνου αυτού είναι περιορισμένες. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονισθεί ότι κατά το πρόσφατο παρελθόν οι τράπεζες της ζώνης του ευρώ κατηγορήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ότι είναι πολύ αυστηρές στην εφαρμογή του πλαισίου μεταφοράς κεφαλαίων από χώρα σε χώρα, αφήνοντας υπονοούμενα ακόμη και για μη εφαρμογή των νόμων περί ανταγωνισμού. Η υπόθεση πήρε διαστάσεις και είχε ως αποτέλεσμα τα μεγάλα πιστωτικά ιδρύματα να ανακοινώσουν ότι από το 2002 θα εφαρμοστεί το σύστημα που προαναφέρθηκε και το οποίο θα μειώνει τις υπερβολικές προμήθειες με τις οποίες χρεώνονται σήμερα οι μεταφορές κεφαλαίων από χώρα σε χώρα.

Η Εθνική Τράπεζα

Στην Ελλάδα, η Εθνική Τράπεζα είναι η μόνη η οποία είναι μέλος του συστήματος διακίνησης κεφαλαίων σε ευρώ, με την κωδική ονομασία «Ευρώ 1», επισημαίνει στην «ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ» ο υποδιοικητής της κ.

Απόστολος Ταμβακάκης. «Η τράπεζά μας έχει παράδοση στις διασυνοριακές εργασίες και τις συνεργασίες με διάφορους φορείς στο εξωτερικό», τονίζει ο ίδιος, ενώ παράλληλα επισημαίνει ότι η Εθνική συμμετέχει σε διάφορα διεθνή δίκτυα πληρωμών, μεταξύ των οποίων το Swift (πρόκειται για οργανισμό διακίνησης πληρωμών και μηνυμάτων), το δίκτυο εκκαθάρισης διεθνών ηλεκτρονικών συναλλαγών, μέσω καρτών, το σύστημα διακίνησης κεφαλαίων σε ευρώ Target και τα διεθνή δίκτυα εκκαθάρισης προϊόντων τίτλων, σε συνεργασία με τους οργανισμούς Cedel και Euroclear.

Εκεί βρίσκεται το μέλλον

Ανάλογες συνεργασίες, κατά το μάλλον ή ήττον, έχουν και οι υπόλοιπες ελληνικές τράπεζες. Στους στόχους μάλιστα είναι να διευρύνουν όσο το

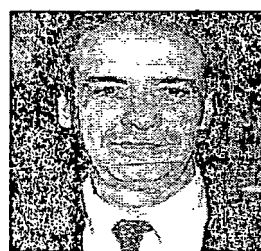

Απόστολος Ταμβακάκης: «Η τράπεζά μας έχει παράδοση στις διασυνοριακές εργασίες και τις συνεργασίες με διάφορους φορείς στο εξωτερικό», επισημαίνει ο υποδιοικητής της Εθνικής.

δυνατόν περισσότερο αυτήν την γκάμα των διασυνοριακών τραπεζικών εργασιών, καθώς εκτιμούν ότι εκεί βρίσκεται το μέλλον. «Στον βαθμό που θα μπορούμε να εκμεταλλευθούμε ευκαιρίες, βεβαίως και θα ενδιαφερθούμε για να διευρύνουμε τους ορίζοντές μας», λέει στην «ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ» ο αντιπρόεδρος του ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς κ. Ιάκωβος Γεωργιάνας, ο οποίος προσθέτει ότι «το ενδιαφέρον αυτό θα είναι έμπρακτο, όπως αποδεικνύει άλλωστε και η έως τώρα παρουσία του ομίλου μας εκτός ελληνικών ορίων».

Οι μικρομεσαίες

Ρόλο στις διασυνοριακές τραπεζικές εργασίες, όμως, διεκδικούν ήδη και θα διεκδικήσουν και στο μέλλον και τα μεσαία αλλά και τα μικρά πιστωτικά ιδρύματα της χώρας, όπως άλλωστε συμβαίνει σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όπως εκτιμάται, «έχει γίνει πλέον συνείδηση ότι από την εξέλιξη σε αυτόν τον τομέα θα εξαρτηθεί, σε πολύ μεγάλο βαθμό, η επιβίωση και η ανάπτυξή μας κατά το προσεχές μέλλον». Χαρακτηριστική είναι και η δήλωση του γενικού διευθυντή της Γενικής Τράπεζας μιας κατ' εξοχήν μικρομεσαίας ελληνικής τράπεζας, δηλαδή του κ. Γιάννη Δασκαλόπουλου, ο οποίος αναφερόμενος στο συγκεκριμένο θέμα δήλωσε στην «ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ» ότι «ενδιαφερόμαστε να ενταχθούμε και να εναρμονιστούμε πλήρως με το σύστημα των διασυνοριακών τραπεζικών εργασιών». Προς επίρρωση των παραπάνω, υπενθυμίζει ότι η Γενική Τράπεζα κάνει ήδη μεταφορές κεφαλαίων, καθώς και μία σειρά άλλων τραπεζικών εργασιών που εντάσσονται στο ίδιο πλέγμα.

Ιάκωβος Γεωργιάνας, αντιπρόεδρος του ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς. «το ενδιαφέρον μας είναι έμπρακτο, για τέτοιου είδους εργασίες, όπως αποδεικνύει άλλωστε και η έως τώρα παρουσία του ομίλου μας».

Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι ακόμα και σε κεντρικό επίπεδο, δηλαδή σε επίπεδο χάραξης οικονομικής πολιτικής, οι εξελίξεις στον χώρο των διασυνοριακών τραπεζικών εργασιών απασχολούν σοβαρά το οικονομικό επιτελείο της κυβέρνησης κατά τη λήψη μιας σειράς σοβαρών αποφάσεων. Ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι σε πρόσφατη συνέντευξή του στα «ΝΕΑ», ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας κ. Γιάννος Παπαντωνίου, όταν ρωτήθηκε σχετικά, απάντησε ότι κατά τη διαμόρφωση των ελληνικών εξελίξεων στον τραπεζικό χώρο «θα πρέπει να δούμε κατά πόσο θα προχωρήσουμε και σε διασυνοριακές συγχωνεύσεις σε ευρωπαϊκή κλίμακα».

Προετοιμασία

Πολύ πριν από το θέμα των συγχωνεύσεων, όμως, θα πρέπει να αντιμετωπισθούν μία σειρά από πιο πρακτικά θέματα, που αφορούν στη διασυνοριακή λειτουργία των τραπεζών. Ενδεικτικά αναφέρεται η περίπτωση των αναγκών που θα πρέπει να καλυφθούν σε επίπεδο παραγωγών προϊόντων. «Οι ελληνικές τράπεζες είναι απαραίτητο να προετοιμάσουν εγκαίρως τη συμμετοχή τους στη διευρυμένη κι αρκετά εξελιγμένη ευρωπαϊκή αγορά παραγωγών και να αναζητήσουν συνεργασίες με ιδρύματα που έχουν εμπειρία στην προσφορά διεθνοποιημένων χρηματοοικονομικών εργαλείων», αναφέρεται σε έρευνα που πραγματοποίησε η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών (ΕΕΤ) με θέμα «Οι προσαρμογές και επιπτώσεις στον ελληνικό τραπεζικό τομέα από την Οικονομική και Νομισματική Ένωση και την εισαγωγή του ευρώ», που έγινε το 1998, αλλά παραμένει επίκαιρη.

ΤΑ ΝΕΑ , 03/06/2000 , Σελ.: 125

ΟΜΙΛΙΕΣ – ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΣΤΑ ΜΜΕ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΥΠΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

**Ομιλία του κ. Λουκά Παπαδήμου, Διοικητή της Τράπεζας της
Ελλάδος, κατά τη συνέντευξη τύπου για το ευρώ**

Λουκάς Παπαδήμος (5/9/2001)

Ομιλία του κ. Λουκά Παπαδήμου

Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος

κατά τη συνέντευξη τύπου για το ευρώ

5 Σεπτεμβρίου 2001

Κυρίες και Κύριοι,

Καλώς ήλθατε στη σημερινή εκδήλωση για το ευρώ, λίγες μόνο ημέρες μετά την επίσημη παρουσίαση των τραπεζογραμματίων ευρώ στη Φρανκφούρτη.

Έχουμε εισέλθει στην τελική φάση της μετάβασης στο νέο μας νόμισμα το ευρώ, το δικό μας νόμισμα.

Την 1η Ιανουαρίου του τρέχοντος έτους, η Ελλάδα, με την πλήρη ένταξή της στην ΟΝΕ, υιοθέτησε το ευρώ ως το νόμισμά της. Ήδη από την αρχή του 2001, όλες οι συναλλαγές στις αγορές χρήματος και κεφαλαίων που διενεργούνται μεταξύ των τραπεζών, άλλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και της Τράπεζας της Ελλάδος, πραγματοποιούνται σε ευρώ. Οι συναλλαγές αυτές γίνονται με λογιστικές εγγραφές μέσω ηλεκτρονικών συστημάτων, και επομένως το ευρώ έχει ήδη εισαχθεί σε λογιστική μορφή. Το γεγονός αυτό είναι αρκετό ώστε το ευρώ να αποτελεί από την αρχή του έτους το νόμισμά μας και η ισοτιμία της δραχμής προς το ευρώ είναι αμετάκλητα σταθερή (1 ευρώ ισοδυναμεί με 340,750 δραχμές).

Για τους περισσότερους πολίτες όμως, για όλους εμάς που πραγματοποιούμε τον κύριο όγκο των συναλλαγών μας χρησιμοποιώντας τραπεζογραμμάτια και κέρματα δραχμών, το ευρώ θεωρείται μέχρι στιγμής μια «εικονική πραγματικότητα». Με την κυκλοφορία των τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ από την 1η Ιανουαρίου 2002, το ευρώ θα γίνει πλέον χειροπιαστή πραγματικότητα για όλους μας. Τότε, όλοι θα συνειδητοποιήσουμε ότι το ευρώ είναι πράγματι το δικό μας νόμισμα, το οποίο θα χρησιμοποιείται στις καθημερινές συναλλαγές τους από 300 εκατομμύρια πολίτες σε 12 ευρωπαϊκές χώρες και από πολλούς άλλους διεθνώς.

Ο σκοπός της σημερινής εκδήλωσης είναι διττός:

Πρώτον, θα σας παρουσιάσουμε τα πραγματικά τραπεζογραμμάτια ευρώ και, ειδικότερα, τα χαρακτηριστικά ασφαλείας τους. Επίσης, θα σας δώσουμε πληροφορίες για το χρονοδιάγραμμα και τη διαδικασία προεφοδιασμού των τραπεζών και επιλεγμένων επιχειρήσεων με τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ κατά τους τέσσερις τελευταίους μήνες του έτους, ώστε να εξασφαλιστεί η κυκλοφορία τους από την 1η Ιανουαρίου 2002 σε ολόκληρη την επικράτεια. Η εισαγωγή του ευρώ σε φυσική μορφή αποτελεί μεγάλη πρόκληση σε επίπεδο διοικητικής μέριμνας και αντιμετωπίζεται με ιδιαίτερη προσοχή από την Τράπεζα της Ελλάδος.

Δεύτερον, θα σας πληροφορήσουμε για το ενημερωτικό πρόγραμμα της

Τράπεζας της Ελλάδος, το οποίο αποτελείται από την Εκστρατεία Ενημέρωσης Ευρώ 2002 και πρόσθετες επικοινωνιακές δραστηριότητες. Η Εκστρατεία Ενημέρωσης Ευρώ 2002, οι περισσότερες δράσεις της οποίας θα υλοποιηθούν από τα μέσα Σεπτεμβρίου, σχεδιάστηκε από την ΕΚΤ και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες της ζώνης του ευρώ, μεταξύ των οποίων και η Τράπεζα της Ελλάδος. Πιστεύουμε ότι η σωστή και λεπτομερής πληροφόρηση του κοινού θα παίζει καθοριστικό ρόλο για την ομαλή μετάβαση στο νέο νομισματικό περιβάλλον.

Την παρουσίαση των τραπεζογραμματίων ευρώ και της διαδικασίας προεφοδιασμού των τραπεζών θα κάνει ο κ. Μιχάλης Βαρελάς, Διευθυντής της Διεύθυνσης Ταμείων της Τράπεζας της Ελλάδος, τον οποίο παρακαλώ να έλθει στο βήμα.

Το δεύτερο μέρος της σημερινής παρουσίασης αφορά το ενημερωτικό πρόγραμμα της Τράπεζας της Ελλάδος για το ευρώ. Η Εκστρατεία Ενημέρωσης Ευρώ 2002, αποσκοπεί στην εξοικείωση των πολιτών, εντός και εκτός της ζώνης του ευρώ, με τα τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ και στην παροχή κάθε σχετικής πρακτικής πληροφορίας. Επίσης, αποσκοπεί στην εκπαίδευση των ταμιών των τραπεζών και επιχειρήσεων, καθώς και των αστυνομικών οργάνων, στην αναγνώριση της γνησιότητας των τραπεζογραμματίων ευρώ.

Η Εκστρατεία αυτή περιλαμβάνει ποικίλες δράσεις και βασίζεται εν μέρει στη συνεργασία διαφόρων φορέων, των «ευρω-συνεργατών», οι οποίοι λειτουργούν ως «πολλαπλασιαστές πληροφόρησης». Όπως προανέφερα, η Εκστρατεία αυτή σχεδιάστηκε και υλοποιείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες της ζώνης του ευρώ, με την υποστήριξη της εταιρείας Publicis.

Τη σχετική παρουσίαση θα κάνει ο κ. Λεωνίδας Σπανός, Διευθυντής Επικοινωνίας για θέματα σχετικά με το ευρώ του γραφείου της εταιρείας Publicis στην Ελλάδα.

Κλείνοντας τη σημερινή εκδήλωση θα ήθελα να αναφερθώ εν συντομία σε μερικές πρόσθετες εκδηλώσεις και ενέργειες, οι οποίες αποσκοπούν στην πληρέστερη ενημέρωση του κοινού και θα πραγματοποιηθούν στους επόμενους μήνες:

- Στο πλαίσιο των εκδηλώσεων της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης θα πραγματοποιηθεί η Έκθεση «Ευρώ, ένα νόμισμα για την Ευρώπη. Η ιστορία του χρήματος». Στη διοργάνωση της Έκθεσης αυτής, την οποία θα εγκαινιάσει ο κ. Πρωθυπουργός στις 8 Σεπτεμβρίου, συμμετέχει και η Τράπεζα της Ελλάδος.
- Για να διευκολυνθεί η επαφή και γνωριμία των παιδιών με το ευρώ, η Τράπεζα της Ελλάδος έχει κατασκευάσει και θα διανείμει, σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας, μέσω των σχολείων σε παιδιά ηλικίας 9 ετών και άνω το επιτραπέζιο παιχνίδι «Ευρωδρομίες», καθώς και το κόμικ «Ευρωκλής», με θέμα το ευρώ. Το παιχνίδι αυτό θα αρχίσει να διατίθεται

και στο κοινό την Κυριακή, 9 Σεπτεμβρίου, στη Θεσσαλονίκη.

- Στις 17 Οκτωβρίου 2001, όπως αναφέρθηκε, θα πραγματοποιηθεί ειδική ημερίδα που διοργανώνει η Τράπεζα της Ελλάδος για την εισαγωγή του ευρώ, με κύριο ομιλητή τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας κ. Willem Duisenberg. Στους επόμενους μήνες θα πραγματοποιηθούν και άλλες ημερίδες σε διάφορες πόλεις της Ελλάδος, που θα διοργανωθούν από τα υποκαταστήματα της Τράπεζας.
- Στις αρχές Νοεμβρίου 2001 θα εκτεθούν σε διάφορους δημόσιους χώρους εκατό εικαστικές συνθέσεις σε σχήμα μεγεθυμένου κέρματος ευρώ από πολυεστέρα, τις οποίες έχουν ζωγραφίσει παιδιά από όλες τις χώρες της ζώνης του ευρώ.
- Θα ήθελα επίσης να επαναλάβω και να υπογραμμίσω ότι προς το τέλος του έτους θα αποσταλεί από την Τράπεζα της Ελλάδος ειδικό ενημερωτικό έγχρωμο φυλλάδιο σχετικά με το νέο νόμισμα σε όλα τα ελληνικά νοικοκυριά.

Ολοκληρώνω με ορισμένες γενικές επισημάνσεις. Όλοι κατανοούμε ότι η εισαγωγή των τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ είναι μια πολύπλοκη διαδικασία, ένα σύνθετο εγχείρημα το οποίο περιλαμβάνει διάφορα στάδια και απαιτεί πολλές ενέργειες. Τα πρώτα στάδια αφορούν το σχεδιασμό και την παραγωγή των τραπεζογραμματίων και κερμάτων και έχουν ήδη ολοκληρωθεί. Η Τράπεζα της Ελλάδος έχει εκτυπώσει και έχει στη διάθεσή της τις απαιτούμενες ποσότητες τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ, ώστε να αρχίσει άμεσα ο προεφοδιασμός των τραπεζών, σύμφωνα με το προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα. Η ολοκλήρωση των επόμενων σταδίων και του όλου εγχειρήματος απαιτεί συντονισμένες ενέργειες από την Τράπεζα της Ελλάδος και τις εμπορικές τράπεζες, την Κυβέρνηση, τις επιχειρήσεις, την τοπική αυτοδιοίκηση, καθώς και επαγγελματικούς φορείς. Η Τράπεζα της Ελλάδος σε συνεργασία με την Κυβέρνηση και τις τράπεζες παίρνει και θα πάρει όλα τα αναγκαία μέτρα στη σφαίρα των αρμοδιοτήτων της για την ομαλή εισαγωγή του ευρώ σε φυσική μορφή. Η ευρεία και αξιόπιστη ενημέρωση των συναλλασσομένων για τα τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ καθώς και τη διαδικασία εισαγωγής τους στην Ελλάδα έχει ιδιαίτερη σημασία για την επιτυχία του εγχειρήματος. Σας παρουσιάσαμε σήμερα τις προγραμματιζόμενες επικοινωνιακές ενέργειες που αποσκοπούν στην πληρέστερη ενημέρωση του ελληνικού κοινού για το ενιαίο νόμισμα. Καλούμε τα μέσα μαζικής ενημέρωσης να συνεργαστούν μαζί μας και να στηρίξουν την όλη προσπάθεια ώστε να επιτύχουμε την ευρύτερη δυνατή και αξιόπιστη πληροφόρηση των πολιτών, συντελώντας έτσι στην επιτυχή αντιμετώπιση της μεγάλης αυτής αλλαγής και στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης για την ομαλή μετάβαση στο νέο μας νόμισμα.

**Συνέντευξη του
Προέδρου της Ο.Τ.Ο.Ε.
Στον κρατικό τηλεοπτικό σταθμό της NET**

Αθήνα, 10 Δεκεμβρίου 2001

Ερώτηση 1η : Κύριε Πρόεδρε, είναι γνωστό ότι οι τράπεζες θα σηκώσουν το μεγαλύτερο μέρος της προσαρμογής της χώρας στις νέες συνθήκες που διαμορφώνει το Ευρω. Πόσο έτοιμες είναι οι τράπεζες να ανταποκριθούν σε αυτό το ρόλο και σε τι ποσό ανέρχεται το κόστος αυτής της προσπάθειας;

Απάντηση: Οι Τράπεζες θα κληθούν να σηκώσουν το μεγάλο βάρος της απόσυρσης της δραχμής και της διάθεσης του νέου νομίσματος. Επίσης το βάρος της προσαρμογής των συναλλαγών στο νέο νόμισμα και ένα μεγάλο μέρος της ενημέρωσης του κοινού.

Εκτιμάμε ότι έχει γίνει σημαντική προετοιμασία τόσο από την Τράπεζα Ελλάδος όσο και από την Ένωση Ελληνικών Τραπεζών αλλά και από όλες τις Τράπεζες, για την αναγκαία ανταπόκρισή τους σε όλα τα επίπεδα. Έχει ήδη εκπαιδευτεί μεγάλος αριθμός εργαζομένων, έχουν γίνει οι αλλαγές στα μηχανογραφικά συστήματα και τα ATM's, καθώς και ο προεφοδιασμός των Τραπεζών σε κέρματα και τραπεζογραμμάτια Ευρω, ενώ βρίσκονται σε εξέλιξη ενημερωτικά προγράμματα. Ιδιαίτερη είναι και η συμβολή της Ο.Τ.Ο.Ε. στη διαδικασία ενημέρωσης του κοινού και των εργαζομένων, μέσα από το πρότυπο κοινοτικό πρόγραμμα ADAPT που υλοποιήσαμε σε συνεργασία με Τράπεζες και Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις.

Το άμεσο κόστος της μετάβασης στο Ενιαίο Νόμισμα για τις Τράπεζες εκτιμήθηκε, σύμφωνα με μελέτη της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών, σε περίπου 30 δις δραχμές και αφορά κυρίως στις επιβαρύνσεις του λειτουργικού τους κόστους.

Ερώτηση 2η: Με την έλευση του Ευρώ, οι ελληνικές τράπεζες θα λειτουργούν σε ένα κοινό περιβάλλον με τις ευρωπαϊκές. Ως εκ τούτου, οι συγκρίσεις θα είναι αναπόφευκτες και ο ανταγωνισμός θα γίνει πιο οξύς. Έχουν ληφθεί μέτρα για να διατηρηθεί ή και να ενισχυθεί η θέση του εγχώριου πιστωτικού συστήματος στην ενιαία ευρωπαϊκή αγορά και ποια είναι;

Απάντηση: Είναι γεγονός ότι ο ανταγωνισμός θα είναι οξύτερος.

Όμως το τραπεζικό μας σύστημα, μετά από μια μακρά περίοδο εξυγίανσης και εκσυγχρονισμού του, έχει διαμορφώσει τα αναγκαία εφόδια, διαθέτει το κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό και τις απαραίτητες εμπειρίες ώστε να αντεπεξέλθει στην πρόκληση.

Ήδη η τιμολογιακή του πολιτική (επιτόκια κ.λπ.) συγκλίνει με τα ισχύοντα στη ζώνη Ευρώ και αναμένεται να ευθυγραμμιστεί πλήρως στο πρώτο εξάμηνο του 2002.

Ανάλογες προσαρμογές γίνονται στο είδος και στην ποιότητα των προσφερόμενων τραπεζικών προϊόντων και υπηρεσιών.

Ερώτηση 3η: Θεωρείτε ότι ο ανταγωνισμός που έρχεται είναι δυνατόν να επιφέρει ανακατατάξεις στο τραπεζικό σύστημα, το οποίο έτσι και αλλιώς βρίσκεται σε μια τέτοια διαδικασία;

Απάντηση: Ήδη η ευρωπαϊκή ενοποίηση σε συνθήκες παγκοσμιοποίησης της οικονομίας και με την αξιοποίηση των κυβερνητικών κινήτρων, έχει ωθήσει στη δημιουργία ισχυρών τραπεζικών ομίλων, με μεγάλη κεφαλαιακή διάρθρωση και εκτεταμένα δίκτυα.

Πρόσφατο και σημαντικό παράδειγμα είναι η αναγγελία της συγχώνευσης της ALPHA BANK από την Εθνική Τράπεζα.

Αυτή η διαδικασία των εξαγορών και συγχωνεύσεων έχει ξεκινήσει στη χώρα μας από το 1998. Όμως τίποτε ακόμη δεν είναι τελικό. Σήμερα βρισκόμαστε μπροστά σε ένα δεύτερο γύρο και δεν γνωρίζουμε πότε θα ολοκληρωθεί. Και αυτό, γιατί το μέγεθος των ελληνικών τραπεζικών επιχειρήσεων, σε σύγκριση με τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά μεγέθη, εξακολουθεί να είναι μικρό.

Οι ανακατατάξεις στο τραπεζικό σύστημα αφορούν βέβαια και τους εργαζόμενους, την απασχόληση, τα εργασιακά και τα ασφαλιστικά τους δικαιώματα.

Δικαιώματα που πρέπει να διασφαλιστούν εάν Κυβέρνηση και Τράπεζες επιθυμούν οι αλλαγές αυτές να προχωρήσουν ομαλά και να δημιουργήσουν την ώθηση και τη δυναμική που είναι απαραίτητες.

Ερώτηση 4η: Το Ευρω φέρνει νέα δεδομένα στις σχέσεις τραπεζών και καταναλωτών. Εκτιμάτε ότι θα επιδράσει θετικά στον καταναλωτή και γιατί;

Απάντηση: Τα πλεονεκτήματα για το ευρύ κοινό από την εισαγωγή του Ευρω είναι:

Η μείωση του κόστους δανεισμού λόγω πτώσης των επιτοκίων και η αύξηση της αγοραστικής δύναμης μέσω του χαμηλότερου πληθωρισμού και της πολιτικής σταθερότητας των τιμών.

Η δυνατότητα άμεσης συγκρισιμότητας των τιμών των προϊόντων και υπηρεσιών στις διάφορες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς όχι μόνον οι τιμές αλλά και οι μισθοί (δηλαδή η αγοραστική δύναμη των καταναλωτών) θα εκφράζονται στο Ενιαίο νόμισμα, στο Ευρω. Σημαντικές διαφορές στις τιμές προϊόντων, κυρίως πολυεθνικών εταιρειών, των χωρών – μελών δεν θα δικαιολογούνται, παρά μόνον στο βαθμό που αυτές αντικατοπτρίζουν τη διαφορετική αγοραστική δύναμη των πολιτών μεταξύ των χωρών. Οι επιπτώσεις αυτές στις τιμές των προϊόντων και υπηρεσιών συμπεριλαμβανομένων ακόμη και αυτών του δημόσιου και του τραπεζικού τομέα, σε συνδυασμό με τον αυξημένο ανταγωνισμό, στον ενιαίο πλέον ευρωπαϊκό χώρο, θα έχει θετικά αποτελέσματα στο συναλλασσόμενο κοινό και στους καταναλωτές.

Η εξάλειψη του κόστους μετατροπής συναλλάγματος σε όλο το εύρος των συναλλαγών μεταξύ των χωρών – μελών της ζώνης του Ευρω.

Ερώτηση 5η: Πόσο έτοιμοι είναι οι εργαζόμενοι στις Τράπεζες να ανταποκριθούν στις νέες απαιτήσεις του Ευρώ;

Απάντηση: Ως Ο.Τ.Ο.Ε. έγκαιρα θέσαμε το αίτημα της αναγκαίας εκπαίδευσης του προσωπικού από τις Τράπεζες και την Ένωση Ελληνικών Τραπεζών., γιατί οι εργαζόμενοι θα σηκώσουν ένα βαρύ φορτίο, εκείνο της ενημέρωσης και καθοδήγησης της πελατείας καθώς και της επίλυσης κάθε προβλήματος που θα προκύπτει στις συναλλαγές το πρώτο κρίσιμο διάστημα.

Από ότι γνωρίζουμε έχουν γίνει αρκετά σεμινάρια τόσο από την Τράπεζα Ελλάδος όσο και από τις Εμπορικές Τράπεζες για το θέμα αυτό.

Οι εργαζόμενοι σε παρόμοιες καταστάσεις έχουν αποδείξει ότι δίνουν τον καλύτερό τους εαυτό για την εξυπηρέτηση του κοινού. Το ίδιο θα κάνουν και τώρα.

Όμως οι Τράπεζες αρνούνται μέχρι σήμερα να ικανοποιήσουν τα εύλογα αιτήματα των εργαζομένων για την κάλυψη του πρόσθετου και σημαντικότερου έργου που θα απαιτηθεί από αυτούς. Κάτι που, όπως εύκολα γίνεται κατανοητό, αποτελεί κατάφωρη αδικία και υπονόμηση των προσπαθειών όλων μας για ομαλή μετάβαση στο Ευρώ.

ΑΡΘΡΑ ΑΠΟ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ ΤΟΥ INTERNET

«Ένας Χρόνος μετά»

Η Εισαγωγή Χαρτονομισμάτων και Κερμάτων

Online

Οικονομικές Αναλύσεις

Του ΓΙΑΝΝΗ ΑΓΓΕΛΗ

- Οκτώβριος 2002

Γεγονότα και Αριθμητικά Στοιχεία για τη Ζώνη Ευρώ

	Χαρτονομίσματα	Κέρματα
Συνολική κυκλοφορία		
Σύνολο μετρητών σε κυκλοφορία (αριθμός)	7,42 δισεκ.	38,2 δισεκ.
Σύνολο μετρητών σε κυκλοφορία (αξία)	320,9 δισεκ. ευρώ	11,9 δισεκ. ευρώ
Συνολική αξία σε % του ΑΕΠ	4,54%	0,17%
Στοιχεία κατά κεφαλήν		
Μέσος αριθμός ανά άτομο	24,7	126,5
Μέση αξία ανά άτομο	1.062,8 ευρώ	39,4 ευρώ
Περισσότερο δημοφιλές χαρτονόμισμα/ κέρμα ευρώ		
Συνολικός αριθμός (% του συνόλου)	50 ευρώ (28,8%)	1 λεπτό (17,4%)
Συνολική αξία (% του συνόλου)	50 ευρώ (33,4%)	2 ευρώ (39,8%)
Συλλεκτικά κέρματα 1*		
Συνολικός αριθμός των διαφόρων εκδοθέντων κερμάτων		80 (30 χρυσά, 50 αργυρά κέρματα)
Μικρότερη ονομαστική αξία		25 λεπτά
Μεγαλύτερη ονομαστική αξία		400 ευρώ

1*Τα στοιχεία για τα συλλεκτικά κέρματα καλύπτουν ολόκληρο το 2002.

ΤΟ ΕΥΡΩ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Η Κατάσταση στα Τρία Κράτη Μέλη που δεν Συμμετέχουν στη Ζώνη Ευρώ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
μαζί με τις εθνικές κεντρικές τράπεζες
της ζώνης του ευρώ

Οι χώρες του λεγόμενου "προθάλαμου" παρακολούθησαν με ιδιαίτερο ενδιαφέρον την εισαγωγή των

κερμάτων και χαρτονομισμάτων ευρώ.

Σε έρευνα που πραγματοποιήθηκε τον Σεπτέμβριο 2002 στις τρεις αυτές χώρες, η πλειονότητα των πολιτών δήλωνε ότι ήταν καλά ή πολύ καλά πληροφορημένοι για το ευρώ (68% στη Δανία, 56% στη Σουηδία και 55% στο Ηνωμένο Βασίλειο).

Το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων δήλωσε ότι κατείχε ήδη χαρτονομίσματα ή κέρματα σε ευρώ (55% στη Δανία, 56% στη Σουηδία και 55% στο Ηνωμένο Βασίλειο), και από τους ερωτηθέντες αυτούς πολλοί ήταν εκείνοι που είχαν ήδη δει στη χώρα τους να πωλούνται προϊόντα με τιμές σε ευρώ (47% στη Δανία, 37% στη Σουηδία και 38% στο Ηνωμένο Βασίλειο).

Σε ορισμένες από τις χώρες αυτές η μεγάλη πλειονότητα έχει επίγνωση του γεγονότος ότι το ευρώ θα διευκόλυνε πολύ τις συγκρίσεις τιμών μεταξύ των διάφορων χωρών.

Οι Δανοί καταστηματάρχες φαίνεται να είναι πλήρως διατεθειμένοι να δεχθούν τις πληρωμές με μετρητά σε ευρώ.

Τον Σεπτέμβριο 2002, το 83% από τους καταστηματάρχες αυτούς ήταν έτοιμοι να δεχθούν το ευρώ από τουρίστες ενώ το 72% ήταν διαθεμένοι να το δεχθούν και από συμπατριώτες τους μεταξύ των εμπόρων που δέχονταν το ευρώ, το 15% ενημέρωνε σχετικά την πελατεία του με τα κατάλληλα μέσα ενώ το 35% εμφάνιζε το ισοδύναμο σε ευρώ δίπλα στο ποσό των αγορών σε δανικές κορώνες.

Το 13% εφαρμόζει διπλή αναγραφή τιμών για ένα τουλάχιστον μέρος των εμπορευμάτων τους και το 12% επιστρέφει τα ρέστα σε ευρώ.

Πολυάριθμα καταστήματα, ξενοδοχεία και εστιατόρια στη Σουηδία δέχονται πληρωμές με μετρητά σε ευρώ, ακόμη και εκτός των μεγάλων πόλεων και των τουριστικών περιοχών, ενώ προηγουμένως αρνούνταν τις πληρωμές με τα παλαιά εθνικά ευρωπαϊκά νομίσματα.

Ωστόσο, οι περισσότεροι δέχονται μόνο τα χαρτονομίσματα και επιστρέφουν τα ρέστα σε σουηδικές κορώνες. Η χρησιμοποίηση του ευρώ είναι πιο διαδεδομένη κατά μήκος των συνόρων με τη Φιλανδία.

Η πόλη Hararanda, που βρίσκεται στο βόρειο άκρο της χώρας και κοντά στη φιλανδική πόλη Tornio, αλλά πολύ μακριά από οποιαδήποτε άλλη σουηδική πόλη, βρίσκεται σε μια ιδιαίτερη θέση. Όσον αφορά την τοπική της οικονομία, η μετάβαση στο ευρώ έχει ήδη πραγματοποιηθεί. Το ενιαίο νόμισμα χρησιμοποιείται ευρέως ως μέσο πληρωμής και όλες οι τιμές αναγράφονται σε ευρώ.

Ακόμη και ο προϋπολογισμός της πόλης για το 2002 καταρτίστηκε ήδη σε ευρώ και σε σουηδικές κορώνες.

Η ομοσπονδία Σουηδών εμπόρων πραγματοποιεί ευρείες εκστρατείες προώθησης για την αποδοχή του ευρώ από τα καταστήματα και για τον σκοπό αυτό διανέμει αυτοκόλλητο όπου αναγράφεται η φράση "Δεκτές πληρωμές σε ευρώ". Πρόσφατα αποφασίστηκε να οργανωθεί δημογήφισμα στις 14 Σεπτεμβρίου 2003 σχετικά με την εισαγωγή του ευρώ στη Σουηδία.

Το ευρώ είναι επίσης αποδεκτό για πληρωμές και στο Ηνωμένο Βασίλειο, ιδίως στο Λονδίνο και στις τουριστικές περιοχές. Τα ρέστα επιστρέφονται συνήθως σε λίρες στερλίνες.

Περιστασιακά οι τιμές αναγράφονται και σε ευρώ. Το 74% των βρετανών δηλώνει ότι οι συγκρίσεις τιμών μεταξύ χωρών έγιναν ευκολότερες με το ενιαίο νόμισμα.

Στο Ηνωμένο Βασίλειο, το 83% των πολιτών θεωρεί ιστορικό γεγονός την εισαγωγή του ευρώ στις δώδεκα χώρες της ευρωζώνης.

Η Κατάσταση στις Χώρες Προσχώρησης

Η εισαγωγή του ευρώ σε φυσική μορφή είχε ορισμένη επίπτωση και στις χώρες προσχώρησης. Στις χώρες αυτές οι οποίες είναι όμορες της ζώνης ευρώ, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης ασχολήθηκαν ιδιαίτερα με το ευρωπαϊκό νόμισμα.

Η κοινή γνώμη είναι γενικώς ιδιαίτερα δεκτική, κυρίως διότι οι χώρες αυτές σχεδιάζουν επίσης να εισέλθουν κάποια στιγμή στη ζώνη ευρώ μετά την προσχώρησή τους στη ΕΕ.

Στις τράπεζες όλων των υποψήφιων χωρών οι ενδιαφερόμενοι μπορούν εύκολα να προμηθευτούν ευρώ και να τα ανταλλάξουν με εθνικό νόμισμα στις περισσότερες από τις χώρες αυτές τα καταστήματα, τα ξενοδοχεία και τα εστιατόρια δέχονται το ευρωπαϊκό νόμισμα χωρίς κατ' ανάγκη πρόσθετη επιβάρυνση.

Στις τουριστικές περιοχές οι τιμές αναγράφονται σε ευρώ και σε εθνικό νόμισμα. Το ευρώ χρησιμοποιείται περισσότερο στη Βουλγαρία και στην Τουρκία, σε σημείο που μπορεί ουσιαστικά να θεωρηθεί ως παράλληλο νόμισμα μαζί με το δολάριο ΗΠΑ.

Το Ευρώ στον Κόσμο

Αμερική

Το δολάριο καταλαμβάνει δεσπόζουσα θέση σε ολόκληρη την αμερικανική ήπειρο και η έλευση του ευρώ σε φυσική μορφή δεν επέφερε καμία αλλαγή από αυτή την

άποψη. Στις περισσότερες μάλιστα χώρες είναι δύσκολη η ανταλλαγή ευρώ με τοπικό νόμισμα ή η αγορά ευρώ από της τράπεζες.

Έτσι, οι πληρωμές με ευρώ σπάνια γίνονται αποδεκτές στα ξενοδοχεία ή στα εστιατόρια. Εξάίρεση αποτελούν η Δομινικανική Δημοκρατία, η Κούβα και το Σουρινάμ, πρώην ολλανδική αποικία, όπου οι πληρωμές είναι συνήθως αποδεκτές μέσω κάποιας επιβάρυνσης, και όπου οι τιμές αναγράφονται επίσης σε ευρώ στις τουριστικές περιοχές.

Αφρική

Λόγω των στενών ιστορικών δεσμών της ηπείρου αυτής με ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες, το ευρώ καταλαμβάνει σημαντική θέση ως νόμισμα διεθνών συναλλαγών σε ορισμένες χώρες της Αφρικής, ιδίως στις χώρες όπου το εθνικό νόμισμα έχει προσδεθεί στο ευρώ μέσω καθεστώτος σταθερής συναλλαγματικής ισοτιμίας.

Αυτό ισχύει για όλες τις χώρες της ζώνης CFA, δηλαδή τις χώρες της Οικονομικής και Νομισματικής Κοινότητας της Κεντρικής Αφρικής (CEMAC) και της Δυτικοαφρικανικής Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (WAEMU) καθώς και για το Πράσινο Ακρωτήριο. Το κοινό στις χώρες αυτές δείχνει πολύ μεγαλύτερο ενδιαφέρον από τις άλλες χώρες για οτιδήποτε αφορά το ευρωπαϊκό νόμισμα.

Γενικά, η μετάβαση στο ευρώ είχε περιορισμένη επίπτωση στην Αφρική. Η προμήθεια μετρητών σε ευρώ δεν είναι εύκολη ούτε επίσης και η ανταλλαγή τους σε εθνικό νόμισμα, κυρίως διότι ορισμένες από τις χώρες αυτές έχουν επιβάλει περιορισμούς στις πράξεις συναλλάγματος. Γενικά το ευρώ συναντάται στις μεγάλες τράπεζες και στα αεροδρόμια οχές. Η ιδιαίτερη αυτή κατάσταση του Σουρινάμ μπορεί επίσης να εξηγηθεί από το γεγονός ότι η γειτονική Γουιάνα, ως γαλλικό διαμέρισμα που γεωγραφικά αποτελούν τμήμα του Αρχιπελάγους της Καραϊβικής, και συγκεκριμένα στη Γουαδελούπη και στη Μαρτινίκα.

Ασία και Ωκεανός

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
μαζί με τις εθνικές κεντρικές τράπεζες
της ζώνης του ευρώ

Στη Μέση Ανατολή η επίπτωση από την εισαγωγή του ευρώ ήταν ιδιαίτερα περιορισμένη. Ανάλογα με την χώρα, είναι σχετικά εύκολη η εξεύρεση μετρητών σε ευρώ και η ανταλλαγή τους σε τοπικό νόμισμα. Το ευρωπαϊκό νόμισμα είναι αποδεκτό στα καταστήματα, στα ξενοδοχεία και στα εστιατόρια ορισμένων χωρών.

Η χρησιμοποίηση του είναι κάπως πιο διαδεδομένη στο Ισραήλ όπου, παρότι αυτό δεν επιτρέπεται επισήμως, το ευρώ είναι αποδεκτό στις κυριότερες τουριστικές ζώνες μέσω μιας μικρής επιβάρυνσης.

Στην υπόλοιπη Ασία, η εισαγωγή του ευρωπαϊκού νομίσματος είχε μεγαλύτερη επίπτωση στις περισσότερες χώρες. Στη μεγάλη πλειονότητα αυτών των χωρών, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να προμηθευτεί μετρητά σε ευρώ και να τα ανταλλάξει σε τοπικό νόμισμα, στο πλαίσιο πάντοτε των επιβαλλόμενων από τη νομοθεσία συναλλαγματικών περιορισμών. Σε ορισμένες χώρες, όπως Ταϊλάνδη, η Νότιο Κορέα και το Λαός, το ευρώ είναι ευρέως αποδεκτό στα καταστήματα, στα εστιατόρια και στα ξενοδοχεία μέσω μιας μικρής επιβάρυνσης.

Η διπλή αναγραφή των τιμών, παρότι σπάνια, απαντάται σε ορισμένες περιοχές, π.χ., στην Ταϊλάνδη και στις Φιλιππίνες και ιδίως στις τουριστικές ζώνες. Όταν χρησιμοποιείται ευρέως άλλο νόμισμα για τις πληρωμές, εκτός του εθνικού νομίσματος, τότε πρόκειται γενικά για το δολάριο ή το νόμισμα γειτονικής χώρας. Επιπλέον, η σαφής κυριαρχία του δολαρίου στη Ασία εξηγεί τον περιορισμένο ρόλο του ευρώ ως νομίσματος διεθνών συναλλαγών στις χώρες αυτές. Ωστόσο, το ευρώ προσελκύει σε κάποιο βαθμό την προσοχή και το ενδιαφέρον των μέσω μαζικής ενημέρωσης.

Στην Ιαπωνία ιδίως, η εξέλιξη της συναλλαγματικής ισοτιμίας του ευρώ παρακολουθείται με ιδιαίτερη προσοχή.

Σε ολόκληρη την Ωκεανία, τα μετρητά σε ευρώ μπορούν εύκολα να ανταλλαγούν με μετρητά σε τοπικό νόμισμα. Γενικά, κανένα ξένο νόμισμα δεν κυκλοφορεί παράλληλα με το εγχώριο νόμισμα ως μέσο πληρωμών, ενώ στα καταστήματα, στα ξενοδοχεία και στα εστιατόρια δεν είναι δυνατές οι πληρωμές σε ευρώ.

Το Μικρό Λεξικό των Τραπεζών για το Ευρώ

Ευρώ:

Το επίσημο και ενιαίο νόμισμα των χωρών της ζώνης Ευρώ από 1-1-1999. Από 1-7-2002 το αργότερο θα έχει αντικαταστήσει πλήρως τα εθνικά νομίσματα των χωρών που θα συμμετέχουν στη ζώνη Ευρώ.

Διπλή αναγραφή τιμών:

Η αναγραφή των τιμών σε δυο νομίσματα, στο εθνικό και το Ευρώ.

Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα:

Η νέα Κεντρική Τράπεζα που λειτουργεί από το 1998. Σκοπός της ΕΚΤ είναι να παρακολουθεί την νομισματική πολιτική και την εισαγωγή των χαρτονομισμάτων και κερμάτων Ευρώ στην ΟΝΕ. Είναι το εκτελεστικό όργανο του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών που συγκροτείται από τις κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών.

Ευρωπαϊκοί Νομισματική Ινστιτούτο (ΕΝΙ):

Δημιουργήθηκε το 1994 και ήταν υπεύθυνο για την προκαταρκτική φάση της μετάβασης στο Ευρώ. Από τον Ιούλιο του 1998 αντικαταστάθηκε από την ΕΚΤ.

Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα (ΕΝΣ):

Ιδρύθηκε το 1979 με στόχο τον περιορισμό της νομισματικής αστάθειας και του πληθωρισμού εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Ορισμένα κράτη είχαν καθορίσει περιθώρια διακυμάνσεων μεταξύ των νομισμάτων τους που παρακολουθούνται από τον Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών (ΜΣΙ).

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ΑΜΣΤΕΡΝΤΑΜ:

Πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 1997 και υιοθέτησε το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης ώστε να εξασφαλισθεί η δημοσιονομική πειθαρχία και να επιτευχθεί μακροπρόθεσμα η οικονομική σύγκλιση των μελών της ΟΝΕ.

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ΔΟΥΒΛΙΝΟΥ:

Πραγματοποιήθηκε το Δεκέμβριο του 1996 και καθόρισε το νομικό πλαίσιο για την εισαγωγή του ευρώ.

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ΜΑΔΡΙΤΗΣ:

Το Δεκέμβριο του 1995 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υιοθέτησε το χρονοδιάγραμμα εισαγωγής του ευρώ καθώς και το όνομα ευρώ.

Ζώνη Ευρώ:

Είναι η γεωγραφική ζώνη που ορίζεται από τα κράτη-μέλη που συμμετέχουν στο Γ' στάδιο της ΟΝΕ χωρίς παρέκκλιση.

Ισοτιμία μετατροπής:

Είναι η σταθερή ισοτιμία μεταξύ ευρώ και εθνικού νομίσματος.

Κριτήρια σύγκλισης:

Είναι τα κριτήρια που καθορίστηκαν από την Συνθήκη του Μάαστριχτ για όλα τα κράτη-μέλη που θα συμμετάσχουν στην ΟΝΕ. Τον Μάιο του 1998 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προσδιόρισε τα κράτη-μέλη που πληρούν τα κριτήρια σύγκλισης, βάσει των οικονομικών στοιχείων του 1997.

Τα κριτήρια αυτά είναι:

- Το δημοσιονομικό έλλειμμα δεν πρέπει να υπερβαίνει το 3 τοις εκατό του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος.
- Το δημόσιο χρέος δεν πρέπει να υπερβαίνει το 60 % του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος, η να τείνει τη σωστή κατεύθυνση.
- Ο πληθωρισμός δεν πρέπει να υπερβαίνει περισσότερο από 1,5 % τη μέση τιμή του πληθωρισμού των τριών χωρών με το χαμηλότερο πληθωρισμό.
- Το ύψος των μακροπρόθεσμων επιτοκίων για διάστημα ενός έτους δεν πρέπει να υπερβαίνει περισσότερο από 2 ποσοστιαίες μονάδες τα επιτόκια των τριών χωρών με την καλύτερη απόδοση με κριτήριο τη σταθερότητα των τιμών.

“Μη απαγόρευση- μη υποχρέωση”:

Η αρχή της “μη απαγόρευσης- μη υποχρέωσης” απαιτεί να μην υπάρχει καμία νομική απαγόρευση για τη χρήση του ευρώ εφόσον το αποφασίσουν από κοινού και οι δυο συναλλασσόμενοι. Ταυτόχρονα, κανένας από τους συναλλασσόμενους δεν μπορεί μονομερώς να επιμείνει στη χρήση του ευρώ.

Μηχανισμός Συναλλαγματικών Ισοτιμιών (ERM 2):

Ο μηχανισμός που συνδέει τα νομίσματα των μη συμμετεχόντων μελών με το Ευρώ. Ο σκοπός του ERM 2 είναι η στήριξη των χωρών που επιδιώκουν την συμμετοχή τους στην ΟΝΕ.

Οδηγίες στρογγυλοποίησης:

Η μετατροπή των εθνικών νομισμάτων σε ευρώ οδηγεί σε αποτελέσματα που θα “στρογγυλοποιούνται” με την παρακάτω μέθοδο:

Από 1-4 το δεκαδικό ψηφίο που ακολουθεί το μικρότερο δεκαδικό που χρησιμοποιείται, θα στρογγυλοποιείται προς τα κάτω και από 5-9 το δεκαδικό ψηφίο που ακολουθεί θα στρογγυλοποιείται προς τα πάνω.

Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ):

Θεσμοθετήθηκε με την Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (Συνθήκη του Μάαστριχτ) το 1992 και αναφέρεται στην κοινή νομισματική πολιτική και το ενιαίο νόμισμα, που υιοθετούνται από τα κράτη-μέλη της ΕΕ αρχής γενομένης την 1-1-1999.

Στρογγυλοποίηση:

Η μετατροπή ποσών μεταξύ του ευρώ και των νομισματικών μονάδων που συμμετέχουν στην ΟΝΕ είναι αναπόφευκτο να προκαλέσει προβλήματα στρογγυλοποίησης. Έτσι, το υποχρεωτικό ποσό που θα πρέπει να καταβληθεί να καταχωρηθεί κατά τη μετατροπή ενός εθνικού νομίσματος σε ευρώ θα στρογγυλοποιείται στο πλησιέστερο εκατοστό.

Κατά τη μετατροπή του ευρώ σε εθνικό νόμισμα, η στρογγυλοποίηση θα πραγματοποιείται μέχρι την πλησιέστερη δεκαδική υποδιαίρεση της νομισματικής μονάδας, ανάλογα με τις πρακτικές της εκάστοτε χώρας.

Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης:

Αποτελείται από δυο κανονισμούς του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για την "ένισχυση της επίβλεψης των δημόσιων οικονομικών και την επίβλεψη και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών" και για την "επίσπευση και αποσαφήνιση της εφαρμογής της διαδικασίας του υπερβολικού ελλείμματος" και από Απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου σχετικά με το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης που υιοθετήθηκε στη Σύνοδο Κορυφής του Άμστερνταμ στις 17 Ιουνίου 1997.

Σκοπός του είναι να αποτελέσει μέσο διαφύλαξης της σταθερότητας των δημόσιων οικονομικών κατά το Τρίτο Στάδιο της ΟΝΕ, προκείμενου να ενισχυθούν οι συνθήκες για σταθερότητα τιμών και για υψηλούς ρυθμούς διατηρήσιμης ανάπτυξης που θα συντελεί στη δημιουργία θέσεων εργασίας. Ειδικότερα η επίτευξη σχεδόν ισοσκελισμένου η πλεονασματικού προϋπολογισμού αναφέρεται ως προϋπόθεση ώστε τα κράτη-μέλη να αντιμετωπίζουν συνήθεις κυκλικές διακυμάνσεις, ενώ παράλληλα θα διατηρούν το δημόσιο έλλειμμα σε επίπεδο χαμηλότερο από την τιμή αναφοράς (3% του ΑΕΠ).

Το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης προβλέπει ότι οι χώρες που συμμετάσχουν στη Νομισματική Ένωση θα ανακοινώσουν προγράμματα σταθερότητας, ενώ οι χώρες με παρέκκλιση θα συνεχίσουν να έχουν προγράμματα σύγκλισης.

Συνέχεια των Συμβάσεων:

Νομική αρχή για την εισαγωγή του ευρώ σύμφωνα με την οποία οι συμβάσεις θα παραμείνουν ανεπηρέαστες από την αλλαγή του εθνικού νομίσματος σε ευρώ.

T.A.R.G.E.T:

Το Διευρωπαϊκό Σύστημα Πληρωμών T.A.R.G.E.T. (Διευρωπαϊκό αυτοματοποιημένο σύστημα ταχείας μεταφοράς κεφαλαίων σε συνεχή χρόνο) είναι ένα σύστημα πληρωμών που συνδέει τα συστήματα πληρωμών άμεσου χρόνου όλων των κρατών μελών θα διασυνδεθούν μέσω του μηχανισμού Διασύνδεσης έτσι ώστε να επιτρέπουν διασυννοριακές μεταβάσεις την ίδια μέρα σε όλη τη ζώνη της ΟΝΕ.

Τα συστήματα πληρωμών χωρών που δεν έχουν εισαχθεί ακόμα στη ζώνη του ευρώ αλλά πρόκειται να εισαχθούν μπορούν επίσης να συνδεθούν με το TARGET, με την προϋπόθεση ότι θα μπορούν να επεξεργαστούν συναλλαγές σε ευρώ.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΤΜΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΕΚΔΟΣΗ:ΕΥΡΩ ΤΟ ΝΟΜΙΣΜΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΕΚΔΟΣΗ:Η ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

ΕΕΤ:ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

ΕΚΔΟΣΗ : ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ

ΑΤΕ:ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΚΔΟΣΗ : ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

ΕΠΕΠ-ΕΥΡΩ:Εθνικό Πρόγραμμα Επικοινωνιακής Πολιτικής

ΕΚΔΟΣΗ:ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΚΑΙ
ΚΕΡΜΑΤΩΝ ΕΥΡΩ

ΕΣΕΕ:ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΕΚΔΟΣΗ:ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΡΑΧΜΗ ΣΤΟ ΕΥΡΩ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΑ ΝΕΑ

ΑΡΘΡΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΝΟΤΗΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

www.ekt.gr

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

www.e-online.gr